

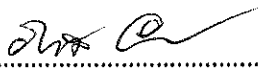
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อังคณา เสียงมวัฒนาวงศ์

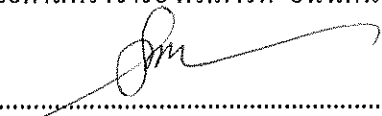
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลำดับการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ธันวาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อังคณา เสี่ยงมวัฒนาวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

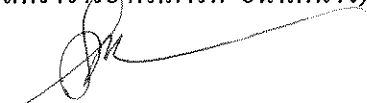
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษฐ์ สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

..... กรรมการ

(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

วันที่ ..... ๕ ..... เดือน ..... สิงหาคม ..... พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และดร.สถาพร พงษ์พิบูลย์อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณขอขอบพระคุณประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทท์ กรรมการผู้แทนบัณฑิต ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้นขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ บุษภารี สามี ธิดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการี และบูรพาจารย์ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความเมตตา และประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาความรู้แก่ผู้วิจัย จนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อังคณา เสถียรวัฒนาวงศ์

56921162: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข/ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา/ คณะ
ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อังคณา เสงี่ยมวัฒน์วาทย์: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (FACTORS AFFECTING OF
THE HAPPYNESS LEARNING OF GRADUATE STUDENTS UNDER FACULTY OF
EDUCATION BURAPHA UNIVERSITY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ภารดี อนันต์นารี,
กศ.ด,สถาพร พฤษพิบูล, ปร.ด. 140 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and
Morgan (1970, pp. 608 - 609) กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2557 - 2560 จำนวน 265 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์
โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว กับการเรียน
อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและ
รายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ส่งผลต่อ
การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิต
 ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด
 ในการสร้างสมการ พบว่า ความพร้อมทางอารมณ์ (X_{23}) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_{13})
 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_{32}) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_{33}) ความสามารถในการ
 จัดกระบวนการเรียนการสอน (X_{12}) คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_{11}) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์
 ผู้สอนกับนิสิต (X_{14}) และความพร้อมทางสังคม (X_{21}) สามารถการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิต
 ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ร้อยละ 78.80 สามารถร่วมกันทำนายได้
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านความพร้อมทางสังคม (X_{21}) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
 โดยรูปแบบของสมการ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.186 + .576(X_{23}) + .315(X_{13}) + .282(X_{32}) - .230(X_{33}) - .488(X_{12}) + .218(X_{11}) \\ + .173(X_{14}) - .101(X_{21})$$

หรือ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .640(Z_{23}) + .414(Z_{13}) + .349(Z_{32}) - .242(Z_{33}) - .558(Z_{12}) + .265(Z_{11}) + .251(Z_{14}) \\ - .130(Z_{21})$$

56921162: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONADMINISTRATION)

KEYWORDS:

AUNGKANA SA-NGIEMWATTHANAWONG: FACTORS AFFECTING
OF THE HAPPYNESS LEARNING OF GRADUATE STUDENTS UNDER FACULTY
OF EDUCATION BURAPHA UNIVERSITY. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE
ANANNAWEE, Ed.D., SATAPORN PRUETTIKUL, Ph.D. P. 2018.

℥

℥

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา	14
การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	18
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุข	28
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60

การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก	119
ภาคผนวก ข	123
ภาคผนวก ค	135
ประวัติย่อของผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	57
2	65
3	66
4	67
5	68
6	69
7	70
8	71
9	72
10	

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	73
--	----

สารบัญชาราย (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	74
12 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	75
13 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ การอำนวยความสะดวกในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	76
14 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียน ของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	77
15 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อม ทางสังคมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	78
16 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อม ทางสติปัญญาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	79
17 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อม ทางอารมณ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	80
18 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	81
19 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวรายได้ของ ครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	82
20 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัว การส่งเสริม การเรียนรู้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	83
21 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวความสัมพันธ์	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยนักเรียน และปัจจัยกรอบครีวกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	85
23 ค่า Tolerance และค่า VIF ของตัวแปรอิสระ	86
24 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านกรอบครีว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	87
25 อำนวยการพยากรณ์และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจาก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านกรอบครีว ที่ใช้พยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	88
26 ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	89
27 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	89
28 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	136
29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจัยด้านผู้เรียน	137
30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจัยด้านกรอบครีว	138

- 31 คำอำนาจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยความสุขของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาในปัจจุบันด้านผู้เรียน ....

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาจึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศ ด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ มียุทธศาสตร์ การพัฒนาที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และเป็นพลังทางสังคม ในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ดังนั้น ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ได้นำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ บูรณา การเชื่อมโยงเป็นกระบวนการ โดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนาคนนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาในองค์รวมที่ประกอบไปด้วย มิติด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความ เป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยมีมาตรฐานเป็นตัวกำกับในการพัฒนา ไปสู่เป้าหมาย หลักสูตรจะมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรไปใช้ การบริหารจัดการหลักสูตรตามการปฏิรูปการศึกษาทุกส่วน ของสังคมจะต้องวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นรูปธรรมที่ช่วยให้ทราบแนวทางการจัด แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ ผู้เรียนมีลักษณะที่เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข คุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ควรจะเกิดในผู้เรียน พร้อม ๆ กัน เพราะเป็นปัจจัยที่อิงอาศัยซึ่งกันและกัน มิได้เรียงลำดับก่อนหรือหลัง (กรมสุขภาพจิต, 2544)

ความสุขของคนเรานั้น ไม่ว่าจะคน ๆ นั้น จะอยู่ในฐานะใด องค์ประกอบทั่วไปที่จะทำให้เกิดความสุขได้ บุคคลนั้นต้องมีความภูมิใจในตนเอง มีความนิยมและนับถือตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง บุคคล ๆ นั้น ต้องมีความพึงพอใจในชีวิต มีความรู้สึกที่ดีต่อชีวิตความเป็นอยู่ มองชีวิตอย่างมีความหมาย มีความสุขในการดำเนินชีวิต มีความตั้งใจและมีสุขภาพจิตที่ดี มีสังคมที่ดี มีการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นถึงความสุข มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน พึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ สภาพจิตใจสงบ หรือมีสมาธิ สามารถสำรวจจิตใจให้แน่วแน่ พิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และพัฒนาไปสู่ปัญญาที่มีจิตแจ่มใสเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด (กรมส่งเสริมสุขภาพจิต, 2548)

ปัญหาในการแก่งแย่งแข่งขันที่สูงขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมาย และความสุขก็เช่นกัน ปัญหาของความสุขสะท้อนถึงการรับรู้ที่ดีของคนในสังคม และในอีกด้านหนึ่งก็สะท้อนว่ามนุษย์มีปัญหาด้านจิตใจมากขึ้น (ดิเรณ พงศ์มพัฒน์, 2553, หน้า 3) ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมที่ยากจะควบคุม รวมทั้งความก้าวหน้าในการสื่อสารทำให้โลกแคบลงเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในการดำเนินงานขององค์กร องค์กรวันนี้จึงเหมือนภูเขาน้ำแข็งกลางทะเลที่ถูกความรุนแรงของคลื่นลมและกระแสน้ำกัดเซาะตลอดเวลา ทำให้ภูเขาน้ำแข็งไม่ว่าจะใหญ่โตเพียงใดก็ย่อมหนีความจริงของธรรมชาติไม่พ้น คือค่อย ๆ ละลายลงและสูญสลายไปในที่สุด จึงไม่มีองค์กรที่ยิ่งใหญ่ค่าฟ้า ไม่มีองค์กรอมตะ ดังนั้น เพื่อที่องค์กรจะต้องอยู่ได้นานที่สุดจึงต้องปรับตัวให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เผชิญอยู่ และที่จะเข้ามาในอนาคต องค์กรจึงต้องมุ่งสู่ความเข้มแข็งขององค์กร ผ่านการทำงานด้วยความสุข(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2552, หน้า 16)จะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนของทุกสิ่ง ทั้งในการทำงานขององค์กร มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรต้องมีความสุขเป็นฐานก่อน เช่นเดียวกับ การเรียนก็ต้องอาศัยความสุขในการเรียนเช่นกัน จึงจะเกิดเป็นความรู้ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิผล (ละมัย แก้วสุวรรณ, 2558, หน้า 3-4)

มหาวิทยาลัยบูรพา มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 5 ก ประกาศวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา มุ่งเน้นส่งเสริมการวิจัยที่สนับสนุนนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติเป็นหลัก (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550, หน้า 12) มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยทำการเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

(กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552) โดยมีแนวปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 1) คุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของสถาบัน 2) ด้านการแข่งขันในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษา 3) สถาบันต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ 4) สถาบันต้องสร้างความมั่นใจต่อผู้เรียน ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐและประชาชนทั่วไป 6) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ 7) สถาบันมีการประเมินผลการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า เป็นสถาบันชั้นนำในระดับนานาชาติที่ผลิตครูวิชาชีพ และบุคลากรทางการศึกษา ด้วยคุณภาพการจัดการศึกษาระดับสากล เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและการวิจัยแก่สังคม และประเทศ โดยมีพัฒนากำลังคนทางด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง 2) วิจัยและพัฒนาเพื่อการสร้างองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ทางด้านศึกษาศาสตร์และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง 3) ให้บริการวิชาการแก่สังคมทางด้านศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่สังคมอุดมปัญญา 4) พัฒนาคณะให้มีความเป็นเลิศ เข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ และเป้าประสงค์มีดังนี้ 1) บัณฑิตของคณะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับจากผู้รับบัณฑิตและทุกภาคส่วน และมีสัดส่วนของบัณฑิตศึกษาที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง 2) ระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพ และคุณธรรมสูง คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญ และเป็นแบบอย่างที่ดี การเรียนการสอนมีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระบบการดูแลและการให้บริการบัณฑิตของคณะมีคุณภาพในระดับนานาชาติ และมีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ของประเทศ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556)

ส่วนของผู้เรียนที่เข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น คณะศึกษาศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยที่ตัวผู้เรียนเองมีความสุขในการรับรู้นั้น ผู้สอนจะต้องมีหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจช่วยค้นหาและสรุปหลักการนำไปใช้ องค์ประกอบที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขตามแนวคิดของ กิติยวดี บุญเชื้อ, ปิตินันท์ สุทธสาร, สุนทร ช่วงสุนิช และวิภา ตันฑุลพงษ์ 2540, หน้า 11-12) ประกอบด้วยแนวคิด 6 ประการ คือ 1) นิสิตได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู 2) ครูมีความเมตตา จริงใจอ่อนโยนต่อเด็กทุกคน 3) เด็กเกิดความรักและภูมิใจตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา 4) เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ 5) บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจ อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ 6) สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ประสงค์ ปุกคำ (2554) พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีความสุข คือ ครูผู้สอน ลักษณะของผู้เรียน การเรียนการสอนและเพื่อน

ซึ่ง ธารณ์ ทองเอก (2555) พบว่า องค์ประกอบหลักของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน ด้านครอบครัวและด้านชุมชนและบพิตร อิศระ (2550) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ สิ่งทีเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน คุณลักษณะภายในตนเอง การได้รับการยอมรับ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน การได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ

ซึ่งในปัจจุบันได้มีแนวทางการบริหารยุคใหม่ในหลาย ๆ องค์กร รวมถึงทางการศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหาร โดยมีความพยายามเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข เพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่า ต้องมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและเป็นนักเรียนที่เก่ง ดี และมีความสุขแต่สภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์เป็นโลกไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารที่ไม่หยุดนิ่งและเชื่อมโยงกันทั่วทุกมุมโลก ผนวกกับความท้าทายใหม่ของศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงของชุดความรู้ใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกัน ซึ่งไม่ใช่แต่เพียงในระดับ ชุมชนหรือประเทศเท่านั้น แต่แข่งขันกันในระดับสากลและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สังคมเกิดการพัฒนาให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองถาวรต่อไปในอนาคต(ถนัด เดชทรัพย์, 2550) ดังนั้น ด้วยสภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง จึงมุ่งในการประกอบอาชีพของตน จึงส่งผลต่อการให้เวลากับบุตรหลานน้อยลงขึ้นด้วย บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา จึงยิ่งเพิ่มมากขึ้น สถาบันก็ต้องอิงจำเป็นจะต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน ซึ่งหลายองค์กรที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาเกิดมาจากบุคลากรภายในที่พร้อมที่จะทุ่มเทให้กับสถานศึกษาในการช่วยกันบริหารจัดการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (อริคุณ สิ้นธนาปัญญา, 2557)

ซึ่งจากการสังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยด้านผู้เรียน และ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว โดยปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา 1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต 1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน 1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน ปัจจัยด้านผู้เรียน ประกอบด้วย 2.1 ความพร้อมทางร่างกาย 2.2 ความพร้อมทางด้านสมอง 2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย 3.1 รายได้ของครอบครัว

3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว 3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2543)

จากสถิติของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจุบันมีนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทุกสาขาวิชา มีสัดส่วนมากกว่าคณาจารย์ที่ควบคุมการทำงานวิจัย ทำให้มีจำนวนนิสิตที่ยังคงค้างอยู่มาก ซึ่งไม่สามารถจบการศึกษาได้ เพราะเมื่อเรียนรายวิชาหมดแล้ว เมื่อถึงขั้นตอนของการทำงานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งคุณิพนธ์ ประสบปัญหาอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือด้านปัจจัยการบริหารจัดการ อันประกอบด้วย 1. คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา 2. ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน 4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต 5. สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน 6. การอำนวยความสะดวกในการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวมีอุปสรรคบ้างเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว มีนิสิตจำนวนหนึ่งต้องกู้เงินจากสถาบันการเงินมาชำระค่าเล่าเรียน ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเป็นประจำ ปัจจัยด้านผู้เรียน มีนิสิตจำนวนหนึ่งมีปัญหาด้านสติปัญญา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลทำให้เพื่อนำนิสิตเกิดการเรียนอย่างมีความสุข โดยศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว กับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การเรียนรู้ที่มีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำถามของการวิจัย

1. การเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียนปัจจัยด้านครอบครัว และการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียนปัจจัยด้านครอบครัว กับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาหรือไม่
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวสามารถพยากรณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียนปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านครอบครัว สามารถพยากรณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุขของ กิติยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540, หน้า 11 - 23) ประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่

- 1) นิสิตได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู
- 2) ครูมีความเมตตา จริงใจอ่อนโยนต่อเด็กทุกคน
- 3) เด็กเกิดความรักและภูมิใจตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา
- 4) เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
- 5) บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจ อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ
- 6) สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุข 6 ประการ สรุปเป็นความรู้สึกได้ 3 ส่วน คือ

- 1) ความสุขต่อตนเองในการเรียน
- 2) ความสุขต่อวิชาที่เรียน
- 3) ความสุขในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ผู้วิจัยได้ใช้ตามแนวคิดของอุมมาพร ตรังคสมบัติ (2543) ซึ่งแบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน เป็นการบริหารจัดการ โรงเรียนของผู้บริหาร ประกอบด้วย

- 1) คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2) ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต
- 5) สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน
- 6) การอำนวยความสะดวกในการเรียน

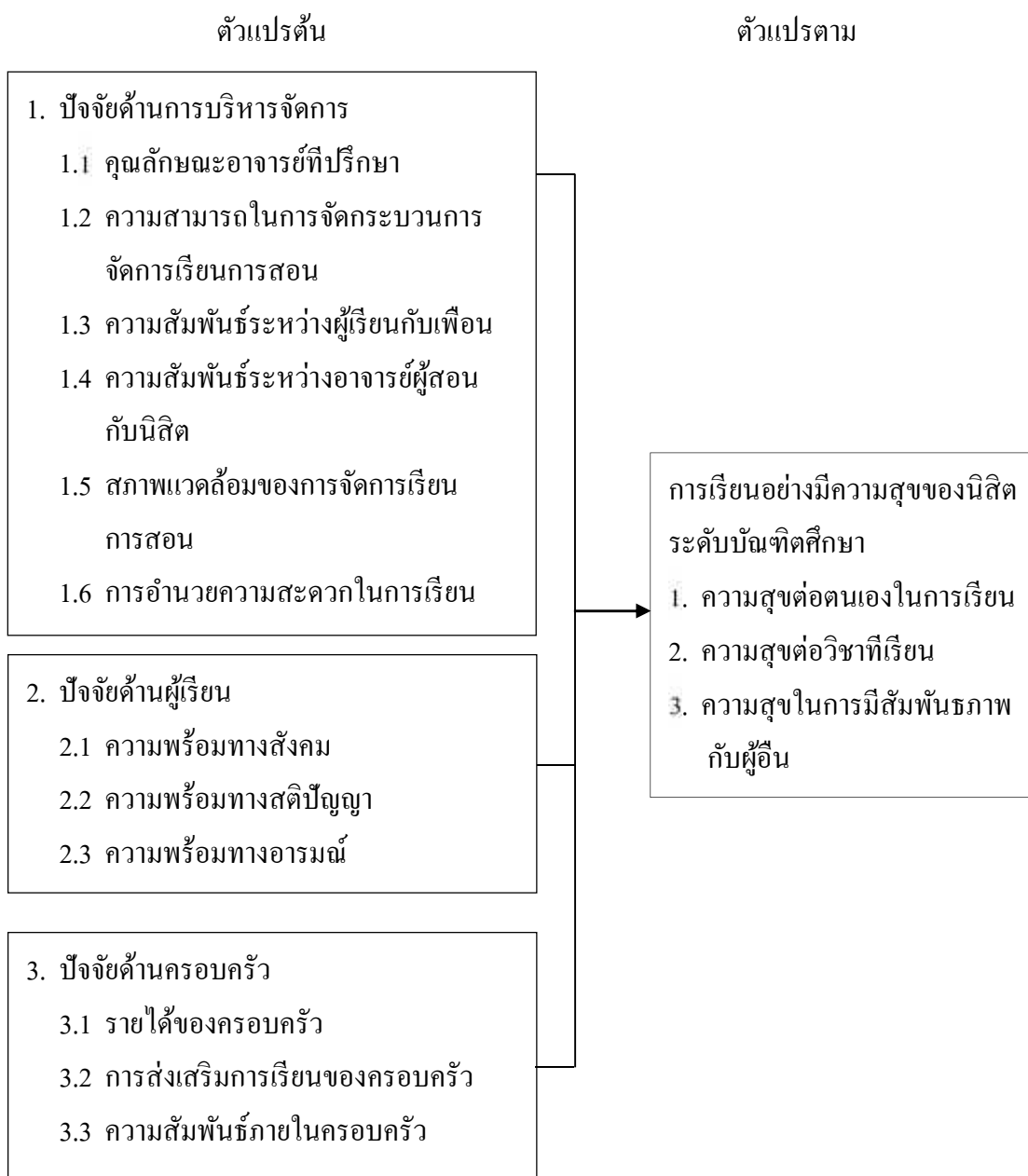
ปัจจัยด้านผู้เรียน ประกอบด้วย

- 1) ความพร้อมทางสังคม
- 2) ความพร้อมทางสติปัญญา
- 3) ความพร้อมทางอารมณ์

ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย

- 1) รายได้ของครอบครัว
- 2) การส่งเสริมการเรียนของครอบครัว
- 3) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นิสิตได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียน เพื่อให้ นิสิต ได้มีการเตรียมตัวในการศึกษา และปรับปรุงตนเอง เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการศึกษา
2. อาจารย์ผู้สอน ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นิสิตในการศึกษา

3. ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยบูรพาได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน เพื่อส่งเสริม และช่วยเหลือนิสิตให้มีความสุขในการเรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จด้านการเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

1.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

- 1.1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
- 1.1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 1.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน
- 1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต
- 1.1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน
- 1.1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน

1.2 ปัจจัยด้านผู้เรียน ประกอบด้วย

- 1.2.1 ความพร้อมทางสังคม
- 1.2.2 ความพร้อมทางสติปัญญา
- 1.2.3 ความพร้อมทางอารมณ์

1.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย

- 1.3.1 รายได้ของครอบครัว
- 1.3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว
- 1.3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

1.4 การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

- 1.4.1 ความสุขต่อตนเองในการเรียน
- 1.4.2 ความสุขต่อวิชาที่เรียน
- 1.4.3 ความสุขในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 - 2560 จำนวน 860 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Kerjic and Morgan (1970, pp. 608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ประกอบด้วย

3.1.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่

3.1.1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

3.1.1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

3.1.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน

3.1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต

3.1.1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน

3.1.1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน

3.1.2 ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่

3.1.2.1 ความพร้อมทางสังคม

3.1.2.2 ความพร้อมทางสติปัญญา

3.1.2.3 ความพร้อมทางอารมณ์

3.1.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.3.1 รายได้ของครอบครัว

3.1.3.2 การส่งเสริมการเรียนของครอบครัว

3.1.3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขในการเรียนประกอบด้วย

3.2.1 ความสุขต่อตนเองในการเรียน

3.2.2 ความสุขต่อวิชาที่เรียน

3.2.3 ความสุขในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนอย่างมีความสุข หมายถึง ความสุขเป็นความรู้สึกสบายทั้งกายและอารมณ์ มีความพอใจ การมีความรู้สึกดี ๆ สนุกสนานกับการมีชีวิต เป็นอิสระ เป็นไทแก่ตัว ทั้งทางกายและทางใจและทางอารมณ์ โดยความสุขจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการใช้ชีวิตอย่างราบรื่น ไม่มีอุปสรรค ไม่มีเรื่องเดือดร้อนใจ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ วัดได้จากแบบวัดการเรียนอย่างมีความสุข 3 ประการ ดังนี้

1.1 ความสุขต่อตนเองในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสุขกับการเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ความสุขต่อวิชาที่เรียน หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่แสดงออกถึงความพึงพอใจและความสนใจต่อวิชาที่เรียน เข้าใจเนื้อหาที่เรียนและยอมรับผลการประเมิน

1.3 ความสุขในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น หมายถึง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ อาจารย์ เพื่อนและบุคคลที่อยู่ในแวดล้อม สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข หมายถึง สาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทำให้เกิดความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นขณะที่เรียน มีกำลังใจในการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระบบองค์กรให้มีความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะห้องเรียน อุปกรณ์ในห้องเรียน และลักษณะของการจัดการสถานศึกษาที่ศึกษาอยู่ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ปฏิบัติต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการมาขอรับคำปรึกษา และได้รับมอบหมายให้ดูแลความช่วยเหลือด้านการศึกษา ให้นิสิตประสบความสำเร็จในการศึกษา

2.1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนส่งผลต่อการเรียนที่มีความสุข ความสามารถในการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน หมายถึง ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน จะทำให้อยากมาเรียน ไม่เป็นกังวล และรู้สึกสบายในการที่จะไปเรียน และมีความสุขกับการเรียน

2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต หมายถึง ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ทำให้เข้าใจในวิชาที่เรียนดีขึ้น มีความรู้ลึกด้วยการสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย มีความสบายใจในการเรียน

2.1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความเหมาะสมของ ปัจจัยเกื้อหนุนห้องเรียนในด้านอุณหภูมิ แสง เสียง ความสะอาด เป็นระเบียบ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียน แหล่งสืบค้น และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัยในการเรียนของนิสิต อันได้แก่ห้องเรียนในด้านอุณหภูมิ แสง เสียง ความสะอาด เป็นระเบียบ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียน แหล่งสืบค้น และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัย

2.1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน หมายถึง การบริการและการสื่อสาร เพื่อประโยชน์ทางการเรียน การลงทะเบียนและเพิ่ม อดรายวิชา การรับทราบผลการเรียน การขอหัวข้อเรื่องประกอบการทำวิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ ความชัดเจนของคำอธิบายเกี่ยวกับ เค้าโครงการวิจัย การขอจริยธรรมนักวิจัย การตรวจวิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ ความสะดวกในการใช้ ข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัย การขอจบการศึกษา

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัวหมายถึง บทบาทในการเอื้ออำนวยของครอบครัวให้นิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีความสุข ได้แก่

2.2.1 รายได้ของครอบครัวหมายถึง ความเพียงพอของรายได้จากงานประจำของ นิสิตที่จะนำมาใช้จ่ายในการเรียน รวมทั้งรายได้ของกลุ่มสมรส ญาติ หรือคนอื่น ๆ ในครอบครัวที่จะ สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการเรียนของนิสิต

2.2.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัวหมายถึง การให้การสนับสนุนทางด้าน การศึกษาของสมาชิกในครอบครัวของนิสิต การติดตามผลการเรียน การให้กำลังใจ ตลอดจนให้ คำแนะนำปรึกษาด้านการเรียนแก่นิสิต

2.2.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง สภาพความผูกพัน ความสามัคคีที่ เกิดขึ้นภายในครอบครัว ร่วมปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงการส่งเสริมหรือ ให้การสนับสนุนการเรียน

2.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการเรียนของนิสิตที่เกิดจากตัวของ นิสิตเอง ได้แก่

2.3.1 ความพร้อมด้านสังคม หมายถึง สถานภาพทางสังคมนิสิตได้ด้านการยอมรับ จากคณาจารย์และเพื่อนนิสิต การปรับตัวเข้ากับกลุ่มในการเรียน การทำงานร่วมกับเพื่อนนิสิต มีทักษะการสื่อสาร แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่ตนเรียน

2.3.2 ความพร้อมด้านสติปัญญาหมายถึง ศักยภาพของสมองในการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ มีพื้นฐานในการใช้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี

2.3.3 ความพร้อมทางอารมณ์ หมายถึง นิสิตมีสติ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
อดทนต่อความยากลำบากในการเรียน เรียนอย่างมีความสุข ไม่มีเรื่องให้กังวลใจ มีความนับถือต่อ
ตนเองและมีแรงจูงใจต่อตนเอง

3. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2560

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับเนื้อหา ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุข
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพาพัฒนามาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน เป็นสถาบันอุดมศึกษา แห่งแรกของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 ต่อมา ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 และเปลี่ยนสถานภาพ เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 มีลำดับการพัฒนาดังนี้ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560)

วิทยาลัยการศึกษบางแสน (พ.ศ. 2598 - 2517)

ปี พ.ศ. 2492 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ซอยประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2497 ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ชื่อว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2498 ได้ขยายวิทยาเขตออกไปอีก 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ตั้งอยู่ที่จังหวัดพระนคร และวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ตั้งอยู่ที่ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2517 - 2533)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการยกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และโอนสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการ มาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน จึงมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน

มหาวิทยาลัยบูรพา (พ.ศ. 2533 - ปัจจุบัน)

มหาวิทยาลัยบูรพาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านกายภาพ บุคลากรและการพัฒนาระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพิ่มขึ้นและมีการขยายงาน โดยในปี พ.ศ. 2539 ได้จัดตั้งวิทยาเขตจันทบุรี และในปี พ.ศ. 2540 ได้จัดตั้งวิทยาเขตสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ด้านสังคมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปรัชญา

สร้างเสริมปัญญา ใฝ่หาความรู้ คู่คุณธรรม ชี้นำสังคม

วิสัยทัศน์

“สร้างคนคุณภาพ สร้างปัญญาให้แผ่นดิน ด้วยคุณภาพการศึกษาระดับสากล เพื่อนำพาสังคมไทย สู่อุดมสุขุมปัญญาที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

1. สร้างความรู้ปัญญาและบริหารจัดการให้เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม
2. จัดการศึกษาที่มีคุณภาพในระดับสากล สร้างบัณฑิตให้มีคุณธรรม เชี่ยวชาญในศาสตร์ เป็นผู้นำที่มีทักษะสากล
3. บริการวิชาการสู่สังคม ร่วมสร้างสังคมอุดมปัญญาที่พึ่งตนเอง
4. ส่งเสริม สนับสนุนและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย
5. พัฒนามหาวิทยาลัยให้เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงและพึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์เป็นผลสัมฤทธิ์ในอนาคตที่องค์กรมุ่งหวังจะให้บรรลุผลตามประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นผลสัมฤทธิ์สำคัญที่บ่งบอกว่าพันธกิจบรรลุผลสัมฤทธิ์ และมหาวิทยาลัยได้พัฒนาไปในทิศทางของวิสัยทัศน์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเป็นอุดมศึกษาชั้นนำที่เป็นเลิศด้านการผลิตบัณฑิต และการวิจัย และมีผลงานโดดเด่นในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้
  - 1.1 เสริมสร้างประสิทธิภาพการวิจัย ในการสร้างผลงานและบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ สามารถบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาสังคมไทยให้เข้มแข็ง และมีบทบาทนำในประชาคมโลก
  - 1.2 ปฏิรูประบบการสร้างและพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาให้มีคุณธรรม เชี่ยวชาญในศาสตร์ มีความสามารถทางการบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม สามารถสร้างสรรค์คุณค่า และคุณประโยชน์แก่สังคม

1.3 ปรับระบบการเรียนการสอนและกระบวนการสร้างบัณฑิตประสิทธิภาพสูงและมีคุณภาพระดับสากล

1.4 พัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ และสร้างความพร้อมให้มหาวิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านครบทุกศาสตร์

1.5 สร้างความสุขในบรรยากาศการศึกษาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

2. มหาวิทยาลัยเป็นคลังความรู้ และแหล่งอ้างอิงทางวิชาการของประเทศ และระดับนานาชาติ เป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคม นำพาสังคมสู่สังคมอุดมปัญญา ประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้

2.1 สร้างและพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางความรู้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศที่มีความเป็นเลิศในศาสตร์ทะเล ศาสตร์ผู้สูงอายุ ศาสตร์ทางการศึกษา และศาสตร์ที่เกี่ยวกับแรงงาน และการทำงาน ศาสตร์เกี่ยวกับภาษาตะวันออก และศาสตร์ด้านโลจิสติกส์

2.2 บูรณาการทรัพยากรทั้งระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยและสากล

2.3 สร้างเครือข่ายวิชาการที่แพร่หลายทั้งในประเทศและครอบคลุมทั่วทุกทวีป เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาองค์ความรู้ระดับโลก

2.4 ส่งเสริมให้นิสิต บัณฑิต บุคลากรทุกระดับและทุกภาคส่วนในสังคม ร่วมตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ร่วมพัฒนาอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยให้ยั่งยืน

2.5 สร้างระบบบริการวิชาการมีประสิทธิภาพสูง ที่สามารถสนองต่อความต้องการทางด้านความรู้ของสังคม และความสามารถในการนำสังคมสู่ความอยู่ดีมีสุข บนฐานความรู้และปัญญา

2.6 พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เอื้อต่อการเรียนการสอนและการวิจัยและเป็นมหาวิทยาลัยสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.7 พัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ มีสมรรถนะสูงระดับสากล และเป็นองค์กรอัจฉริยะ

2.8 สร้างมหาวิทยาลัยมีความแข็งแกร่ง มั่งคั่ง บุคลากรมีความสุขบนฐานวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

วิทยาเขต

1. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

2. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

คณะ จำนวน 22 คณะ 4 วิทยาลัย ดังนี้

1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว
2. คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
3. คณะพยาบาลศาสตร์
4. คณะแพทยศาสตร์
5. คณะเภสัชศาสตร์
6. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
7. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์
8. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
9. คณะโลจิสติกส์
10. คณะวิทยาการสารสนเทศ
11. คณะวิทยาศาสตร์
12. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
13. คณะวิศวกรรมศาสตร์
14. คณะศิลปกรรมศาสตร์
15. คณะศึกษาศาสตร์
16. คณะสาธารณสุขศาสตร์
17. คณะสหเวชศาสตร์
18. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
19. วิทยาลัยนานาชาติ
20. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
21. วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
22. คณะเทคโนโลยีทางทะเล (วิทยาเขตจันทบุรี)
23. คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตจันทบุรี)
24. คณะอัญมณี (วิทยาเขตจันทบุรี)
25. คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ (วิทยาเขตสระแก้ว)
26. คณะเทคโนโลยีการเกษตร (วิทยาเขตสระแก้ว)

การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีการศึกษา 2557 - 2560 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา เปิดสอนในระดับปริญญาโท 12 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก ในระดับปริญญาเอก 9 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลกและ Educational Administration (English program)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2554)

มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต มี 2 แผนการเรียน แผน ก. เป็นแผนการศึกษามีการทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานการศึกษา 8 หน่วยกิต หมวดวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาเอกบังคับ 12 หน่วยกิต และวิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต แผน ข. เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานการศึกษา 8 หน่วยกิต หมวดวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต ซึ่งมีวิชาเอกบังคับ 12 หน่วยกิต และวิชาเอกเลือก ไม่น้อยกว่า 13 หน่วยกิต และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3 หน่วยกิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษา ให้มีความสามารถในการวิจัยและ/ หรือสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน 2) เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมในการบริหารงานให้เกิดการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าตามสภาพของสังคม 3) เพื่อผลิตผู้บริหารการศึกษาให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำและประสานสัมพันธ์กับสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท แผน ก (แบบ ก. 2) และแผน ข สาขาวิชานี้สามารถสร้าง นักเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อเป็นผู้นำในการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนางานในขอบข่ายสาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา วัตถุประสงค์หลักของ หลักสูตรแบบ แผน ก คือ 1) การวิจัยด้านเทคโนโลยี การศึกษา 2) การออกแบบและพัฒนางานเทคโนโลยีการศึกษา 3) การใช้ การจัดการและการประเมิน ระบบงานเทคโนโลยีการศึกษา 4) การส่งเสริมและเผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรแบบ แผน ข คือ 1) การค้นคว้าและการนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนา งานด้านเทคโนโลยีการศึกษา 2) การออกแบบและพัฒนางานเทคโนโลยีการศึกษา 3) การใช้ การจัดการ และการประเมินระบบงานเทคโนโลยีการศึกษา 4) การส่งเสริมและเผยแพร่ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรระดับ ปริญญาโท แผน ก (แบบ ก. 2) สาขาวิชานี้ มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้เป็นนักพัฒนาหลักสูตรและ การสอนที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำทางวิชาการใช้วิธีการวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้าง องค์ความรู้ใหม่ มีการผสมผสานสาระวิชาการแขนงต่าง ๆ เข้ากับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอรรถศาสตร์ ศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์จึงต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอน วัตถุประสงค์หลักของ หลักสูตร คือ 1) เป็นนักพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สามารถปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 2) เป็นผู้นำทางด้านความคิดและการปฏิบัติ สามารถชี้นำแนวทางและแนวโน้ม ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นนักวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ทางด้านหลักสูตรและการสอน เป็นที่ปรึกษาสำหรับครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ

สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง 2554

มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต (สำหรับที่ไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู) แผน ก แบบ ก 2 (สำหรับผู้ที่ต้องการใบประกอบ วิชาชีพครู) ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต สาขาวิชานี้มุ่งผลิตมหาบัณฑิตทางการสอนคณิตศาสตร์ ที่มีความรู้ มีศิลปะการถ่ายทอดความรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ในการแสวงหาและบุกเบิกความรู้ใหม่ในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้จบการศึกษาสามารถ

เป็นครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ศึกษา หรือนักวิจัยทางการสอนคณิตศาสตร์หรือนักวิชาการ หรือศึกษานิเทศก์ หรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนคณิตศาสตร์ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรทางการสอนคณิตศาสตร์ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา และสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับทุกประเภทให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้แล้ว มหาบัณฑิตจะสามารถทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการสอนคณิตศาสตร์ นักวิชาการหรือนักวิจัยด้านการสอนคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร 2) หลักสูตรผลิตมหาบัณฑิตด้านการสอนคณิตศาสตร์ที่มีสมรรถนะ ดังนี้ 2.1 มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีจิตวิญญาณความเป็นครู 2.2 มีความรู้ในศาสตร์การสอนคณิตศาสตร์ และมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2.3 มีความสามารถในการพัฒนาความรู้หรือนวัตกรรมทางการสอนคณิตศาสตร์ด้วยกระบวนการวิจัย 2.4 เป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่ 2.5 มีความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต (สำหรับที่ไม่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู) แผน ก แบบ ก 2 (สำหรับผู้ที่ต้องการใบประกอบวิชาชีพครู) ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต สาขาวิชานี้มุ่งผลิตมหาบัณฑิตทางการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีความรู้ มีศิลปะการถ่ายทอดความรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการแสวงหาและบุกเบิกความรู้ใหม่ในวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ศึกษา หรือนักวิจัยทางการสอนวิทยาศาสตร์ หรือนักวิชาการ หรือศึกษานิเทศก์ หรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนวิทยาศาสตร์ ซึ่งวิชาชีพด้านการสอนวิทยาศาสตร์/การศึกษาวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนามนุษย์ทุกระดับอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา คิดเป็นเหตุเป็นผล สร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและสามารถช่วยเหลือชี้นำสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมได้ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มี

ความรู้ ความสามารถทางการสอนวิทยาศาสตร์ โดยเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้แล้ว มหบัณฑิตจะสามารถเข้าทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านครุวิทยาศาสตร์ นักวิชาการศึกษาและ นักวิจัยด้านด้านการสอนวิทยาศาสตร์/ วิทยาศาสตร์ศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้จบ การศึกษาทั้งหมด 2) หลักสูตรการศึกษามหบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ มุ่งเน้น ให้มหบัณฑิตมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมดังนี้ 2.1) มีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาวิชาชีพครู 2.2) มีความรู้ในศาสตร์การสอนวิทยาศาสตร์ และมีศิลปะในการสอน/ การถ่ายทอดความรู้ 2.3) มีความสามารถในการพัฒนาความรู้หรือนวัตกรรมทางการสอน วิทยาศาสตร์ด้วยกระบวนการวิจัย 2.4) มีภาวะผู้นำในการพัฒนา/ เปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับ การเรียนรู้ยุคใหม่ 2.5) มีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และการใช้เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2.6) มีทักษะความสามารถและเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต เรียนรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชานี้ มุ่งพัฒนาศักยภาพของมหบัณฑิตให้มีสมรรถภาพ ทางด้านวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติศาสตร์การศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาและสังคมหลักสูตรที่ผลิต บัณฑิตให้เป็นนักวิจัย ผู้สอนที่มีศักยภาพตลอดชีวิตเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมได้ ศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ กล่าวคือ มีการผสมผสานสาระวิชาการแขนงต่าง ๆ เข้ากับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติศาสตร์การศึกษาวัดดูประสงค์หลัก คือ 1) หลักสูตรต้องการผลิตมหบัณฑิตด้านการวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติศาสตร์การศึกษาที่มีความรู้คู่ คุณธรรม เป็นนักวิจัย ผู้สอน และนักพัฒนาที่มีศักยภาพสูงด้านการวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติศาสตร์ การศึกษา มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและรักความเป็นไทย เพื่อรองรับในการพัฒนาประเทศ โดยร้อยละ 100ของมหบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะสามารถประกอบอาชีพ ในด้านดังกล่าวข้างต้น 2) หลักสูตรต้องการสร้างและพัฒนามหบัณฑิตให้มีองค์ความรู้ใหม่ ในสาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติศาสตร์การศึกษาทั้งความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้เชิงนโยบาย/ ปฏิบัติ ทักษะทางวิชาชีพ ทักษะการคิดและวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา การประยุกต์ความรู้ การคิดคำนวณ การสื่อสารและเทคโนโลยี โดยประยุกต์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการวิจัย

ในฐานะผู้นำทางด้านความคิดและการปฏิบัติ สามารถชี้นำแนวทางและแนวโน้มของวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร แผน ก แบบ 2 ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต
เรียนรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชานี้ มุ่งพัฒนาบุคคล ให้รู้จัก รู้ลึก และเชี่ยวชาญ ด้านจิตวิทยาการปรึกษาผู้จบการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถประกอบวิชาชีพนักจิตวิทยาการปรึกษา ครอบคลุม อาจารย์ ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานสุขภาพจิต ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือใน สถานประกอบการอื่น ๆ ประกอบอาชีพอิสระด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ และศึกษาต่อระดับปริญญาเอกสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) เพื่อผลิตบุคคล ทำหน้าที่ให้ความรู้และให้บริการปรึกษาใน สถาบัน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน 2) เพื่อผลิตบุคคล ให้สามารถ วิจัย สร้างองค์ความรู้ ด้านจิตวิทยาการปรึกษาและสามารถประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาขาวิชาสมอง จิตใจและการเรียนรู้ หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556

มีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรแผน ก แบบ 2 ก ไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิตเรียนรายวิชา และทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชานี้ส่งเสริมศักยภาพสมอง จิตใจ คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อการคิด การเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งส่วนบุคคลและสังคม ได้คำนึงถึงแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพบุคคล สังคมและวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ผู้ที่สนใจ โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำในการพัฒนาและวางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการความรู้ด้านสมอง ความคิด การเรียนรู้และการวิจัยสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพสมองทั้งของตนเองและบุคคลอื่นได้อย่างครอบคลุมในทุกมิติของ กระบวนการทำงานของสมอง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างผาสุก ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการ พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยหลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับการประยุกต์แนวคิดทางสมองและจิตวิทยา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เทคนิควิธีการดูแลและส่งเสริมศักยภาพสมองของบุคคลให้สามารถเรียนรู้ ได้อย่างเต็มความสามารถและเรียนรู้เกี่ยวกับความผิดปกติของโรคทางสมองที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ และวิธีการปรึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนการฝึกประสบการณ์ภาคสนามเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ในสถานการณ์จริงเมื่อสำเร็จ การศึกษา ทั้งนี้ทุกรายวิชาเน้นกระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและ/ หรือการปฏิบัติทาง ห้องปฏิบัติการจริงหรือ ห้องปฏิบัติการเสมือนจริง (Virtual laboratory) ผ่านการประชุมวิดีโอทัศน์ (Video conference) ดังนั้นหลักสูตรสมอง จิตใจและการเรียนรู้ ภาควิชาและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ จึงเป็นหลักสูตรแรกที่มีการประยุกต์องค์ความรู้และกระบวนการทางจิตวิทยา

และสมองมาปรับใช้ในบริบทของการเรียนรู้และการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครู นักการศึกษาและนักพัฒนาศักยภาพบุคคลสามารถจัดการเรียนรู้หรือการอบรม เพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ของบุคคล อันจะนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของบุคคลนั้นให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิด โดยอาศัยศาสตร์ที่จะต้องทำความเข้าใจในสาระของสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ อย่างถ่องแท้ เพื่อให้ทราบถึง กระบวนการของจิตใจหรือกระบวนการทางสมองซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ความซับซ้อนของการคิดที่ไม่มีขอบเขตจำกัด รวมถึงกระบวนการตอบสนองต่อสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่มากระทบและการประมวลความรู้จากการทำงานของสมอง วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านสมองและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ 2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่สามารถทำการวิจัย สร้างองค์ความรู้ด้านสมองและจิตใจ รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคคลและแก้ไขปัญหาด้านสมองและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้กับสถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน 4) เพื่อให้มหาบัณฑิตสามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อการดำรงชีวิตด้วยความผาสุกและสร้างสรรค์สังคม

สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิตเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท แผน ก (แบบ ก. 2) และแผน ข สาขาวิชานี้ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้สำเร็จทางวิชาการ นักคิด สามารถสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในศาสตร์ด้านการศึกษาและการพัฒนาสังคม ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่สามารถประยุกต์และสร้างองค์ความรู้ด้านการศึกษาและการพัฒนาที่สนองตอบต่อนโยบายการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและเป็นแหล่งความรู้และศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถใช้หลักการทางการศึกษาและพัฒนาสังคมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติในลักษณะสหวิทยาการ สามารถค้นคว้า วิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาประเทศหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนให้มีคุณธรรมและนำองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการด้านการศึกษาและการพัฒนาสังคม ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556

จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท แผน ก แบบ ก2 ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต สาขาวิชานี้ผลิตมหาบัณฑิตให้เป็นครูและนักการศึกษาด้านการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความสามารถด้านงานช่างพื้นฐานและสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติได้ เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาการเรียนการสอน วิชาชีพศึกษาศาสตร์เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มีการผสมผสานสาระ วิชาการแขนงต่าง ๆ เข้ากับกระบวนการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องต่อความต้องการของประเทศ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางด้านการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) สามารถเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ด้านการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู สามารถปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เป็นนักการศึกษาที่สามารถนำความรู้ทางด้านการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ไปใช้พัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นนักวิจัยและสร้างนวัตกรรมทางด้านการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี สามารถให้คำปรึกษาสำหรับครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

มีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต มี 2 แผน แผน 1 จัดทำคุณฐิ นิพนธ์ 48 หน่วย แผน 2 เรียนรายวิชาบังคับ 12 หน่วยกิต และจัดทำคุณฐิ นิพนธ์ 36 หน่วยกิต ปรัชญา การศึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา คือ การพัฒนาการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนา สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมึนักบริหารการศึกษาที่เป็นนักวิชาการ เป็นผู้นำ เป็นนักวิจัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเชี่ยวชาญรอบรู้ในศาสตร์การบริหารการศึกษา มุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม สร้างองค์ความรู้ใหม่ ช่วยพัฒนาและประยุกต์ใช้ระบบการศึกษา และองค์การทางการศึกษา สถานศึกษา ให้สู่ความเป็นเลิศทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมในด้านต่อไปนี้ 1) การบริหารการศึกษา ให้เป็นนักบริหารและเป็นผู้นำ เพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา สามารถกำหนดนโยบายและ

วางแผนการศึกษาในหน่วยงานของรัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานการศึกษาเอกชน 2) การวิจัยทางการบริหารการศึกษา ให้เป็นนักวิจัยเพื่อบุกเบิก แสวงหาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิด กระบวนการ และแนวทางปฏิบัติ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาประเทศ 3) วิชาการให้เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง เพื่อพัฒนาศาสตร์ของการบริหารการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรภาษาอังกฤษ)

หลักสูตรนี้ได้รับการปรับปรุง ใน พ.ศ. 2554 มี 2 แผน คือ แผน ก. เน้นการทำวิจัย ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโททำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แผน ข. เน้นการทำวิจัยและศึกษารายวิชา ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ปรัชญาของหลักสูตรนี้คือ การพัฒนาการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาสังคม ประเทศชาติและสังคมโลก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีนักบริหารการศึกษาที่เป็นนักวิชาการ เป็นผู้นำ เป็นนักวิจัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเชี่ยวชาญรอบรู้ในศาสตร์บริหารการศึกษา มุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมสร้างองค์ความรู้ใหม่ ช่วยพัฒนาและประยุกต์ใช้พัฒนาระบบการศึกษา และองค์การทางการศึกษา สถานศึกษา ไปสู่ความเป็นเลิศทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารการศึกษา ให้เป็นนักบริหารและเป็นผู้นำ เพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา สามารถกำหนดนโยบาย และวางแผนการศึกษาในหน่วยงานของรัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานการศึกษาเอกชน 2) การวิจัยทางการบริหารการศึกษา ให้เป็นนักวิจัยเพื่อบุกเบิก แสวงหาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิด กระบวนการ และแนวทางปฏิบัติ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาประเทศ 3) วิชาการ ให้เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง เพื่อพัฒนาศาสตร์ของการบริหารการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา, 2557)

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

มีการจัดการเรียนสอน 2 แบบ คือ แบบ 1.1 และแบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบบ 1.2 และแบบ 2.2 ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต สาขานี้ผลิตคณาจารย์ให้เป็นผู้นำความคิดและเป็นผู้นำทางวิชาการที่แข็งแกร่ง ควรจะต้องเป็นคณาจารย์ที่ก่อปรไปด้วยภูมิรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ขององค์ความรู้ที่นั้น ภูมิธรรมที่มีวัฒนธรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาที่ชาญฉลาด มีความเคารพในรากเหง้าขององค์ความรู้ที่ชุมชนสังคมสั่งสอนมา และมีความสามารถในการต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้อย่างชาญฉลาดและเหมาะสม วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) เพื่อพัฒนาและผลิตนักเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และเป็นผู้นำในด้าน การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา การออกแบบและพัฒนางานเทคโนโลยีการศึกษา

การใช้ การจัดการ และการประเมินระบบงานเทคโนโลยีการศึกษา 2) เพื่อพัฒนาความคล่องตัวทางวิชาการ ตามความถนัดและความพร้อมของผู้เรียนที่สอดคล้องกับขอบข่ายงานสาขาเทคโนโลยีการศึกษา 3) เพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยที่นำไปสู่การบุกเบิกองค์ความรู้ที่เป็นฐานของการพัฒนาวิชาการ ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา 4) เพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาความพร้อมและความก้าวหน้าของการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและทางสังคมโดยภาพรวม

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

สาขาวิชานี้จัดการเรียนการสอน แบบ 2.1 จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 57 หน่วยกิต สาขาวิชานี้หากจบหลักสูตร สามารถสร้างอาจารย์ นักวิชาการศึกษานุเคราะห์ทางการศึกษา และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ ผลิตบัณฑิตที่สำเร็จตามหลักสูตร สามารถประกอบอาชีพอาจารย์ นักวิชาการศึกษานุเคราะห์ทางการศึกษา และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ร้อยละ 95

สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

สาขาวิชานี้จัดการเรียนสอน แบบ 1.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 57 หน่วยกิต มุ่งผลิตครู - อาจารย์ นักวิชาการ นักวัฒนผลหรือนักวิชาการสอน นักวิจัยและนักวิเคราะห์ข้อมูลประจำหน่วยงานนักประกันและตรวจสอบคุณภาพสถาบัน นักประเมินผล นักประเมิน โครงการ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนรวมไปถึงผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และประเมินผลทั้งภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) หลักสูตรต้องการผลิตบัณฑิตด้านการวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษาที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นนักวิจัย ผู้สอน และนักพัฒนาระดับผู้นำที่มีศักยภาพสูง วิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ที่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและรักความเป็นไทย เพื่อรองรับในการพัฒนาประเทศ โดยร้อยละ 100 ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะสามารถประกอบอาชีพในด้านดังกล่าวข้างต้น 2) หลักสูตรต้องการสร้างและพัฒนาบัณฑิตให้มีองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ทั้งความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้เชิงนโยบาย/ ปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นผู้นำทางด้านความคิดและการปฏิบัติ สามารถสร้างนวัตกรรมการวิจัย ชี้นำแนวทางและแนวโน้มของวิจัย วัฒนผลและสถิติได้อย่างเหมาะสม

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร แบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต สาขาวิชานี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จะมีคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพนักจิตวิทยาการปรึกษา อาจารย์ ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานสุขภาพจิตและวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) หลักสูตรต้องการผลิตดุษฎีบัณฑิตทางด้านจิตวิทยาการปรึกษา ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการปรึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา การสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อรองรับการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ โดยร้อยละ 80 ของดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะสามารถประกอบอาชีพดังกล่าวข้างต้นได้ 2) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว ดุษฎีบัณฑิตจะมีสมรรถนะ 2.1) ดุษฎีบัณฑิตทางจิตวิทยาการปรึกษามีความเชี่ยวชาญทางจิตวิทยาการปรึกษา มีความรู้ในเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี สามารถบูรณาการ และ สร้างสรรค์องค์ความรู้ เพื่อการเป็นผู้นำด้านจิตวิทยาการปรึกษา และมีมาตรฐานสากล 2.2) ดุษฎีบัณฑิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์บูรณาการ และประยุกต์องค์ความรู้ และวิธีการทางจิตวิทยา เพื่อการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และมีศักยภาพ มีความเชี่ยวชาญในการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมทางด้านจิตวิทยาการปรึกษา 2.3) ดุษฎีบัณฑิตสามารถนำความรู้และวิธีการทางจิตวิทยาการปรึกษาไปประยุกต์อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตทั้งในส่วนของตนเอง และวิถีปฏิบัติในสังคม

สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

สาขาวิชานี้ จัดการเรียนการสอน แบบ 1.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แนวทางในการประกอบอาชีพ เมื่อบัณฑิตได้จบการศึกษาหลักสูตรนี้จะมีคุณสมบัติในการเป็น 1) อาจารย์หรือนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา 2) นักวิชาการศึกษานักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 3) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 4) ผู้บริหารการศึกษา 5) นักพัฒนาในหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตที่มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการศึกษาและการพัฒนาสังคม และประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ 2) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมในการนำศาสตร์ทางการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม 3) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ในเรื่องการศึกษาและการพัฒนาสังคมในระดับชาติและนานาชาติ

สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556

จัดการเรียนการสอน แบบ 1.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิตแบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิตแบบ 2.2 ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถทำงานในหน่วยงานรัฐบาล หน่วยงานทั่วไป หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยด้านการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย 2) สร้างองค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา 3) การเป็นผู้นำและ/ หรือนักคิดที่มีความสามารถในองค์กร

สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร แบบ 1.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบบ 2.1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จะมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการ นักวิจัย นักบริหาร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและเป็นนักวิจัยในศาสตร์การบริหารการศึกษาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร คือ 1) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการพัฒนาการศึกษาสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล 2) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีความรู้ทางการวิจัยเพื่อบุกเบิกแสวงหาองค์ความรู้ใหม่และสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการศึกษาของประเทศ 3) เพื่อผลิตดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุข

ความหมายของความสุข มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

จำรัส นองมาก (2547, หน้า 78 - 79) กล่าวว่า การเรียนอย่างมีความสุข หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขพอใจ จะทำให้สามารถสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้มากยิ่งขึ้น

ธร สุนทรายุทธ (2553, หน้า 174) ได้ให้ความหมายของความสุขว่า หมายถึง ความรู้สึกดี ๆ สนุกสนานกับการมีชีวิต และอยากให้ความรู้สึกเช่นนั้นมันมีตลอดไป

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ, ม.ป.ป., หน้า 8 - 14) ให้ความหมายของความสุขว่าเป็นสภาพจิตที่ปกติ ไม่มีอะไรมาผูกมัดจิตใจ เป็นอิสระ เป็นไทแก่ตัว ทั้งทางกายและทางใจ และทางอารมณ์ รู้จักประมาณในการกิน การอยู่ การนุ่่มห่มใช้สอย การปฏิบัติหน้าที่และการพักผ่อน

กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 228) ได้ให้ความหมายของความสุขไว้ว่า สภาพชีวิตที่เป็นสุข อันเป็นผลมาจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามทางจิตใจ ภายใต้อารมณ์ดี และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

วิทยา นาควัชระ (2552, หน้า 16) ได้กำหนดความสุขได้ 3 ประเภท คือ ความสุขทางกาย เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการออกกำลังกายเป็นประจำ การพอดี ๆ กับตัวเอง การที่ได้ทำงานหาเงินใช้ได้อย่างเพียงพอ มีความอดทนอดกลั้น ได้ทำงานหรือทำกิจกรรมที่ตนเองรักและถนัด ความสุขทางใจ คือ การได้พัฒนาความรักและความผูกพันกับเพื่อนมนุษย์ คิดและรู้สึกว่าตนเองมีความสุข มีความสุนทรีย์ และมีความสุขประเภทที่ 3 คือ ความสุขทางจิตวิญญาณ เป็นการฝึกสติสมาธิ สร้างสุขด้วยการให้ ความอ่อนน้อมในใจ รวมไปถึงความเป็นอิสระ

สรุปได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกสบายทั้งกายและอารมณ์ มีความพอใจ การมีความรู้สึกดี ๆ สนุกสนานกับการมีชีวิต เป็นอิสระ เป็นไทแก่ตัว ทั้งทางกายและทางใจและทางอารมณ์ โดยความสุขจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการใช้ชีวิตอย่างราบรื่น ไม่มีอุปสรรค ไม่มีเรื่องเดือดร้อนใจ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้

การเรียนที่มีความสุข

การเรียนที่เป็นรูปแบบ คือ การเรียนที่เป็นระบบ กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมทางคุณธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงที่เป็นเป้าหมายปลายทางของการสอนคือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียน และขั้นตอนการเกิดการเรียนรู้ (Teaching is a moral activities that implies thoughts about ends, means, and their consequences) สิ่งเหล่านี้ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม ในหลักสูตรของโรงเรียน กระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หากเทียบเคียงกับทฤษฎี Constructivism แล้ว มีลักษณะเหมือนการเรียนรู้แบบ Accommodation (Wikipedia, 2017)

การศึกษาของไทยมีหลักสูตรหลายระดับ ระดับที่เป็นพื้นฐานสำคัญคือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรนี้ครอบคลุมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในระดับที่สูงขึ้น มีหลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษา หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทั้งสองระดับนี้ จะวางหลักสูตรไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันและวิชาเอก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวางวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โดยในแต่ละสาระการเรียนรู้จะกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ในภาพรวมหลักสูตรต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิด “ดี เก่ง สุข” การพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลผลิตดังกล่าว หลักสูตรได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดผลการเรียนรู้ “กำหนดกระบวนการ

เรียนรู้” ซึ่งผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ จะร่วมกันส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง สุข (จำรัส นองมาก, 2547, หน้า 78 - 79)

สาระภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 5 มาตรฐาน คือ “การอ่าน-ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน” “การเขียน - ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงาน ข้อมูล ข่าวสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ” “การฟัง การดู และการพูด - สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมี วิจารณญาณและสร้างสรรค์” “หลักการใช้ภาษาไทย-เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ ของชาติ” “วรรณคดีและวรรณกรรม-เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง”

จากตัวอย่างสาระภาษาไทย จะเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานทั้ง การอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย รวมทั้งวรรณคดีและ วรรณกรรมนั้น กำหนด “กระบวนการเรียนรู้” ไว้ทุก ๆ สาระ หมายความว่าครูผู้สอนต้องใช้ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child centered) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ ระหว่างปฏิบัติผู้เรียนจะเข้าใจขั้นตอนการเรียน ซึ่งเรียกว่า “ทักษะกระบวนการเรียนรู้” และจะเกิดผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด ขณะที่ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมและเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความสุขใจ เรียกว่า “สุข” ความรู้ที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนเกิดความคิดรวบยอดและรู้สึกเพราะได้ปฏิบัติเอง เรียกว่า “เก่ง” มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดการพัฒนาจิตพิสัยไว้ในสาระวิชา ครูผู้สอนต้องคอยควบคุม ใช้กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เรียกว่า “ดี” (สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, 2560) การสอนแบบ Child centered ตามปกติครูผู้สอนจะให้ความสำคัญกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ดังที่ Berkley (2005) กล่าวว่า “วิธีการเรียนแบบร่วมมือ” ของผู้เรียน ระดับอุดมศึกษา ให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนให้ผู้เรียนได้จับคู่หรือทำงาน เป็นกลุ่ม (Designed for and carried out through pairs or small interactive group) ทำให้ผู้เรียนสนุก มีภาวะการแข่งขันระหว่างกลุ่ม รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เกิดความสุข

บพิตร อิศระ (2550, หน้า 14) ได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร และพบว่า ความสุขในการเรียน เกิดจาก กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยยึดแนวพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่

1) แก่นแท้ของการเรียนการสอน 2) การเรียนเกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลาตลอดชีวิต 3) ความศรัทธา เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ที่มีระบบ 4) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมผัส 5) สารสำคัญเกิดจากการเรียนรู้ กิตยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540, หน้า 7) อธิบายว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขมี 6 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีสร้างศรัทธา (Love and respect) เป็นการเรียนรู้บนฐานแห่งความรักและศรัทธาของผู้เรียนต่อครูผู้สอน วิชาจำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรักและความสนใจบทเรียน ครูผู้สอน มีความศรัทธาและความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยมีหลักการดังนี้

1.1 การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก ผู้สอนจะต้องปฏิบัติ คือ

1.1.1 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครูและวิชาที่สอน

1.1.2 การให้กำลังใจและให้โอกาส ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ เปิดโอกาสให้แสดงออก รักษาความยุติธรรม จริงใจและอดทน มุ่งแก้ปัญหา ไม่ใช่อารมณ์

1.2 บทเรียนที่สนุกและน่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจ ใฝ่รู้ในการเรียน การปฏิบัติของผู้สอนต้อง

1.2.1 มีการเตรียมการ กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ชัดเจน ปรับเนื้อหาให้เหมาะสม วางแผนการสอนที่กระชับและรัดกุม

1.2.2 ทำแผนการสอน กำหนดแผนให้ครอบคลุม ไม่ซับซ้อน

1.2.3 การเลือกสื่อประกอบการเรียน เหมาะสมกับบทเรียน จัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนได้เหมาะสม

1.2.4 การประเมินพัฒนาการ มีความหลากหลายในการประเมิน

1.2.5 การจัดช่วงเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นของเวลาต่อวัน จัดเวลาให้เหมาะสมกับบทเรียน

1.2.6 การจัดบรรยากาศในการเรียน สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก แลกเปลี่ยนข้อคิด

1.2.7 การแก้ปัญหา ใช้เหตุผลในการพิจารณา รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย มองหาจุดดีของผู้เรียน

1.3 การส่งเสริมความสนใจและการสร้างความผูกพัน ผู้สอนต้องดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ทำความรู้จักกับผู้เรียน

1.3.2 การรักษามิตรภาพ รักษาความลับของผู้เรียน

2. ทฤษฎีเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciation) เป็นการให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย ได้แก่ บทเรียนเหมาะสมกับวัยและความสนใจ เนื้อหากระชับ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีตัวอย่างที่ชัดเจน ใฝ่ใจให้คิดและติดตาม คำอธิบาย ไม่คลุมเครือ

2.2 คำนี้ถึงนักเรียนแต่ละคน ค้นหาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว

2.3 นักเรียนจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนโดย บทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่นักเรียนรู้จักมาก่อน เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื้อหาของวิชาที่มีความหมาย เป็นรูปธรรม นักเรียนประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ ครูผู้สอนมีเมตตา มีความเป็นกันเองและให้โอกาสนักเรียน

3. ทฤษฎีเปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization) นักเรียนควรมีโอกาสเรียนนอกห้องเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเสรี ไม่กดดัน มีความสดชื่น และเป็นธรรมชาติมากขึ้น ผู้สอนต้อง

3.1 บทเรียนในห้องเรียนน่าสนใจ สภาพห้องเรียนน่าเรียน มีป้ายนิเทศที่สะดุดตาและเร้าความคิด มีสื่อการสอนที่ตรงจุดประสงค์ กิจกรรมหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้สัมผัสสิ่งที่เรียน

3.2 บทเรียนนอกห้องเรียนจะช่วยเสริมการเรียนรู้ นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้ ได้สัมผัสของจริง

3.3 การนำธรรมชาติมาเป็นบทเรียน จะต้องจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ จัดห้องเรียนกลางแจ้ง ใต้ร่มไม้ ริมน้ำ เป็นต้น หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แลกเปลี่ยนกัน

3.4 เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม

4. ทฤษฎีมุ่งมั่นและมั่นคง (Willing and firm) เป็นการให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จุดดีและจุดด้อย ยอมรับสถานะแห่งตน ไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง พร้อมทั้งจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตมาให้ตนเอง จะนำไปสู่ความภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่คิดว่าชีวิตไร้ค่า มีความมั่นใจ จะทำให้มีความกล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญสิ่งที่เกิดขึ้น มีเหตุผลและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนต้องดำเนินการดังนี้

4.1 การพัฒนาความรู้ที่ดีต่อตนเองให้กับนักเรียน โดยให้มองเห็นตัวเองในส่วนดีและส่วนด้อย กล้ารับสภาพตนเอง กล้ารับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับตนเอง มุ่งมั่นพัฒนาและปรับปรุง รู้จักควบคุมอารมณ์ในวาระต่าง ๆ เห็นคุณค่าของตนเอง

4.2 ความตั้งใจจริงจะเกิดขึ้นได้เมื่อรู้จักคุณค่าของสิ่งนั้น มีเป้าหมายที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง ได้รับโอกาสเมื่อเกิดความผิดพลาด

4.3 การพัฒนาความเชื่อมั่น โดยเปิดใจรับความรู้ใหม่ รู้จักแยกแยะหาเหตุผล
ไตร่ตรองหาคำตอบ รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์ มีหลักการในการตัดสินใจ

5. ทฤษฎีดำรงไมตรีจิต (Friendship) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมและมีสัญชาตญาณของการอยู่
ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก ไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยว แสดงให้เห็นว่าคนเราคิดถึงแต่ตนเองนั้นจะเห็นได้ชัด
ในเด็ก เมื่อโตขึ้นก็จะค่อย ๆ ลดลง การที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขจะต้องมีความรู้สึกที่ดี
ต่อคนอื่น ๆ ขอมรับการแตกต่างระหว่างบุคคล ขอมรับการคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น
โดยผู้สอนจะต้องดำเนินการกับนักเรียน ดังนี้

5.1 การมีความรู้สึกที่ดีต่อคนอื่น

5.2 การทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ

5.3 การสื่อสารความคิดและความรู้สึก เช่น มีความสุภาพอ่อนโยน ใช้คำพูด
เชิงสร้างสรรค์ และอื่น ๆ

6. ทฤษฎีชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of life) การรักษาสมดุลของชีวิต คือ การปรับตัวเอง
ให้อยู่ในความเหมาะสม พอดี รู้จักจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติที่งดงาม
ไม่มากไม่น้อย มีความสำรวม ผู้สอนต้องดำเนินการ ดังนี้

6.1 การสร้างความสุขทางใจ จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีความรักและเป็นที่รัก ได้รับการ
การยอมรับว่ามีความสามารถ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ

6.2 ความสุขทางกายเกิดจากความรู้สึกว่า ตนเองปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ
มีความปลอดภัย

6.3 การเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่

6.3.1 การเรียนเพื่อรู้ ได้รู้ชัด รู้ให้กระจ่างในสิ่งที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็นและไม่เคย
สัมผัส

6.3.2 การเรียนเพื่อให้เป็น คือ เข้าใจธรรมชาติของสิ่งนั้น มีระบบการคิดและ
การปฏิบัติอย่างผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนั้น

โดยสรุป การเรียนอย่างมีความสุข หมายถึง การที่ผู้เรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ
ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นขณะทีเรียน และขณะที่มีส่วนร่วมในกระบวนการ
เรียนการสอน มีกำลังใจในการแสวงหาความรู้ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับการเรียน
ต่อเพื่อน ต่ออาจารย์ และสถานศึกษา เกิดการเห็นประโยชน์ของการเรียน สามารถนำความรู้
ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบของการเรียนอย่างมีความสุข

องค์ประกอบของการเรียนอย่างมีความสุขนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้มีความสุขแตกต่างกันหลายแนวคิด

กิตติชาติ บุญเชื้อ และคณะ (2540) ได้อธิบายการเรียนอย่างมีความสุขมีองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่

1. ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากผู้สอนอย่างมนุษย์คนหนึ่ง
2. ผู้สอนให้ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนโดยทั่วถึง เอาใจใส่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม สม่ำเสมอ อารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี
3. ผู้เรียนเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน ยอมรับจุดดี จุดด้อยของตน รู้วิธีปรับตัวให้อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยไม่เสียสุขภาพจิต
4. ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ
5. กิจกรรมการเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ การเรียนไม่ซีดจางจำกัดอยู่ภายในห้องเรียน การเรียนสัมพันธ์กับวิถีชีวิต
6. สิ่งทีเรียนรู้อาจนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เกิดประโยชน์และเกิดความหมายต่อตัวผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2542, หน้า 11) อธิบายว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข จะมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตดี อันเป็นผลจากความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากผู้เรียน ได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การสร้างสรรค์ของตนเอง ใช้ความสามารถในการคิด ได้ทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เกิดความสุขใจในการเรียน โดยสรุป ความสุขในการเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การมีความสุขต่อตนเองในการเรียน การมีความสุขต่อวิชาที่เรียน และการมีความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

การมีความสุขต่อตนเองในการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) อธิบายว่า พื้นฐานการเรียนอย่างมีความสุขก็คือ ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จุดดี รู้จุดด้อยของตนเอง ยอมรับสภาพแห่งตน ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างยอมรับและปรับปรุงแก้ไข รู้จักระดับอารมณ์ มีความมั่นใจและตั้งใจจริง ประกอบกับแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่อธิบายว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมช่วยเหลือให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจ สุขใจในสิ่ง

ที่ได้เรียนรู้ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษา เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน (Learner centered) การเรียนรายวิชา (Course work) ผู้เรียนมีเสรีภาพในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย มีอิสระในการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า มีอิสระในการเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์สอดคล้องกับแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

โดยสรุป ความสุขต่อตนเองในการเรียน คือความรู้สึกลึกซึ้งของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่แสดงออกถึงความพึงพอใจในการเรียน แสดงออกโดยมีความสนใจ และความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสุขกับการเรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้

การมีความสุขต่อวิชาที่เรียน

จำรัส นองมาก (2547, หน้า 6) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนที่มีความพอใจ ผู้เรียนเรียนวิชาใดแล้ว มีความพอใจในวิชานั้น คนที่มีความพอใจในวิชาไหน จะมีความรู้สึกรักหรือชอบวิชานั้น หนังสือ ตำราเรียน ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนรักหรือเกลียดได้ แต่ผู้ที่มีบทบาทต่อความรู้สึกนี้คือครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นว่าบทเรียนนั้นง่ายและมีคุณค่า ผู้เรียนจะรักและชอบวิชานั้น ดังนั้นกระบวนการสอนจึงทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข กระบวนการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา จัดได้ว่าเป็นการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner centered) อย่างแท้จริง บทบาทของอาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ (Coaching) เมื่อจัดกรอบความคิดตามคำอธิบายรายวิชาแล้ว ผู้สอนร่วมกับนิสิตกำหนดหัวข้อที่นิสิตต้องไปศึกษาค้นคว้า และนำเสนอต่อเพื่อนร่วมชั้น มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนนิสิตด้วยกัน และนิสิตกับอาจารย์ การสอบประมวลความรู้ คณาจารย์จะสรุปบททวนสาระสำคัญของกลุ่มทฤษฎีต่าง ๆ ในรายวิชาที่เรียน คณาจารย์เปิดใจกว้างยอมรับข้อเขียนของนิสิตในการสอบประมวลความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์นิสิตเลือกหัวข้อเองตามความสนใจแล้วจึงไปปรึกษาประธานที่ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ตัดสินใจร่วมกัน ประธานที่ปรึกษาจะคอยติดตามตรวจสอบ ปรับปรุงจนแล้วเสร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรกฤษ จันทะคุณ (2560) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพราะทำให้เรียนนั้น ครูผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงผู้เรียน โดยเฉพาะเรื่องของ ความสุข (Happiness) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนามนุษย์

โดยสรุป ความรู้สึกลึกซึ้งมีความสุขต่อวิชาที่เรียน หมายถึง ความรู้สึกลึกซึ้งของนิสิตที่แสดงออกถึงความพึงพอใจและความสนใจต่อวิชาที่เรียน เข้าใจเนื้อหาที่เรียนและยอมรับผลการประเมิน

การมีความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) เสนอแนวคิดของการสร้างความสุขในการอยู่ร่วมกันว่า การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต้องมีสัญญาของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก และการอยู่ร่วมกันนั้น จะต้องอยู่ได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและยอมรับความสามารถของผู้อื่น ซึ่งบพิตร อิศระ (2550, หน้า 13 - 23) อธิบายเพิ่มเติมว่า การมีความสุขที่ดีต่อผู้อื่น โดยการยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจ รวมทั้งรู้จักประมาณตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่มีอคติ มีความอดทน ให้อภัยและให้โอกาสผู้อื่น สื่อสารความคิดและความรู้สึกอย่างสุภาพ ใช้คำพูดอย่างสร้างสรรค์ จริงใจ ให้เกียรติ สามัคคีปรองดองกัน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งนิสิตบัณฑิตศึกษายู่ในวงการการศึกษาของชาติ ล้วนแล้วแต่มีจริยธรรมวิชาชีพครูซึ่งเพาะบ่มให้บุคลากรในวงการศึกษามีจริยธรรมวิชาชีพครู (Teaching profession) ให้เกียรติเพื่อนร่วมวิชาชีพเสมอ ระหว่างที่เรียนและเมื่อจบการศึกษาแล้วยังผูกพันเป็นหน่วยเดียวกันทั้งนิสิตและอาจารย์ผู้สอน

โดยสรุป ความรู้สึกมีความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น หมายถึง นิสิตมีความสุขที่ดีต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน คณาจารย์และบุคคลที่อยู่ในแวดล้อมที่ไปปฏิสัมพันธ์ในคณะ ในมหาวิทยาลัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้อย่างมีความสุขแตกต่างกันหลายแนวคิด

ความหมายของปัจจัย

จรัส เปรียวน้อย (2541, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของปัจจัยว่า หมายถึง สิ่งที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่และดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจำเป็นต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ซึ่งจะขาดมิได้ ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ศรีทิพย์ ลดาวัลย์ (2543, หน้า 6) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ครูผู้สอนกับนักเรียน

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2541, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของปัจจัย คือ สิ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน ปัจจัยภายในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน และปัจจัยด้าน

ทรัพยากร ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่หน่วยงานบังคับบัญชา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และปัจจัยด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

สรุปความหมายของปัจจัย คือ สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานและความสำเร็จในการเรียน เพื่อให้ผลออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างมีความสุข โดยมีปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จึงมีผู้ศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียน ดังนี้

ปรีศินี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542, หน้า 28 - 32) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุขนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. การจัดบรรยากาศการเรียนที่ดี เมื่อนักเรียนเดินเข้ามาในโรงเรียน ห้องเรียน ซึ่งมีบรรยากาศที่แจ่มใส มีรอยยิ้ม การทักทายอย่างเป็นกันเอง ไม่มีเสียงไม้เรียว นักเรียนไม่ต้องนั่งนิ่ง ๆ คอยฟังคำสั่งของครูแต่เพียงผู้เดียว เมื่อมีปัญหาก็มีครูเป็นที่ปรึกษา มีคำแนะนำที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สภาพการเรียนการสอนที่เปิดกว้าง ให้อิสระ การมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ จะส่งผลทำให้เกิดสังคมน้อย ๆ ที่มีความสุข
2. การรู้จักธรรมชาติของเด็ก เด็กนักเรียนเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีสมอง หัวใจ มีความคิดเป็นของตัวเอง เพียงแต่เขาวัยกว่าผู้ใหญ่ ความต้องการของเด็กจึงเป็นเรื่องพื้น ๆ ไม่ซับซ้อน ต้องการความสนุกสนานร่าเริง บางครั้งเด็กก็มีความทุกข์ทั้งจากตัวเด็กเอง เช่น รูปร่าง หน้าตา ความไม่มั่นใจในตนเอง สุขภาพ ความสามารถในการใช้วัยยะต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เกิดความเป็นเฉพาะของตัวนักเรียนแต่ละคน ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
3. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ให้นักเรียนได้สัมผัส และได้ศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง จะทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขได้
4. จัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด ตามทราบนักเรียนจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลดังนี้ ความสามารถ ความสนใจ หรือความถนัดของแต่ละคน ก็จะไม่เหมือนกัน ดังนั้น เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ดีนักเรียนควรได้รับการสนับสนุน จุดแข็งหรือความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเป็นการร่วมมือกันของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว และครูอาจารย์ผู้สอน

5. บทเรียนสนุกและแปลกใหม่ การจะเรียนรู้อย่างมีความสุขได้นั้น บทเรียนก็เป็นเรื่องสำคัญ ควรจะมีความหลากหลายและแปลกใหม่อยู่เสมอ กระตุ้นความอยากรู้ของนักเรียน การอยากมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความตื่นตัว น่าค้นหา สามารถเชื่อมโยงความรู้ของนักเรียนได้ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และที่สำคัญ เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จะส่งเสริมพัฒนาความรู้และสติปัญญาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

6. ครูควรมีความเมตตาและจริงใจ อ่อนโยนต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูเป็นผู้ให้ความรู้กับนักเรียน ดังนั้น นักเรียนจะมีความรู้สึกมีความสุขกับการเรียนรู้ ก็ขึ้นอยู่กับครูเป็นส่วนหนึ่ง เพราะครูเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเรียนการสอน ครูต้องมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ดูแลนักเรียนในทุก ๆ ด้าน เอาใจใส่นักเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์, อุษา ชูชาติ, อวยพร ประพฤทธิธรรม และทัศนีย์ ตันติฤทธิศักดิ์ (2544, หน้า 124 - 141) กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนอย่างมีความสุขจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญดังนี้

1. สุขภาพร่างกาย ความปลอดภัยจากยาเสพติด ถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เด็กจะมีความสุข นอกจากนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความปลอดภัยจากยาเสพติด มีผลงานวิจัยพบว่า เด็กที่ทดลองใช้ยาเสพติดตั้งแต่อายุก่อน 16 ปี มักมีโอกาสติดยาได้มากกว่ากลุ่มที่ทดลองใช้ยาเสพติดหลังอายุ 16 ปี

2. ภาวะจิตใจความรู้สึกนึกคิด การที่เด็กจะเรียนอย่างมีความสุข เด็กจะต้องไม่เกิดความเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกจำเป็นต้องเรียน หรือถูกบังคับให้เรียน ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของพ่อแม่ และครู ที่ต้องพยายามทำให้เด็กสนใจ และตระหนัก เห็นความสำคัญของสิ่งที่เขาเรียนอยู่ และต้องรู้ว่าจะนำไปใช้อย่างไร ทำให้เด็กเกิดความคิดบวกกับการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น

3. กระบวนการศึกษา โดยเฉพาะการประเมิน นอกจากการประเมินความสามารถของเด็ก ในเนื้อหาแล้ว ควรมีการประเมินตามสภาพจริง ตามศักยภาพความสามารถของนักเรียนด้วย จะทำให้นักเรียนได้ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ เกิดเป็นความสุขในการเรียนรู้

4. ครูและผู้บริหาร โรงเรียนก็เป็นส่วนสำคัญในการเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียน คือ การที่เด็กสนใจเรียนวิชานั้น เพราะเด็กรักครู เมื่อเด็กรักครูเด็กก็อยากทำตาม เป็นคนดี อยากทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ครูได้ชื่นชม ครูที่เด็กรักไม่ใช่ครูที่ตามใจเด็ก แต่เป็นครูที่ทราบว่เวลาไหนต้องเข้มงวด เวลาไหนจะอ่อนโยน การที่นักเรียนรักครูและสนใจอยากมาเรียนนั้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

5. พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจระบบการศึกษา ว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีความสุข ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องเข้าใจศักยภาพของเด็ก ต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคล อย่างบังคับ หรือคาดหวังในสิ่งที่เกินความสามารถของเด็ก จะส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กถูกจำกัดด้วยความกดดัน ดังนั้น ถ้าผู้ปกครองเข้าใจความสามารถของเด็กและสนับสนุนในทางที่ถูกต้อง เด็กจะมีความสุข ในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

Prescott (1963 อ้างถึงใน ธารณ์ ทองอก, 2555) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและให้นักเรียนเกิดความสุขคือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว
2. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน
3. องค์ประกอบด้านความสนใจในการเรียน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ จะมีความตั้งใจ และเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

อุมพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8 - 14) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยใหญ่ ๆ 3 ด้าน คือ

1. ด้านตัวเด็กเอง ประกอบด้วยความพร้อมด้านต่าง ๆ
  - 1.1 ความพร้อมทางด้านร่างกาย
  - 1.2 ความพร้อมทางด้านสมอง
  - 1.3 ความพร้อมทางด้านอารมณ์
2. ด้านครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในการเอื้อเด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ผ่านทางปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 ความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ต่อพ่อแม่พี่น้อง
  - 2.2 การถ่ายทอดทางการศึกษา ครอบครัวที่เห็นความสำคัญของการศึกษาจะส่งผลให้ทัศนคติต่อการเรียนรู้ดี ส่งผลต่อการมีความสุขในการเรียนรู้
  - 2.3 การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ เป็นตัวอย่างในการชอบอ่านหนังสือ การแสวงหาความรู้ใหม่เสมอ
  - 2.4 การฝึกวินัย ส่งผลให้เด็กมีวินัยต่อการเรียนด้วย
  - 2.5 การสร้างแรงจูงใจให้เด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญในการกระตุ้นให้ลูกมุ่งไปสู่เป้าหมายได้
  - 2.6 สนับสนุน เปิดโอกาสให้ลูกได้เรียนรู้อย่างอิสระ

2.7 จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความสุข ไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกันภายในครอบครัว

3. ด้านโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก มีผลต่อการกระตุ้นหรือยับยั้งการเรียนรู้ของเด็กได้ดังนี้

3.1 นโยบายของโรงเรียน ควรชัดเจน มีเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

3.2 ทักษะความสามารถของครู วิธีการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ ครูจะต้องมีทักษะการสอนที่ดี สามารถสอนในสิ่งที่ซับซ้อนให้เป็นเรื่องเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาที่ง่ายขึ้นจะทำให้ให้นักเรียนสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้

3.3 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็น และเมื่อนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ดีกับครูผู้สอนแล้ว จะทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ไม่กดดัน

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้เด็กอยากมาโรงเรียน ไม่เป็นกังวล และมีความสุขในการเรียนรู้

สรุป ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง สาเหตุต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งการเรียนรู้อย่างมีความสุขจะส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิผล เกิดเป็นความรู้ที่ถาวรและยั่งยืนได้ โดยปัจจัยหรือสิ่งที่ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุขนั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีนักวิชาการหลายท่านเห็นว่ามีผลต่อองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการเรียนอย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยมีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2540, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารจัดการ คือ งานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องทำให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลโดยได้ประสิทธิผล กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหาร คือ การทำให้งานเสร็จลงได้ โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จนั่นเอง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555) กล่าวว่า การบริหาร บางครั้ง เรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ที่เรียกว่า “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แพมส์-โพสคอร์บ (Pams - Posdcorb) ได้แก่ การบริหารนโยบาย (Policy)

การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) การบริหารคุณธรรม (Morality) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

ในการบริหารจัดการวิจัยนี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นคณะที่ก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา แล้วพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคณะที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรแกนนำในหน่วยงานการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะของคณะศึกษาศาสตร์ตามหลักวิชาแล้ว ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ทักษะความสามารถของอาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตอย่างไรก็ตามมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะต่อปัจจัยเหล่านี้ คือ

1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

การเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ มีความสำคัญการให้คำปรึกษากับนิสิต ซึ่งมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นิสิต ดังที่ วิสูตร จำเริญ (2543, หน้า 61 - 72) ได้ทำการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษา และด้านวิชาชีพ เมื่อเปรียบเทียบแล้ว พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีอายุ เพศ วุฒิการศึกษา และโปรแกรมวิชาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทให้คำปรึกษาที่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาและความรู้ด้านกิจการนักศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

อุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ที่เกิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา ประการแรก คือ เวลาของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะให้กับนิสิต เมื่อนิสิตส่งเค้าโครงวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ หากอาจารย์ที่ปรึกษาใช้เวลาตรวจนานเกินไปนิสิตก็ต้องรองอนกว่าจะได้รับงานคืนอาจเสียเวลาไปครึ่งละหลายสัปดาห์ ประการต่อมา คือ การให้คำปรึกษาอาจเป็นไปได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ชัดเจนในเรื่องที่วิจัย เมื่อนิสิตไปขอคำปรึกษา อาจารย์จะพูดเรื่องอื่น ๆ ที่นิสิตไม่สามารถจับความคิดรวบยอดได้ หรืออาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้บอกแหล่งสืบค้นที่ชัดเจนทำให้นิสิตเสียเวลาในการลองผิดลองถูกมากขึ้นไป สิ่งหนึ่งที่เป็นอันตรายสำหรับนิสิตคือความคิดที่ว่า “การเรียนระดับบัณฑิตศึกษา นิสิตต้องนำความรู้และประสบการณ์มาให้ ไม่ใช่มารับจากอาจารย์” คำพูดนี้ตรวจสอบแล้วไม่มีในระบบของทฤษฎีการเรียนรู้ใด ๆ อีกประการหนึ่งคืออาจารย์ที่ปรึกษาไม่ชัดเจนในระเบียบวิธีวิจัย เมื่อนิสิตค้นคว้าไประยะหนึ่งแล้วต้องปรับหรือเค้าโครงวิจัยทำให้เสียเวลามาก หากนิสิตประสบ

ปัญหาดังกล่าวก็ต้องอดทนจนกว่าจะจบการศึกษา ปรากฏการณ์ที่กล่าวมาข้อมทำให้ขาดความสุขในการเรียนมีแต่ความเครียดจนกว่าจะจบการศึกษา (สลักใจ ศรีธราดล และจิราพร บุญช่วย, 2557, บทคัดย่อ)

โดยสรุป คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปฏิบัติต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการมาขอรับคำปรึกษา และได้รับมอบหมายให้ดูแลความช่วยเหลือด้านการศึกษา ให้นิสิตประสบความสำเร็จในการศึกษา

1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน

การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดีเป็นระบบ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีตรงข้ามหากอาจารย์ผู้สอนไม่ได้เรียบเรียงลำดับขั้นของการนำเสนอความรู้ ผู้เรียนจะสับสนไม่สามารถจัดกลุ่มความคิดที่นำไปสู่ความคิดรวบยอดได้ บัทมา ทองสม (2553) ได้ทำการพัฒนาตัวดัชนีบ่งชี้วัดความสุขในการเรียนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,532 คน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะอาจารย์ ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา ลักษณะวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัย และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครองสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shen (1993, pp. 816 - 818) ที่ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข พบว่า ระบบการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข เป็นผลมาจากความเหมาะสมของวิธีการสอน โดยครูสามารถดึงความสนใจและความนึกคิดของนักเรียนออกมาโดยการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นเรียน มีผู้ให้คำแนะนำ กลุ่มความสนใจ การเยี่ยมชมโรงงาน การใช้เครื่องมือ การดูวิดีโอ การค้นหาโครงสร้างในคอมพิวเตอร์ การจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย การแนะนำอย่างฉลาด นำไปสู่การค้นคว้า การตั้งคำถามนำก่อนเรียน การตอบกระทู้ แสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนวิชาเคมีได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา เรื่องทิพย์ (2550) ที่ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 กำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัย เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน การวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 1,651 คน ผลการวิจัย พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการ โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านผู้เรียน

ด้านลักษณะครู ด้านเพื่อน ด้านชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนและ
ปัจจัยด้านครอบครัว

สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง
ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนส่งผลต่อการเรียน
ที่มีความสุข ความสามารถในการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน

วัฒนธรรมการเรียนรู้ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมห้อง
และความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นน้อง การเรียนระดับบัณฑิตศึกษาวัฒนธรรมเหล่านี้ไม่เข้มแข็ง
เทียบเท่าปริญญาตรี แต่ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องยังคงมีอยู่เหมือนเดิม ลักษณะการเรียน
ประการหนึ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมห้องคือ งานค้นคว้ากลุ่มหรือกิจกรรมของ
กลุ่มที่นิสิตต้องทำงานร่วมกัน องค์ประกอบของกลุ่มสมาชิกอาจแตกต่างกันทั้งเพศและวัยรวมถึง
สถานภาพทางสังคม นิสิตจำเป็นต้องปรับตัวให้กลมกลืนกับค่านิยมกลุ่ม หรือวัฒนธรรมกลุ่ม
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สิทธิพรหม และนิออน พิณประดิษฐ์ (2548) ได้ทำวิจัย เรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ผลการวิจัย
พบว่า การที่จะเรียนรู้อย่างมีความสุขต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน กล่าวคือ นักศึกษาจะต้องรู้จัก
เพื่อนในชั้นเรียน มีเพื่อนที่คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและมีความสัมพันธ์
อันดีต่อเพื่อนด้วยกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอรสา สร้อยคำ (2552, หน้า 53) ที่วิจัยพบว่า ปัจจัย
ด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน คือความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน
พร้อมกับอธิบายว่า การเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นภาวะปกติของวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกลึก
มั่นใจในจิตใจตน เมื่อวัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มจะมีกิจกรรมร่วม โดยจะทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน เมื่อมี
ปัญหา มักขอคำปรึกษาจากเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่าเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน
และการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มเพื่อนแล้ว ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นทั้งในและ
นอกห้องเรียน

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน หมายถึง ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดี
ต่อเพื่อน จะทำให้อยากมาเรียน ไม่เป็นกังวล และรู้สึกสบายใจในการที่จะไปเรียน และมีความสุข
กับการเรียน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต

เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยร่วมสมัยเทคนิคหนึ่ง คือ
Collaborative Learning (Barkley, Cross & Major, 2005) เทคนิคการสอนนี้พัฒนามาจาก ทฤษฎี
Social Constructivism (ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์นอกจากจะเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วยังสามารถเรียนรู้

จากกลุ่มเพื่อนหรือคนอื่น ๆ ได้) Matthews, 1996 p. 101) อธิบายว่า “เทคนิคการเรียนรู้แบบ Collaborative Learning เกิดขึ้นเมื่ออาจารย์ผู้สอนกับนิสิตผู้เรียนร่วมมือกันสร้างความรู้ใหม่ โดยมีข้อตกเบื้องต้นว่า “มนุษย์สร้างความรู้ร่วมกัน กระบวนการสร้างความรู้แบบนี้จะทำให้เกิดความรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง” ความรู้ต่าง ๆ ในจักรวาลรอคอยให้มนุษย์ไปสืบค้นด้วยตนเอง Collaborative Learning เชื่อความรู้เหล่านั้นจะถูกค้นพบโดยเพื่อนร่วมวิชาชีพที่มีความรู้ (knowledgeable peers) ที่มาร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปในองค์ความรู้นั้น ๆ (Bruffee, 1993, p. 3) จุดมุ่งหมายของเทคนิคการสอนนี้ ป้องกันไม่ให้นิสิตเป็นฝ่ายรับจากผู้สอน เพียงฝ่ายเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมล อุดม (2548, หน้า 13 - 14) ที่ได้สังเคราะห์ องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข พบว่า องค์ประกอบด้านครูผู้สอน คือ ความพร้อมของครูผู้สอน เพราะจะสามารถดำเนินการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมใน กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมั่นใจ การสอนจึงจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ นอกจากนี้ ยังมีบุคลิกลักษณะของครูผู้สอน พฤติกรรมและเจตคติที่ครูผู้สอนแสดงออกต่อนักเรียน ต้องมีความเมตตา จริงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียน ไม่เลือกปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความปลอดภัยและไว้วางใจครูผู้สอน ทำให้สบายใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับสุทธิณี ทองหล่อ (2552) ที่พบว่า ปัจจัยด้าน โรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนส่วนหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เป็นพฤติกรรมที่ครูและนักเรียนปฏิบัติต่อกันทั้งในและ นอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยครูให้ความสนใจต่อนักเรียน ให้ความรักและ เอาใจใส่ ให้ความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะแก่นักเรียนทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน นักเรียนให้ความเคารพเชื่อฟังครู ตั้งใจและสนใจสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และซักถามครูเมื่อมี ข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต หมายถึง ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ทำให้เข้าใจในวิชาที่เรียนดีขึ้น มีความรู้สึก ด้วยการสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย มีความสบายใจในการเรียน

1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียน เป็นอย่างมาก อาคารเรียนของบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ เรียนที่อาคาร QS (Queen sirikit) ซึ่งเป็นอาคารเก่า จากสภาพความเป็นจริงพบว่า เครื่องปรับอากาศ ส่วนใหญ่ชำรุดทำให้อุณหภูมิในห้องค่อนข้างสูง บางเครื่องมีเสียงดัง หรือน้ำหยดต้องนำภาชนะ มารองน้ำ ในด้านแสงสว่างอาคาร QS ออกแบบให้มีห้องเรียน 2 แถบ มีทางเดินตรงกลางกว้าง ประมาณ 3 เมตร การระบายอากาศต้องใช้เครื่องปรับอากาศเท่านั้น แม้เปิดประตูหน้าต่างหมด การระบายอากาศตามธรรมชาติจะไม่ดี เพราะด้านประตูที่ติดกับทางเดินตรงกลางอาคาร อากาศ

ถ่ายเทไม่ได้ ทางเดินตรงกลางอาคารจะค่อนข้างมืดแม้แต่เวลากลางวัน ประกอบกับคณะศึกษาศาสตร์ มีนโยบายประหยัดพลังงาน ทำให้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนด้านอุณหภูมิและแสงไม่เหมาะสม (นักศึกษาภาคค่ำที่เรียนเวลา 17.00 - 20.00 น.) เมื่อหมดชั่วโมงเรียนเดินในความมืดสลัว เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ) ห้องประกอบอื่น ๆ อาทิ ห้องบรรยายขนาดใหญ่ ห้องพักอาจารย์ที่ปรึกษา ห้องบริการอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนของนิสิต เนื่องจากเป็นอาคารเก่า พื้นบางส่วนซึ่งเป็นกระเบื้องยางหลุ่ร่อน ม่านชนิดพับได้ชำรุด เครื่องปรับอากาศมีเสียงดังหรือน้ำหยด กระบวนการบริการอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ โพรเจคเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วงฯฯ ผู้ใช้บริการหรืออาจารย์ต้องเดินไปติดต่อเจ้าหน้าที่เอง หากถึงเวลาสอนอุปกรณ์บางชิ้นชำรุดต้องเดินไปตามเจ้าหน้าที่มาซ่อม แทนที่จะเตรียมพร้อมให้ชั้นเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น เจ้าหน้าที่ทำงานแบบรอแก้ปัญหา นั่งรออยู่ในห้องไม่ออกไปบริการ และชำระรายผู้ยืมต้องหอบอุปกรณ์เหล่านี้มาคืนเจ้าหน้าที่ อาจารย์และนิสิตจะเครียดกับการบริการวิธีนี้

การเรียนระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องสืบค้นองค์ความรู้ที่เป็นตำราและงานวิจัยอย่างกว้างขวาง แต่มีอุปสรรคที่ตำราต่างประเทศที่ทันสมัยยังมีจำนวนน้อย แม้ว่าหอสมุดกลางจะให้อาจารย์ผู้สอนเสนอรายชื่อตำราที่จำเป็นทุกปี แต่การจัดซื้อมักได้จำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับนิสิต ที่สำคัญคือผลงานวิจัยของนิสิตรุ่นพี่ที่เรียนจบแล้วยังนำลงระบบเครือข่ายล่าช้า นิสิตต้องการใช้สารสนเทศส่วนนี้ แต่ไม่สามารถสืบค้นจากระบบอินเทอร์เน็ตได้

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความเหมาะสมของปัจจัยเกื้อหนุนห้องเรียนในด้านอุณหภูมิ แสง เสียง ความสะอาด เป็นระเบียบ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียน แหล่งสืบค้น และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัยในการเรียนของนิสิต อันได้แก่ห้องเรียนในด้านอุณหภูมิ แสง เสียง ความสะอาด เป็นระเบียบ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียน แหล่งสืบค้น และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัย

1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน

การเรียนระดับบัณฑิตศึกษานั้นมหาวิทยาลัยและคณะวิชา ควรอำนวยความสะดวกในการเรียนของนิสิต เพื่อที่นิสิตจะเรียนได้อย่างสบายใจ เกิดความสุขในการเรียน นิสิตบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต้องประสานงานสื่อสารกับหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรายวิชา อาทิ การลงทะเบียน การเพิ่ม-ลด รายวิชา การชำระค่าเล่าเรียน ค่าลงทะเบียน งานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ คุชณูปนิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ ระบบงานทะเบียน ระบบงานกองคลัง ของมหาวิทยาลัยบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ระดับหนึ่ง การเรียนรายวิชาที่มีอุปสรรคส่วนหนึ่งในการเสนอผลการเรียนของอาจารย์บางท่าน ซึ่งคณะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ทำให้นิสิตต้องรอผลการสอบ (เกรด) จนกว่าอาจารย์ผู้สอนจะเสนอต่อคณะ บางครั้งล่าช้ากว่ากำหนดเป็นเวลาหลายเดือน

อุปสรรคใหญ่ของการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์คือการขออนุญาต
 ประชานที่ปรึกษาในการทำวิจัย (ในรูปแบบงานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์) เมื่อเรียนรายวิชา
 ครบตามหลักสูตรและผ่านการสอบประมวลความรู้แล้ว นิสิตจะเสนอเค้าโครงวิจัยที่ตนต้องการ
 จะทำให้กับประชนที่ปรึกษา หากประชนที่ปรึกษาไม่เห็นด้วยนิสิตต้องเริ่มงานใหม่หากประชน
 ที่ปรึกษาเห็นด้วยนิสิตก็สามารถดำเนินงานต่อไปได้ กรณีนี้อุปสรรคอยู่ที่การสืบค้นทฤษฎีต่าง ๆ
 เพื่อรองรับกรอบความคิดการวิจัย ส่วนใหญ่ประชนที่ปรึกษาไม่ชี้แนะแหล่งสืบค้นให้นิสิตหรือชี้แนะ
 แบบกว้าง ๆ จับประเด็นไม่ได้ นิสิตต้องลองผิดลองถูก เมื่อค้นคว้าไประยะหนึ่งก็นำเสนอประชน
 ที่ปรึกษา หากถูกปฏิเสธ (เกิดขึ้นบ่อย ๆ) นิสิตก็ท้อแท้หมดกำลังใจและหยุดพักไประยะหนึ่ง
 จึงเริ่มค้นคว้าใหม่ (สถิตินิสิตที่ใช้เวลาถึง 2 - 3 ปี สร้างเค้าโครงการวิจัยของคณะศึกษาศาสตร์
 มีเป็นจำนวนมาก) เมื่อได้เข้าสอบเค้าโครงงานวิจัยแล้วก็เข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการ
 ควบคุมจริยธรรมงานวิจัย หากได้รับอนุญาตแล้วก็ดำเนินการวิจัยต่อไปได้ในการดำเนินการวิจัย
 นิสิตส่วนใหญ่พบปัญหาการใช้สถิติ การคำนวณทางสถิติขั้นสูงซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
 และได้รับการยอมรับในวงวิชาการเท่านั้น (มีหลายครั้งที่ประชนสอบปากเปล่าคุชฎินิพนธ์
 ไม่ยอมรับวิธีการทางสถิติของนิสิต) รวมทั้งเมื่อส่งร่างรายงานการวิจัยให้ประชนที่ปรึกษาต้อง
 รอการอ่านของประชนที่ปรึกษาซึ่งบางท่านคิดธุระทำให้นิสิตต้องรอนาน ปัญหาใหญ่ที่สุด
 ของคณะศึกษาศาสตร์ปัจจุบันคือ การบทความตีพิมพ์ผลการวิจัยในวารสารทางวิชาการ

สรุปได้ว่า การอำนวยความสะดวกในการเรียน หมายถึง การบริการและการสื่อสาร
 เพื่อประโยชน์ทางการเรียน การลงทะเบียนและเพิ่ม ลดรายวิชา การรับทราบผลการเรียน
 การขอหัวข้อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ ความชัดเจนของคำอธิบายเกี่ยวกับ
 เค้าโครงการวิจัย การขอจริยธรรมนักวิจัย การตรวจวิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ ความสะดวกในการใช้
 ข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัย การขอจบการศึกษา

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน

ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ สิ่งมีผลต่อการเรียนของผู้เรียนที่เกิดจากตัวของผู้เรียนเอง
 โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวนักเรียนที่ส่งผลต่อการเรียน
 อย่างมีความสุขไว้ดังนี้

2.1 ความพร้อมทางสังคม

การเรียนระดับบัณฑิตศึกษานิสิตต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมหลายกลุ่ม
 นิสิตจำเป็นต้องมีทักษะทางสังคมหรือที่เรียกว่าทักษะมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี (สถาบันวิจัยและพัฒนา,
 2560) กลุ่มบุคคลกลุ่มแรก คือ หน่วยงานที่นิสิตปฏิบัติงานเป็นต้นสังกัดทั้งหน่วยราชการและ
 เอกชน นิสิตแบ่งเวลาส่วนหนึ่งมาเรียนซ่อมเพิ่มภาระให้กับเพื่อนร่วมงานในสำนักงาน

ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงานทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกทางบวกต่อการไปศึกษาต่อของนิสิต

กลุ่มบุคคลที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือเพื่อนร่วมชั้นเรียน และร่วมสาขาวิชา (รุ่นพี่รุ่นน้อง) นิสิตต้องร่วมกิจกรรมการเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นซึ่งมีจำนวนมากตลอดการเรียนรายวิชา ต้องร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับเพื่อนร่วมชั้นและร่วมสาขาวิชา อาทิ การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การสัมมนาทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ งานเหล่านี้ต้องอาศัยทักษะพื้นฐานในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีอัน ได้แก่ ภาษามารยาทที่ดีทางสังคม ทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์ที่ดี ทักษะในด้านควบคุมบุคลิกภาพของตนเอง เมื่อปรากฏตัวในสังคมในฐานะนิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาเอก ควรแสดงความเป็นนักวิชาการชั้นสูงต่อสาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพาพะงา จิตต์สวาสด (2553) พบว่า อาจารย์ควรร่วมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับ อาจารย์ให้มากขึ้น และสนับสนุนให้มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกับนิสิต จัดการศึกษาให้มีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือพึ่งพากันด้านการเรียน ส่งเสริมนิสิตให้ได้มีโอกาสเรียนรู้การ ประพฤติปฏิบัติตนในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย การทำงานกลุ่ม และด้านสังคม ได้แก่ การปฏิบัติตนระหว่างเพื่อน การปฏิบัติตนระหว่างรุ่นพี่ - รุ่นน้อง การคบเพื่อน เพศเดียวกัน การคบเพื่อนต่างเพศ การเข้าสังคมและการเข้าร่วมกิจกรรม

บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องแสดงปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยคือ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสาย ข. คือสายวิชาการ สาย ค. คือสายงานบริหารทั่วไป ที่จะอำนวยความสะดวกนิสิตในด้านงานธุรการการเรียน ดำเนินงานประสานงานระหว่างภาควิชากับคณะ ภาควิชากับบัณฑิตวิทยาลัย รวมถึงกองคลัง และแผนกทะเบียน ความสัมพันธ์อันดียอมทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ติดตามงานของตนได้ดี บุคลากรกลุ่มสุดท้าย คือ คณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์ควบคุมงานนิพนธ์ คณาจารย์เหล่านี้ มีผลโดยตรงต่อการเรียนรายวิชาและงานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ การให้ความเคารพ เชื่อฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดอย่างนักวิชาการ (บุคลากรวิชาชีพการศึกษา) การแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับคณาจารย์ควรเป็นไปอย่างสุภาพอย่างศิษย์กับครูตามวัฒนธรรมไทย ข้อเสนอแนะของอาจารย์นิสิตควรนำมาเป็น โจทย์หรือคำถามนำแล้วค้นคว้าจนสามารถตอบคำถามนั้นได้ หากค้นคว้าจนสุดความสามารถแล้วไม่ได้คำตอบจึงไปหารือกับอาจารย์ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือนิสิตยังไม่ได้สร้างค่านิยมความเป็นนักวิชาการให้เกิดในตนเอง แก่ใจงานไม่เรียบร้อยไม่ยังถึงถึงทฤษฎี หลักการของงานวิจัยแล้วรีบเสนออาจารย์ หากเป็นเช่นนี้งานชิ้นนั้นจะถูกตีกลับให้นิสิตอีกครั้ง เกิดความเครียดกับนิสิตและอาจารย์ เป็นสาเหตุหนึ่งที่นิสิตทิ้งงานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์

โดยสรุป ความพร้อมทางสังคม คือ สถานภาพทางสังคมนิสิตได้ด้านการยอมรับจากคณาจารย์และเพื่อนนิสิต การปรับตัวเข้ากลุ่มในการเรียน การทำงานร่วมกับเพื่อนนิสิต มีทักษะ

การสื่อสาร แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่ตนเรียน

2.2 ความพร้อมทางสติปัญญา

พื้นฐานความพร้อมทางสมองของนิสิตที่เรียนระดับบัณฑิตศึกษา โดยปกติแล้วต้องมีความฉลาดทางสมองมากกว่าคนปกติ การเรียนในระดับปริญญาตรีเป็นการวางพื้นฐานในวิชาชีพ ที่บุคคลกำหนดไว้เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของตน การเรียนระดับปริญญาโทเป็นการค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ในวิชาชีพนั้น ๆ ต่อยอดจากปริญญาตรี การเรียนระดับปริญญาเอกเป็นการหาองค์ความรู้ใหม่ต่อจากปริญญาโท การหาความรู้ต่อจากในวิชาชีพนั้น เป็นการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นมาใหม่ การสร้างนวัตกรรมจำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ ศาสตร์องค์ความรู้ในการวิจัย สถิติเพื่อการวิจัย การใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าเอกสารทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อหาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยมาสนับสนุนความคิดรวบยอดของเค้าโครงวิจัย ทั้งวิจัย สถิติ ภาษาอังกฤษจำเป็นต้องใช้ศักยภาพของสมอง รวมทั้งทักษะพื้นฐานของนิสิตจึงจะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเรียกว่าวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท หรือดุษฎีนิพนธ์ในระดับปริญญาเอกได้ภายในเวลาที่กำหนด ก่อนที่นิสิตจะได้รับอนุญาตให้ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ นิสิตจะต้องสอบประมวลความรู้ (Comprehensive) ที่เป็นการนำสาระสำคัญที่เรียนในรายวิชา สรุปเป็นภาคทฤษฎีและสถิติวิจัย นำมาสอบในคราวเดียวกัน แล้วตัดสินใจว่าผ่านหรือไม่ผ่าน หากไม่ผ่านต้องสมัครสอบใหม่ ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและสถิติวิจัย เมื่อนำมารวมกันมีปริมาณมาก เมื่อต้องสอบในคราวเดียวกันต้องใช้เวลาทบทวนตำราอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นศักยภาพของสมองของนิสิตจึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศักยภาพในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า (สร้างความรู้ใหม่) ประกอบกับทักษะในการเรียบเรียง นำเสนอองค์ความรู้ที่นำไปสู่ความคิดรวบยอดที่คมชัด สอดคล้องกับแนวคิดของ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8-14) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ ความพร้อมทางด้านสมอง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สมองของผู้เรียน

โดยสรุป ความพร้อมทางด้านสมองในด้านศักยภาพในการสร้างความเข้าใจ ประยุกต์ใช้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างความคิดรวบยอด ทั้งทฤษฎีที่เป็นแกนของวิชาเอกที่เรียน กับสถิติวิจัย ที่ต้องนำมาใช้ในการสอบประมวลความรู้ ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ประกอบการสำเร็จการศึกษาของนิสิต

2.3 ความพร้อมทางอารมณ์

ภาระหนักที่เกิดจากการเรียน ทำให้นิสิตเกิดความเครียด ความฉลาดทางอารมณ์ มีผลต่อความฉลาดทางสมอง หากเกิดอาการเครียดแล้วศักยภาพทางสมองย่อมลดลงหรือหยุดการทำงานเป็นอุปสรรคต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา การเรียนรายวิชา การเรียนภาษาอังกฤษ

การสอบประมวลความรู้ การสอบเค้าโครงและการสอบปากเปล่าวิธานิพนธ์หรือคุษฎินิพนธ์ ล้วนเป็นงานหนัก ก่อให้เกิดความเครียด นิสิตบัณฑิตศึกษาต้องมีความฉลาดทางอารมณ์สูง จึงจะผ่านภาระการเรียนดังกล่าวมา สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543, หน้า 30 - 34) และอมรรัตน์ ทรศนีย์ (2545) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้หลัก ที่มีผลต่อการเรียนรู้ ว่า คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ อายุ เพศ ความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ฯลฯ แตกต่างกัน ระหว่างผู้เรียนแต่ละคน เช่น บางคนมีความตั้งใจเรียนเพราะเป็นสิ่งที่ตนเองถนัด แต่สำหรับ อีกคนหนึ่งไม่ตั้งใจเรียนเพราะไม่ถนัดในวิชานั้น ไม่ชอบวิชานั้นจึงไม่สนใจ ซึ่งความสนใจเป็น ตัวกระตุ้นอย่างสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ความสนใจทำให้ผู้เรียนมีจุดหมายแน่นอน บางครั้ง ความสนใจเกิดจากความถนัดและเจตคติที่ดีต่อเรื่องนั้น รวมทั้งวิธีเสริมแรงและเครื่องดึงดูดใจให้ เกิดความอยากเรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ อุมพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8-14) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ ความพร้อมทางอารมณ์ ซึ่งสภาพจิตใจและอารมณ์มีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีอารมณ์ดีมี ความสุข ไม่มีความกังวลก็จะเรียนรู้ได้อย่างดี ความพร้อมทางอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญ อีกประการหนึ่ง คือ การมีความนับถือตนเองสูงและมีแรงจูงใจภายในของตนเอง

โดยสรุป ความพร้อมทางอารมณ์หรือความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลต่อการเรียนอย่างมี ความสุขของนิสิตบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยความตั้งใจ ความสนใจ เจตคติ การสร้างแรงดึงดูด ที่อยากจะเรียน การนับถือตนเอง และแรงจูงใจภายในของตัวนิสิตเอง

3. ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทในการเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมี ความสุขดังนี้

3.1 รายได้ของครอบครัว

รวีวรรณ คำเงินและรุ่งนภา จันทรา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมี ความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านผู้เรียนศึกษาและด้านเพื่อน มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนการเรียนอย่างมี ความสุขของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการ พยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข = 0.33 ปัจจัยปัจจัยด้านครอบครัว + 0.28 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา + 0.14 ปัจจัยด้านเพื่อน หลักสูตรการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาใช้เวลา หลายปี ค่าใช้จ่ายในการเรียนค่อนข้างสูง การเรียนรายวิชาต้องใช้จ่ายที่พัก ค่าเดินทาง

ค่าตำรา ค่าจัดทำเอกสารต่าง ๆ แต่ละภาคเรียนใช้เงินจำนวนมาก การทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ยังต้องใช้เงินจำนวนมาก ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศเพื่อการวิจัย ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสอบ การจัดทำเอกสาร รายงานการวิจัย ฯลฯ รายได้รวมของครอบครัวที่จะมาหล่อเลี้ยงค่าใช้จ่ายในการเรียนต้องมีจำนวนเพียงพอ นิสิตส่วนใหญ่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้ที่มีงานทำแล้ว รายได้จากการทำงานของนิสิตเองจำเป็นต้องเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียน หากไม่พอให้พิจารณาความสามารถในการช่วยเหลือด้านการเงินจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว อาทิ คู่สมรส บิดา มารดา ญาติ เพื่อน หรือสถาบันการเงินที่ปล่อยสินเชื่อเพื่อการศึกษา หากบริหารจัดการด้านการเงินให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการเรียนแล้ว นิสิตก็จะเรียนได้อย่างเป็นสุข

สรุปได้ว่า รายได้ของครอบครัว หมายถึง ความเพียงพอของรายได้จากงานประจำของ นิสิตที่จะนำมาใช้จ่ายในการเรียน รวมทั้งรายได้ของคู่สมรส ญาติ หรือคนอื่น ๆ ในครอบครัวที่จะ สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการเรียนของนิสิต และเป็นเงินหรือค่าตอบแทนที่สมาชิกในครอบครัว ได้รับจากการประกอบอาชีพในแต่ละเดือน ซึ่งเป็นรายได้ประจำต่อเดือนซึ่งสามารถนำมาใช้จ่าย ในครอบครัวและการเรียนของนิสิตอย่างเพียงพอ

3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8 - 14) อธิบายว่า การเรียนรู้ที่ดีขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียน ครอบครัวของผู้เรียน และสถาบันที่เรียน ในส่วนของครอบครัวนั้น มีบทบาทสำคัญมาก กล่าวคือ ความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวการถ่ายทอดทาง การศึกษา ครอบครัวที่เห็นความสำคัญการศึกษาจะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้มี ความสุขในการเรียนรู้ การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ เป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ ใหม่อยู่เสมอ การฝึกวินัยมีผลต่อวินัยในการเรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อการเรียน อย่างมีความสุข รวมทั้งจัดสภาพบ้านให้เหมาะสมสนับสนุนการเรียน เมื่อนิสิตเริ่มเรียนในระดับ บัณฑิตศึกษา เป็นระยะที่เรียนรายวิชา (Course work) นิสิตจะต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าหา องค์ความรู้ตามข้อกำหนดของแต่ละรายวิชา เวลาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่นิสิตจะต้องมีเพียงพอ สมาชิกใน ครอบครัวต้องมีความเข้าใจและปกป้องให้นิสิตใช้เวลาได้เต็มที่ กำลังใจในการเรียนเป็นสิ่งที นิสิต ควรได้รับจากสมาชิกในครอบครัวด้วยเช่นกันเมื่อเรียนรายวิชาครบตามข้อกำหนด นิสิตจะต้องสอบ ประมวลความรู้ การสอบประมวลความรู้เป็นการวัดความรู้ภาคทฤษฎีว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจ และการนำทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้เพียงใดรวมทั้งศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ นิสิตต้องมีสมาธิในการทบทวนตำราใช้เวลาหลายเดือนก่อนสอบ การสนับสนุนของสมาชิกใน ครอบครัวจะช่วยให้ นิสิตเตรียมตัวสอบได้ดี เมื่อผ่านการสอบประมวลความรู้แล้ว นิสิตต้องเตรียม

ที่ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ทั้งความเครียดและอ่อนเพลียจะเกิดกับนิสิตต้องการการช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวทั้งด้านกายภาพและจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา เรื่องทิพย์ (2550) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า องค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข เพราะครอบครัวถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของชีวิต ครอบครัวที่ดีจะส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้เรียนให้มีความเบิกบาน แจ่มใส มีความสุขในการดำรงชีวิต รวมถึงความสุขในการเรียน ซึ่งหน้าที่หลักของครอบครัวคือ ให้ความรัก เอาใจใส่ ให้การสนับสนุนงบประมาณ และคอยดูแลความเป็นอยู่

โดยสรุปการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัวมีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข การส่งเสริมของครอบครัวคือ ความเข้าใจในภาระการเรียนรู้ของนิสิต การดูแลทางกายภาพไม่ให้เป็นอุปสรรคในการเรียน ให้กำลังใจเมื่อนิสิตคร่ำเคร่งกับการเรียน ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการแบ่งเบาภาระ สนับสนุนงบประมาณในการเรียนให้นิสิตอย่างเพียงพอ

3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี ภรรยา และบุตร มีผลอย่างสูงในด้านสุขภาพจิตและกำลังใจในการเรียน ปัญหาการหวาดระแวงเรื่องผู้ชาย ความใกล้ชิดกับเพื่อน นิสิตทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเริ่มตั้งแต่การใช้จ่ายเพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพของกลุ่ม ความใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศอาจเกินเลยไปเป็นเรื่องผู้ชาย อาจเกิดปัญหาจากการหึงหวง หรือสถานภาพทางสังคมของกลุ่มเพื่อนทำให้ต้องใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งเรื่องระดับ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ปัญหาที่ตามมาคือครอบครัวที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและสุขภาพจิตที่เห็นการเปลี่ยนแปลงของนิสิต หากเกิดปัญหานี้อยู่ก่อนความสุขในการเรียน หรือหากสถานการณ์เป็นไปในทางลบมากขึ้น อาจเกิดการหย่าร้างทำลายความสุขของครอบครัวและมีความสุขในการเรียนด้วย สมชาย ศักดาเวคีอิสร (2544) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดความอยู่ดีมีสุข โดยใช้แนวคิดตามแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ด้านชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อ “ความอยู่ดี มีสุข” โครงสร้างและขนาดของครอบครัวเป็นตัวกำหนดความเป็นอยู่ของสมาชิกแต่ละครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น ต้องรับรู้ความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และดูแลสมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสานาด ถินทะเล (2550) ได้วิจัยเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสุขของประชาชนในด้านชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความสุขด้านการมีรายได้และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึงและ

ด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนความสุขด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในภาพรวมสรุปได้ว่า ความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยวน้อย อำเภอเกาะยว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับปานกลาง

โดยสรุป ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนิสิตมีความสำคัญต่อการเรียนอย่างมีความสุข ความสัมพันธ์ในครอบครัวในด้านความไว้วางใจในความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง ความไว้วางใจในรายจ่ายว่าเป็นสิ่งจำเป็น ประทับใจประกอบไม่ให้เกิดความแตกร้าง สมาชิกในครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวกัน ขนาดของครอบครัวส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สมาชิกครอบครัวรับรู้ภาระหนักจากการเรียนของนิสิตและให้กำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ นิสิตเรียนอย่างมีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ธารณ์ ทองงอก (2555) พบว่า องค์ประกอบหลักของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี คือ ด้านตัวนักเรียน ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน ด้านครอบครัว และชุมชน ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 20 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย 73 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลเชิงโครงสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มารุต พัฒนาผล (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับตัวนักเรียนและระดับห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวและเจตคติต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของครูผู้สอนส่งผลทางบวกต่อความมุงในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 322 คน ผลการวิจัย

พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยความสุขมี 4 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนมีความรู้สึกรักภูมิใจในตนเอง และนักเรียนได้เรียนวิชาที่ตนเองชอบ 2) องค์ประกอบด้านผู้สอน ได้แก่ ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนและครูมีการเตรียมความพร้อมในการสอน 3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ บริเวณโรงเรียนร่มรื่นและอากาศเย็นสบาย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่โรงเรียนมีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ และโรงเรียนมีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดีและเป็นที่ยอมรับของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้แก่ พ่อแม่ให้กำลังใจและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่ยอมรับความสามารถของนักเรียน และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนผูกพันใกล้ชิดกัน

นิศานถ ถินทะเล (2550) ได้วิจัยเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 346 คน ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสุขของประชาชนในด้านชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความสุขด้านการมีรายได้และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความสุขด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในภาพรวมสรุปได้ว่าความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับปานกลาง

สาลินี เทพสุวรรณ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทย โดยศึกษาจากข้อมูลโครงการวิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วม ในภูมิภาคตะวันตก: การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข พ.ศ. 2548 ในจังหวัดชัยนาทของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 1,838 คน องค์ประกอบที่นำมาใช้ในการวัดความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัย มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อมในสังคม ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านสุขภาพอนามัย ด้านวัฒนธรรมและความเชื่อ และด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีความสุขมวลรวมของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง กลุ่มอายุ 20 - 39 ปีสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ กลุ่มที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขของแต่ละประเภท พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการสร้างดัชนีความสุขโดยการให้ค่าถ่วงน้ำหนักต่างกัน

จะมีผลทำให้ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมสูงขึ้นกว่าการถ่วงน้ำหนักเท่ากัน ทั้งนี้เป็นเพราะการถ่วงน้ำหนักดังกล่าว เป็นการถ่วงน้ำหนักจากการให้ประชาชนลำดับความสำคัญของเหตุผลที่ก่อให้เกิดความสุขด้วยตนเอง

เริงชัย ต้นสุข และธรรมชนก คำแก้ว (2551) ได้วิจัยเรื่อง ดัชนีความสุขและความอยู่ดีมีสุขของสมาชิกชุมชนของสมาชิกในมูลนิธิโครงการหลวง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สมาชิกโครงการหลวงจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง และทุ่งหลวง จำนวน 469 คน ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีความสุขและความอยู่ดีมีสุขประกอบไปด้วย 8 หมวด คือ เศรษฐกิจ ครอบครัว สุขภาพ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ศาสนาการสังคม และธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างให้น้ำหนักดัชนีชี้วัดหมวดเศรษฐกิจมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างทางด้านชนเผ่าพบว่า ชนเผ่ากะเหรี่ยง และชนเผ่าม้งให้ความสำคัญกับครอบครัวมากที่สุด แตกต่างจากชนเผ่ามูเซอและชนเผ่าลีซอที่ให้ ความสำคัญกับหมวดเศรษฐกิจมากที่สุด โดยความสุขเฉลี่ยที่ได้จากตัวดัชนีชี้วัด และการประเมินตนเองอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้หมวด ดัชนีหมวดครอบครัว สังคม วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่กำหนดความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ประชากรที่ศึกษาจากจำนวนวิทยาลัยพยาบาล 25 แห่ง นักศึกษารวม 2,957 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 405 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข การหาคุณภาพเครื่องมือ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งทดลองใช้ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามปัจจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข = .72 แบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุข = .84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยปัจจัยด้านครอบครัว ด้านตัวนักศึกษา และด้านเพื่อน มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ การเรียนรู้ที่มีความสุข = .33 ปัจจัยปัจจัยด้านครอบครัว + .28 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา + .14 ปัจจัยด้านเพื่อน

วิภาดา แก้วนิยมชัยศรี (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานเทศบาลที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ จำนวน 197 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ ปัจจัยบวก

ในการทำงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ปัจจัยด้านสถานภาพโสดและปัจจัยในการทำงานด้านสวัสดิการผลตอบแทน ส่วนปัจจัยด้านลบ คือ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน และปัจจัยตำแหน่งงานกลุ่มการเงินและการคลัง

การตี อนันต์นารี (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของนิสิต ปัจจัยการเรียนการสอน ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ปัจจัยลักษณะกลุ่มเพื่อน ปัจจัยการสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยการบริการทางการศึกษา ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนิสิต ได้ร้อยละ 97

งานวิจัยต่างประเทศ

Shen (1993) ได้ศึกษาวิจัย และพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาเคมี เรียนอย่างมีความสุข เพราะ ความเหมาะสมในการสอนของครู ครูสามารถดึงดูดความสนใจและดึงความนึกคิดของนักเรียนออกมาทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นทั้งชั้นเรียน กลุ่มสนใจมีครูคอยแนะนำ ให้ไปเยี่ยมชมโรงงาน ใช้อุปกรณ์ทดลอง คู่มือที่สั้น ค้นหาโครงสร้างทางเคมีด้วยคอมพิวเตอร์ จัดประสบการณ์ที่หลากหลาย แนะนำอย่างฉลาดไปสู่การศึกษาค้นคว้า และทำให้วิชาเคมีมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน มีการทบทวนความรู้พื้นฐานก่อนเรียนโดยการใช้คำถามนำ การโต้ตอบแสดงความคิดเห็น รวมทั้งจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

Hood (2002) ได้วิจัย การจัดการเรียนรู้อย่างเอาใจใส่แก่นักเรียน: สัมพันธภาพระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐคาโรไลนา และพบว่าองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ครูต้องทำให้นักเรียนมีความสุขทั้งที่โรงเรียนและบ้าน 2) ครูมีความคาดหวังที่ดีสำหรับอนาคตของนักเรียน 3) ครูต้องการให้นักเรียนมีความรู้ที่ดี 4) ครูสร้างโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความทรงจำที่ดี 5) ครูเชื่อมั่นในกฎระเบียบข้อบังคับและเห็นความสำคัญต่อการเคารพกฎระเบียบ 6) ครูสอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย 7) ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้แก่นักเรียนและช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

Plelan (1999, p. 2880 อ้างถึงใน ธารณ์ ทองอก, 2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนศาสนา จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังพบว่า คุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียน มีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้ให้นักเรียนมีความรักในการเรียน มีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

Roberta (2002 อ้างถึงใน ธารณ์ ทองงอก, 2555) ได้ทำวิจัยสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีม โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมินนักเรียน พบว่า การสอนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์สิ่งใดบ้าง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 มิติ คือ กลุ่มครูที่รวมกันสอน และกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมดังกล่าว ซึ่งการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยที่ดำเนินการสัมภาษณ์กับนักเรียนทั้งหมด 8 ข้อ 1) นักเรียนคาดหวังสิ่งใดจากการเรียนในห้องเรียน 2) นักเรียนคิดว่าห้องเรียนนี้แตกต่างจากห้องเรียนอื่นอย่างไร 3) นักเรียนคิดว่าอย่างไรที่ได้เรียน 2 วิชาในเวลาเดียวกัน 4) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำเพิ่มสะสมผลงาน 5) นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ในห้องเรียนอื่น ๆ หรือไม่ 6) นักเรียนประทับใจหรือชอบอะไรมากที่สุดจากการเรียนในห้องนี้ 7) นักเรียนไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดในการเรียนในห้องนี้ 8) ถ้านักเรียนต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนในลักษณะนี้ คือ นักเรียนประเมินผลจากการเรียนของตนเองว่า ประทับใจและไม่อยากลืมเพื่อนและระยะที่อยู่ในช่วงการเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ในคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสามารถในการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกในการเรียน ปัจจัยด้านผู้เรียน ในความพร้อมทางสังคม ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางอารมณ์ และปัจจัยด้านครอบครัว ในรายได้ของครอบครัว การส่งเสริมการเรียนของครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การเรียนอย่างมีความสุข ในความสุขต่อตนเองในการเรียน ความสุขต่อวิชาที่เรียน ความสุขในการมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ล้วนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทั้งสิ้น ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีและมีประโยชน์ต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2557 - 2560 จำนวน 860 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2557-2560 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Kerjcie and Morgan (1970, pp. 608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ระดับปริญญาโท	700	216
2. ระดับปริญญาเอก	160	49
รวม	860	265

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ฉบับที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุข แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1932 cited in Best & Kahn, 1993) มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน แลปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน และ การอำนวยความสะดวกในการเรียน จำนวน 41 ข้อ ได้แก่

2.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวน 5 ข้อ
2.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน	จำนวน 8 ข้อ
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน	จำนวน 7 ข้อ
2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต	จำนวน 7 ข้อ
2.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 7 ข้อ
2.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียน	จำนวน 7 ข้อ

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางสังคม ความพร้อมทางสติปัญญา และความพร้อมทางอารมณ์ จำนวน 25 ข้อ ได้แก่

2.1 ความพร้อมทางสังคม	จำนวน 7 ข้อ
2.2 ความพร้อมทางสติปัญญา	จำนวน 9 ข้อ
2.3 ความพร้อมทางอารมณ์	จำนวน 9 ข้อ

3. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย รายได้ของครอบครัว การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จำนวน 13 ข้อ ได้แก่

3.1 รายได้ของครอบครัว	จำนวน 4 ข้อ
3.2 การสนับสนุนการเรียนของครอบครัว	จำนวน 5 ข้อ
3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย ความสุขต่อตนเองในการเรียน ความสุขต่อวิชาที่เรียนและความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น จำนวน 26 ข้อ ได้แก่

1. ความสุขต่อตนเองในการเรียน	จำนวน 9 ข้อ
2. ความสุขต่อวิชาที่เรียน	จำนวน 8 ข้อ
3. ความสุขในสัมพันธภาพ ต่อผู้อื่น	จำนวน 9 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข รายงานการวิจัยที่มีผู้ดำเนินการวิจัยมาก่อนหน้านี้ สรุปความคิดรวบยอดจัดหมวดหมู่ความคิดแต่ละด้าน และสร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข และการเรียนรู้อย่างมีความสุข

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขทั้งสาระของข้อคำถามที่ตรงตามทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ภาษา และบริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อ (ตามเกณฑ์ เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย) และนำผลมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัด (Index of itemobjective congruence) หรือค่า IOC กำหนดค่า IOC ที่มากกว่า .50 เป็นค่าที่ยอมรับได้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สมชาย พัทธเสน	พนักงานมหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐศิริสวัสดิ์	อาจารย์ประจำ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ	อาจารย์ประจำ

จิระโร

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก

อาจารย์ประจำ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC แล้ว ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนิสิต

ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1990, pp. 202 - 204)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยคุณบัตินักศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 265 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามคัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์คือตอบทุกคำถามหากพบว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จะถูกคัดทิ้ง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด กรอกผลการลงรหัสใน โปรแกรมทางคณิตศาสตร์ในคอมพิวเตอร์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมาย ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข และแบบสอบถามการเรียนอย่างมีความสุข กำหนด ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปาน
 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข และวัดการเรียนอย่างมีความสุข โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวัดวิเคราะห์ไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 - 24)

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ความสุขในการเรียน/ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ความสุขในการเรียน/ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ความสุขในการเรียน/ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ความสุขในการเรียน/ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ความสุขในการเรียน/ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment simple correlation) ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข กับตัวแปรการเรียนอย่างมีความสุข ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 144)

.81 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.61 - .80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
.41 - .60	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.21 - .40	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
.00 - .20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับของตัวแปร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข และระดับของตัวแปรการเรียนอย่างมีความสุข สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข กับตัวแปรการเรียนอย่างมีความสุข สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation)

3. การวิเคราะห์ตัวแปร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

4. การสร้างสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบหลายขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
X_{11}	แทน	คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
X_{12}	แทน	ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน
X_{13}	แทน	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน
X_{14}	แทน	ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต
X_{15}	แทน	สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน
X_{16}	แทน	การอำนวยความสะดวกในการเรียน
X_2	แทน	ปัจจัยด้านผู้เรียน
X_{21}	แทน	ความพร้อมทางสังคม
X_{22}	แทน	ความพร้อมทางสติปัญญา
X_{23}	แทน	ความพร้อมทางอารมณ์
X_3	แทน	ปัจจัยด้านครอบครัว
X_{31}	แทน	รายได้ของครอบครัว
X_{32}	แทน	การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว
X_{33}	แทน	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
Y	แทน	ปัจจัยการเรียนอย่างมีความสุข
Y_1	แทน	ความสุขต่อตนเองในการเรียน

Y_2	แทน	ความสุขต่อวิชาที่เรียน
Y_3	แทน	ความสุขในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ประสิทธิภาพในการพยากรณ์
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F -distribution)
P	แทน	ความน่าจะเป็น
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์รูปคะแนนดิบ
$S.E.b$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	คะแนนความสุขในการเรียนที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Z}$	แทน	คะแนนความสุขในการเรียนที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ระดับของการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับของการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน

การเรียนอย่างมีความสุข	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียน	4.53	.52	มากที่สุด	1
2. ด้านความสุขต่อวิชาที่เรียน	4.11	.52	มาก	3
3. ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น	4.43	.49	มาก	2
รวม	4.36	.43	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ความสุขต่อตนเองในการเรียน อยู่ระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียน ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น และด้านความสุขต่อวิชาที่เรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียนรู้

การเรียนอย่างมีความสุข ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียนรู้	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นิสิตมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะยากลำบากเพียงไร	4.65	.50	มากที่สุด	2
2. นิสิตมีความตื่นตื้นตันยินดีที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	4.63	.55	มากที่สุด	3
3. นิสิตไม่เคยรู้สึกว่าคุณบังคับให้เรียน	4.68	.60	มากที่สุด	1
4. นิสิตพอใจในผลการเรียนของตนเอง	4.57	.69	มากที่สุด	5
5. นิสิตให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน	4.57	.61	มากที่สุด	4
6. นิสิตมีความตั้งใจในการเรียนเสมอ	4.51	.69	มากที่สุด	7
7. นิสิตเพลินเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	4.17	.76	มาก	9
8. นิสิตรู้สึกสนุกกับการเรียน	4.41	.71	มาก	8
9. นิสิตนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.55	.50	มากที่สุด	6
รวม	4.53	.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นนิสิตเพลินเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และนิสิตรู้สึกสนุกกับการเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตไม่เคยรู้สึกว่าคุณบังคับให้เรียน นิสิตมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงไร และนิสิตมีความตื่นตื้นตันยินดีที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตเพลินเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การเรียนอย่างมีความสุขของ
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขต่อวิชา
ที่เรียน

การเรียนอย่างมีความสุข ด้านความสุขต่อวิชาที่เรียน	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นิสิตรู้สึกสนุกในการเรียนทุกวิชา หรือบางวิชา ที่ชอบ	4.40	.68	มาก	2
2. นิสิตได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้สอนในทุก ๆ เรื่อง	4.40	.58	มาก	1
3. นิสิตเข้าถึงห้องเรียนก่อนเวลาเสมอ	4.18	.96	มาก	5
4. นิสิตเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.80	.66	มาก	7
5. นิสิตทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.58	.84	มาก	8
6. นิสิตเอาใจใส่ทุกวิชาที่เรียน	4.21	.65	มาก	4
7. นิสิตทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่เรียนได้	4.02	.72	มาก	6
8. นิสิตพอใจในผลการเรียน	4.28	.63	มาก	3
รวม	4.11	.52	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขต่อวิชาที่เรียน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้สอนในทุก ๆ เรื่อง
นิสิตรู้สึกสนุกในการเรียนทุกวิชา หรือบางวิชาที่ชอบ และนิสิตพอใจในผลการเรียนตามลำดับ
ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น

การเรียนอย่างมีความสุข ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น		$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	นิสิตยกย่องเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนทำถูกต้องและนิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้	4.54	.54	มากที่สุด	3
2.	นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ	4.58	.58	มากที่สุด	2
3.	นิสิตทำความรู้จักกับผู้อื่นได้ง่าย	4.42	.62	มาก	5
4.	นิสิตให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน	4.46	.65	มาก	4
5.	นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือ	4.62	.53	มากที่สุด	1
6.	เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดเห็นของท่าน	4.37	.63	มาก	7
7.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นท่านสามารถอธิบายด้วยเหตุผลที่เขายอมรับได้	4.17	.74	มาก	9
8.	นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ	4.30	.69	มาก	8
9.	นิสิตชอบทำงานกลุ่มเพราะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ทำให้ได้ผลงานที่ดี	4.40	.61	มาก	6
รวม		4.43	.49	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตยกย่องเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนทำถูกต้องและนิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือ นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ และนิสิตยกย่องเพื่อนเสมอ เมื่อเพื่อนทำถูกต้องและนิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นท่านสามารถอธิบายด้วยเหตุผลที่เขายอมรับได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านการบริหารจัดการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	4.35	.48	มาก	2
2. ปัจจัยด้านผู้เรียน	4.35	.49	มาก	1
3. ปัจจัยด้านครอบครัว	4.26	.41	มาก	3
รวม	4.31	.42	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาด้านการบริหารจัดการ

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	4.44	.55	มาก	2
2. ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน	4.52	.52	มาก	1
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน	4.31	.60	มาก	5
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต	4.36	.66	มาก	3
5. สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน	4.16	.60	มาก	6
6. การอำนวยความสะดวกในการเรียน	4.32	.58	มาก	4
รวม	4.35	.48	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ปัจจัยการบริหารจัดการ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์มีทักษะ ในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี	4.65	.57	มาก	2
2. เมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและปัญหา ด้านอื่น ๆ จะไปพบอาจารย์ที่ปรึกษา	4.52	.74	มาก	3
3. อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามผลการเรียนและ ให้คำปรึกษาเมื่อผลการเรียนมีปัญหา	4.48	.83	มาก	4
4. อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน การเรียนและการลงทะเบียนเรียน	3.88	1.03	มาก	5
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบ อย่างสม่ำเสมอและเป็นกันเอง	4.68	.63	มาก	1
รวม	4.44	.55	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบอย่างสม่ำเสมอและเป็นกันเอง อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์มีทักษะในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี และเมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและปัญหา ด้านอื่น ๆ จะไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วน ในการวางแผนการเรียนและการลงทะเบียนเรียน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. อาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.60	.56	มากที่สุด	2
2. อาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน	4.45	.73	มาก	7
3. อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์	4.54	.62	มากที่สุด	4
4. อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี	4.73	.49	มากที่สุด	1
5. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และค้นคว้าด้วยตนเอง	4.54	.64	มากที่สุด	5
6. อาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.57	.68	มากที่สุด	3
7. อาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายข้อสงสัยเกี่ยวกับวิชาที่เรียนได้อย่างชัดเจน	4.52	.65	มากที่สุด	6
8. อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง	4.20	.78	มาก	8
รวม	4.52	.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นอาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนและอาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียงอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดีอาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้	4.04	.89	มาก	7
2. นิสิตรู้สึกอบอุ่นสบายใจเมื่อได้อยู่ในหมู่เพื่อน	4.21	.80	มาก	5
3. นิสิตได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อเกิดปัญหา	4.14	.72	มาก	6
4. นิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับในการเข้า กลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อน	4.40	.73	มาก	3
5. นิสิตได้รับความเชื่อถือจากเพื่อนในการให้ คำปรึกษา	4.31	.74	มาก	4
6. นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน	4.69	.57	มากที่สุด	1
7. นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ร่วมกัน	4.40	.60	มาก	2
รวม	4.31	.60	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และนิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับในการเข้ากลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์
ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดู เอาใจใส่ และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน	4.55	.66	มากที่สุด	1
2. อาจารย์ผู้สอนให้โอกาสเข้าพบเพื่อให้คำปรึกษา ด้านการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา	4.35	.80	มาก	4
3. อาจารย์ผู้สอนให้การยกย่องชมเชยนิสิตที่มีความริเริ่ม สร้างสรรค์หรือเสนอความคิดเห็นที่ดี	4.34	.67	มาก	5
4. อาจารย์ผู้สอนค้นหาสาเหตุและให้คำปรึกษา แนะนำนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ	4.21	.95	มาก	6
5. อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิต ที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน	4.08	1.08	มาก	7
6. อาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคน	4.48	.68	มาก	3
7. อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ ในการเรียน	4.53	.66	มากที่สุด	2
รวม	4.36	.66	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับ
นิสิตของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายชื่อ อยู่ใน
ระดับมาก ยกเว้นอาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดู เอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน
และอาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดู เอาใจใส่และมีความเป็น
กันเองกับนิสิตทุกคน อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียนและอาจารย์ผู้สอน
มีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและ
ช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. สภาพห้องเรียนของบัณฑิตศึกษาสะอาดเป็น ระเบียบน่าเรียน	4.05	.80	มาก	6
2. อุปกรณ์ทำความเย็นปรับอากาศของห้องเรียน ได้เหมาะสม	4.26	.75	มาก	1
3. แสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนการสอน	4.25	.74	มาก	2
4. แสงสว่างในอาคารเรียนเหมาะสม	4.24	.77	มาก	3
5. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีคุณภาพดีสำหรับใช้ ในการเรียนการสอน	4.15	.78	มาก	5
6. แหล่งสืบค้นมีสารสนเทศเพียงพอ	4.22	.59	มาก	4
7. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของคณะมีคุณภาพ ในการสืบค้น	3.94	.96	มาก	7
รวม	4.16	.60	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียน
การสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายชื่อ
อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุปกรณ์ทำความเย็น
ปรับอากาศของห้องเรียนได้เหมาะสมแสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
และแสงสว่างในอาคารเรียนเหมาะสมตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
ของคณะมีคุณภาพในการสืบค้น

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
การอำนวยความสะดวกในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ การอำนวยความสะดวกในการเรียน	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. การประสานงานเกี่ยวกับเอกสารธุรการการเรียน สะดวกรวดเร็ว	4.24	.77	มาก	5
2. การรับทราบผลการเรียนรายวิชาเป็นไปตาม ที่คณะและภาควิชากำหนด	4.32	.86	มาก	3
3. ประชานที่ปรึกษางานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือ คุษฎีนิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด	4.56	.63	มากที่สุด	2
4. ขั้นตอนการสอบเค้าโครงวิจัย การสอบปากเปล่า เหมาะสม	4.57	.61	มากที่สุด	1
5. หอสมุดกลางมีสารสนเทศเพียงพอตอบสนอง ความต้องการของนิสิต	4.26	.64	มาก	6
6. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของคณะตอบสนอง ความต้องการของนิสิต	4.01	.72	มาก	7
7. ขั้นตอนการขอจบการศึกษาเหมาะสมรวดเร็ว	4.31	.77	มาก	4
รวม	4.32	.58	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการการอำนวยความสะดวกในการเรียน
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก
ยกเว้นประชานที่ปรึกษางานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิดและขั้นตอน
การสอบเค้าโครงวิจัย การสอบปากเปล่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ขั้นตอนการสอบเค้าโครงวิจัย การสอบปากเปล่าเหมาะสม
ประชานที่ปรึกษางานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิดและการรับทราบ
ผลการเรียนรายวิชาเป็นไปตามที่คณะและภาควิชากำหนดตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของคณะตอบสนองความต้องการของนิสิต

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัจจัยด้านผู้เรียน ของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านผู้เรียน	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านความพร้อมทางสังคม	4.39	.58	มาก	2
2. ด้านความพร้อมทางสติปัญญา	4.10	.62	มาก	3
3. ด้านความพร้อมทางอารมณ์	4.46	.50	มาก	1
รวม	4.35	.49	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพร้อมทางอารมณ์ ด้านความพร้อมทางสังคม และด้านความพร้อมทางสติปัญญา ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางสังคมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านผู้เรียน ความพร้อมทางสังคม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. เพื่อนร่วมชั้นเรียนให้การยอมรับงานและครอบครัวของนิสิต	4.35	.79	มาก	4
2. คณาจารย์ผู้สอนและบุคลากรในมหาวิทยาลัยยอมรับงานและครอบครัวของนิสิต	4.26	.73	มาก	6
3. นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.54	.66	มากที่สุด	2
4. นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคณาจารย์	4.45	.62	มาก	3
5. นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรอื่น ๆ ที่นิสิตต้องประสานงาน	4.27	.83	มาก	7
6. นิสิตมีทักษะในการสื่อสารเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี	4.32	.67	มาก	5
7. นิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา	4.55	.60	มากที่สุด	1
รวม	4.39	.58	มาก	

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางสังคมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และนิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับระดับการศึกษานิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและนิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคณาจารย์ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรอื่น ๆ ที่นิสิตต้องประสานงาน

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางสติปัญญาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านผู้เรียน ความพร้อมทางสติปัญญา	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. นิสิตมีผลการเรียนที่ผ่านมาทุกระดับอยู่ในกลุ่มสูงของเพื่อนร่วมชั้น	4.13	.91	มาก	2
2. นิสิตมีทักษะในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและคำตอบอย่างเป็นระบบ	4.20	.73	มาก	1
3. นิสิตมีทักษะในการสังเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผลเพื่อสร้างความคิดรวบยอด	4.12	.56	มาก	3
4. นิสิตสามารถสร้างสิ่งใหม่จากข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับ	4.08	.70	มาก	4
5. นิสิตมีความสามารถในการใช้ภาษาและคณิตศาสตร์ในการเรียนได้ดี	3.95	.88	มาก	5
รวม	4.10	.62	มาก	

จากตารางที่ 16 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางสติปัญญาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตมีทักษะในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและคำตอบอย่างเป็นระบบ นิสิตมีผลการเรียนที่ผ่านมาทุกระดับอยู่ในกลุ่มสูงของเพื่อนร่วมชั้นและ นิสิตมีทักษะในการสังเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผลเพื่อสร้างความคิดรวบยอดตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตมีความสามารถในการใช้ภาษาและคณิตศาสตร์ในการเรียนได้ดี

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางอารมณ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านผู้เรียน ความพร้อมทางอารมณ์	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นิสิตมีเป้าหมายในชีวิต	4.66	.53	มากที่สุด	2
2. นิสิตมีความภาคภูมิใจในตัวเอง	4.58	.69	มากที่สุด	4
3. นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้	4.68	.47	มากที่สุด	1
4. นิสิตยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ	4.44	.59	มาก	6
5. นิสิตมีความตั้งใจ สนใจ ทำสมาธิและหมั่นทำความเข้าใจในบทเรียน	4.19	.77	มาก	8
6. นิสิตมีอารมณ์แจ่มใสในการเรียน	4.45	.71	มาก	5
7. นิสิตรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยไม่เป็นคนโกรธง่าย	4.33	.65	มาก	7
8. นิสิตคิดและทำในสิ่งแปลกใหม่อย่างสร้างสรรค์	4.19	.83	มาก	9
9. นิสิตเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่น	4.60	.58	มากที่สุด	3
รวม	4.46	.50		

จากตารางที่ 17 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนความพร้อมทางอารมณ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้ นิสิตมีเป้าหมายในชีวิต และ นิสิตเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตคิดและทำในสิ่งแปลกใหม่อย่างสร้างสรรค์

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านครอบครัว	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. รายได้ของครอบครัว	4.36	.78	มาก	3
2. การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว	4.36	.56	มาก	2
3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	4.63	.48	มาก	1
รวม	4.26	.41	มาก	

จากตารางที่ 18 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว และรายได้ของครอบครัวตามลำดับ

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวรายได้ของ
ครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านครอบครัว รายได้ของครอบครัว	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. รายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	3.79	.82	มาก	2
2. รายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับ ค่าใช้จ่ายในการเรียน	3.79	.77	มาก	1
3. นิสิตออมเงินส่วนหนึ่งเพื่อการเรียนระดับนี้ไว้ ก่อนตัดสินใจเข้าเรียน	3.59	.95	มาก	3
4. บิคมารดาหรือญาติของนิสิตสามารถสำรอง ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนให้นิสิต	3.47	1.42	มาก	4
รวม	3.66	.78	มาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวรายได้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย
ในการเรียนรายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัวนิสิตออมเงิน
ส่วนหนึ่งเพื่อการเรียนระดับนี้ไว้ก่อนตัดสินใจเข้าเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
บิคมารดาหรือญาติของนิสิตสามารถสำรองค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนให้นิสิต

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัว การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านครอบครัว การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. สมาชิกในครอบครัวแสดงความยินดีต่อการเรียนระดับนี้ของนิสิต	4.69	.53	มากที่สุด	1
2. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือด้านความสะดวกในการเรียน	4.37	.86	มาก	3
3. สมาชิกในครอบครัวให้ความสนใจกับผลการเรียนของนิสิต	4.24	.88	มาก	4
4. สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจนิสิตเมื่อนิสิตอ่อนล้ากับการเรียน	4.63	.53	มากที่สุด	2
5. สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือนิสิตด้านวิชาการตามความเหมาะสม	3.89	.93	มาก	5
รวม	4.36	.56	มาก	

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวแสดงความยินดีต่อการเรียนระดับนี้ของนิสิตสมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจนิสิตเมื่อนิสิตอ่อนล้ากับการเรียนและสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือด้านความสะดวกในการเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือนิสิตด้านวิชาการตามความเหมาะสม

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ปัจจัยด้านครอบครัวความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน	4.77	.47	มากที่สุด	2
2. สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดสนิทมากที่สุดรักใคร่ห่วงใยนิสิต	4.81	.44	มากที่สุด	1
3. สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดสนิทมากที่สุดช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นิสิต	4.31	.87	มาก	4
4. นิสิตมีความรู้สึกที่สมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่นกับนิสิตระหว่างเรียน	4.63	.56	มากที่สุด	3
รวม	4.63	.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 21 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดสนิทมากที่สุดช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นิสิตเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดสนิทมากที่สุดรักใคร่ห่วงใยนิสิตสมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน และนิสิตมีความรู้สึกที่สมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่นกับนิสิตระหว่างเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดสนิทมากที่สุดช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นิสิต

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยนักเรียน และปัจจัยครอบครัว กับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

	X_{11}	X_{12}	X_{13}	X_{14}	X_{15}	X_{16}	X_1	X_{21}	X_{22}	X_{23}	X_2	X_{31}	X_{32}	X_{33}	X_3	X	Y_1	Y_2	Y_3	Y	
X_{11}	1.00	.77**	.46**	.75**	.61**	.67**	.83**	.62**	.42**	.43**	.56**	.30**	.39**	.18**	.43**	.76**	.34**	.55**	.47**	.50**	
X_{12}		1.00	.47**	.75**	.68**	.69**	.87**	.59**	.52**	.64**	.67**	.23**	.51**	.23**	.48**	.81**	.49**	.41**	.39**	.49**	
X_{13}			1.00	.51**	.53**	.48**	.70**	.75**	.76**	.56**	.77**	.28**	.54**	.49**	.62**	.78**	.62**	.64**	.70**	.73**	
X_{14}				1.00	.65**	.80**	.89**	.70**	.51**	.36**	.59**	.13**	.41**	.16**	.34**	.79**	.28**	.52**	.51**	.49**	
X_{15}					1.00	.75**	.85**	.61**	.68**	.72**	.76**	.19**	.54**	.44**	.55**	.84**	.56**	.59**	.51**	.62**	
X_{16}						1.00	.88**	.70**	.56**	.56**	.69**	.22**	.40**	.22**	.41**	.81**	.42**	.58**	.54**	.57**	
X_1							1.00	.79**	.70**	.60**	.81**	.26**	.56**	.35**	.56**	.96**	.55**	.65**	.63**	.68**	
X_{21}								1.00	.78**	.53**	.86**	.07	.62**	.37**	.49**	.84**	.43**	.63**	.70**	.65**	
X_{22}									1.00	.72**	.93**	.18**	.56**	.38**	.53**	.81**	.67**	.65**	.63**	.73**	
X_{23}										1.00	.87**	.21**	.51**	.39**	.55**	.75**	.79**	.59**	.57**	.73**	
X_2											1.00	.18**	.64**	.43**	.60**	.90**	.72**	.71**	.72**	.80**	
X_{31}												1.00	.09	.02	.60**	.37**	.23**	.36**	.10	.26**	
X_{32}													1.00	.67**	.80**	.70**	.46**	.39**	.70**	.58**	
X_{33}														1.00	.69**	.49**	.31**	.15*	.46**	.35**	
X_3															1.00	.75**	.53**	.48*	.61**	.61**	
X																1.00	.64**	.70**	.71**	.77**	
Y_1																	1.00	.65**	.68**	.88**	
Y_2																		1.00	.73**	.86**	
Y_3																			1.00	.90**	
Y																					1.00

** $P < .01$

จากตารางที่ 22 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และและด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนอย่างมีความสุขของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน เรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความพร้อมทางอารมณ์ (X_{23}) ความพร้อมทางสติปัญญา (X_{22}) และความพร้อมทางสังคม (X_{21}) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_{13}) สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน (X_{15}) การอำนวยความสะดวกในการเรียน (X_{16}) คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_{11}) ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (X_{12}) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_{14}) ปัจจัยด้านครอบครัว เรียงความสัมพันธ์ จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_{32}) ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัว (X_{33}) และรายได้ของครอบครัว (X_{31})

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 23 ค่า Tolerance และค่า VIF ของตัวแปรอิสระ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข	Tolerance	VIF
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X_1)		
ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_{11})	.269	3.711
ด้านความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน (X_{12})	.14	5.155
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_{13})	.251	3.981
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_{14})	.144	6.934
ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน (X_{15})	.225	4.448
ด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน (X_{16})	.192	5.522
ปัจจัยปัจจัยด้านผู้เรียน (X_2)		
ด้านความพร้อมทางสังคม (X_{21})	.148	6.744
ด้านความพร้อมทางสติปัญญา (X_{22})	.185	5.410
ด้านความพร้อมทางอารมณ์ (X_{23})	.199	5.025
ปัจจัยปัจจัยด้านครอบครัว (X_3)		
ด้านรายได้ของครอบครัว (X_{31})	.663	1.509
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_{32})	.328	3.049
ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_{33})	.390	2.561

จากตารางที่ 23 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจาก Tolerance มีค่ามากกว่า .10 และ VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้น จึงเป็นไปตามข้อตกลงการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย (วรณีย์ หิรัญญากร, 2546, หน้า 113)

ตารางที่ 24 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัย	R	R ²
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X₁)	.68**	.47
ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X ₁₁)	.50**	.26
ด้านความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน (X ₂)	.49**	.24
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X ₃)	.73**	.54
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X ₄)	.49**	.24
ด้านสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน (X ₅)	.62**	.39
ด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน (X ₆)	.57**	.33
ปัจจัยปัจจัยด้านผู้เรียน (X₂)	.80**	.64
ด้านความพร้อมทางสังคม (X ₂₁)	.65**	.43
ด้านความพร้อมทางสติปัญญา (X ₂₂)	.73**	.54
ด้านความพร้อมทางอารมณ์ (X ₂₃)	.73**	.54
ปัจจัยปัจจัยด้านครอบครัว (X₃)	.61**	.37
ด้านรายได้ของครอบครัว (X ₃₁)	.26**	.08
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X ₃₂)	.58**	.34
ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X ₃₃)	.35**	.12

**P < .01

จากตารางที่ 24 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว โดยรวมและรายด้านส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 วิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 25 อำนาจพยากรณ์และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจาก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ที่ใช้พยากรณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อันดับที่	ตัวพยากรณ์	R	R^2	ร้อยละ
1.	X_{23}	.735**	.540	54.00
2.	X_{23}, X_{13}	.830**	.689	68.90
3.	X_{23}, X_{13}, X_{32}	.837**	.700	70.00
4.	$X_{23}, X_{13}, X_{32}, X_{33}$	.850**	.723	72.30
5.	$X_{23}, X_{13}, X_{32}, X_{33}, X_{12}$	.858**	.737	73.70
6.	$X_{23}, X_{13}, X_{32}, X_{33}, X_{12}, X_{11}$	.879**	.773	77.30
7.	$X_{23}, X_{13}, X_{32}, X_{33}, X_{12}, X_{11}, X_{14}$	.886**	.785	78.50
8.	$X_{23}, X_{13}, X_{32}, X_{33}, X_{12}, X_{11}, X_{14}, X_{21}$	.888**	.788	78.80

** $P < .01$

จากตารางที่ 25 พบว่า อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์พหุคูณสะสมทั้ง 8 ตัว ได้แก่ ความพร้อมทางอารมณ์ (X_{23}) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_{13}) การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_{32}) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_{33}) ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (X_{12}) คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_{11}) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_{14}) ความพร้อมทางสังคม (X_{21}) และสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 78.80

ตารางที่ 26 ความแปรปรวนระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขกับการเรียน
อย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
สมการถดถอย (Regression)	8	43.007	5.376	119.591**	.000
ความคลาดเคลื่อน (Residual)	256	11.508	.045		
รวม	264	54.515			

** $P < .01$

จากตารางที่ 26 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียนและปัจจัย
ด้านครอบครัว สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 27 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวพยากรณ์	<i>b</i>	<i>S.E.b</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
1. ความพร้อมทางอารมณ์ (X_2)	.576	.041	.640	14.032** .000
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_3)	.315	.037	.414	8.620** .000
3. การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_2)	.282	.039	.349	7.159** .000
4. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_3)	-.230	.040	-.242	-5.769** .000
5. ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	-.488	.056	-.558	-8.712** .000
6. คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_1)	.219	.042	.265	5.263** .000
7. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_4)	.173	.040	.251	4.366** .000
8. ความพร้อมทางสังคม (X_1)	-.101	.045	-.130	-2.246* .026
ค่าคงที่ (a)	1.186	.162		7.340** .000

$R = .888$, $R^2 = .789$, $S.E._{est} = .212$, $F = 5.046$

** $P < .01$, * $P < .05$

จากตารางที่ 27 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขความพร้อมทางอารมณ์ (X_{23}) มีค่าเป็น .576 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_{13}) มีค่าเป็น .315 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_{32}) มีค่าเป็น .282 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_{33}) มีค่าเป็น -.230 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (X_{12}) มีค่าเป็น -.488 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_{11}) มีค่าเป็น .219 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_{14}) มีค่าเป็น .173 และความพร้อมทางสังคม (X_{21}) มีค่าเป็น -.101 และตัวแปรทั้ง 8 ตัวสามารถปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นอกจากนั้นค่าคงที่เป็น 1.186 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านความพร้อมทางสังคม (X_{21}) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เมื่อนำมาค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ดีที่สุดในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.186 + .576(X_{23}) + .315(X_{13}) + .282(X_{32}) - .230(X_{33}) - .488(X_{12}) + .218(X_{11}) + .173(X_{14}) - .101(X_{21})$$

หรือ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .640(Z_{23}) + .414(Z_{13}) + .349(Z_{32}) - .242(Z_{33}) - .558(Z_{12}) + .265(Z_{11}) + .251(Z_{14}) - .130(Z_{21})$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ในปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวกับการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Kerjic and Morgan (1970, pp. 608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนด ระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประมาณ ค่า 5 ระดับของ Likert (1961) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อ การเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารจัดการจำนวน 41 ข้อ มีค่าอำนาจ จำแนกรายข้อระหว่าง 0.30 - 0.79 และค่าความเชื่อมั่น .97 ปัจจัยด้านผู้เรียนจำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.35 - 0.70 และค่าความเชื่อมั่น .92 และปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.36 - 0.86 และค่าความเชื่อมั่น .96 และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย ความสุขต่อตนเองในการเรียนความสุขต่อวิชาที่เรียนและความสุข ในสัมพันธภาพต่อผู้อื่นจำนวน 26 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.38 - 0.92 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ในปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัวกับการเรียนอย่างมี ความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาสรุปผลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับของการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 การเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ความสุขต่อตนเองในการเรียน อยู่ระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียน ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น และความสุขต่อวิชาที่เรียน ตามลำดับ

1.1.1 ด้านการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นนิสิตเพลินเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และนิสิตรู้สึกสนุกกับการเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตไม่เคยรู้สึกว่าคุณบังคับให้เรียน นิสิตมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงไร และนิสิตมีความตื่นตื้น ยินดีที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตเพลินเพลินกับการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย

1.1.2 ด้านความสุขต่อวิชาที่เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้สอนในทุก ๆ เรื่อง นิสิตรู้สึกสนุกในการเรียนทุกวิชา หรือบางวิชาที่ชอบ และนิสิตพอใจในผลการเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.1.3 ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตยกย่องเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนทำถูกต้อง และนิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือ นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ และนิสิตยกย่องเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนทำถูกต้องและ นิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นท่านสามารถอธิบายด้วยเหตุผลที่เขายอมรับได้

2. การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบอย่างสม่ำเสมอและเป็นกันเองอาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์มีทักษะในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีและเมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและปัญหาอื่น ๆ จะไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการวางแผนการเรียนและการลงทะเบียนเรียน

2.1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นอาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน และอาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียงอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดีอาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และนิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับในการเข้ากลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้

2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาโดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นอาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดู เอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน และอาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดู เอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียน และอาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน

2.1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุปกรณ์ทำความเย็นปรับอากาศของห้องเรียนได้เหมาะสม แสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน และแสงสว่างในอาคารเรียนเหมาะสมตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของคณะมีคุณภาพในการสืบค้น

2.1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นประเด็นที่ปรึกษางานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิดและขั้นตอนการสอบเค้าโครงวิจัย การสอบปากเปล่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ขั้นตอนการสอบเค้าโครงวิจัย การสอบปากเปล่าเหมาะสมประเด็นที่ปรึกษางานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือคุษฎีนิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด และการรับทราบผลการเรียนรายวิชาเป็นไปตามที่คณะและภาควิชากำหนดตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของคณะตอบสนองความต้องการของนิสิต

2.2 ปัจจัยด้านผู้เรียน ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพร้อมทางอารมณ์ ด้านความพร้อมทางสังคม และด้านความพร้อมทางสติปัญญาตามลำดับ

2.2.1 ความพร้อมทางสังคมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และนิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับระดับการศึกษานิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และนิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคณาจารย์ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรอื่น ๆ ที่นิสิตต้องประสานงาน

2.2.2 ความพร้อมทางสติปัญญาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตมีทักษะในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและคำตอบอย่างเป็นระบบนิสิตมีผลการเรียนที่ผ่านมาทุกระดับอยู่ในกลุ่มสูงของเพื่อนร่วมชั้น และนิสิตมีทักษะในการสังเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผลเพื่อสร้างความคิดรวบยอด ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตมีความสามารถในการใช้ภาษาและคณิตศาสตร์ในการเรียนได้ดี

2.2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้ชีวิตมีเป้าหมายในชีวิต และนิสิตเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ นิสิตคิดและทำในสิ่งแปลกใหม่อย่างสร้างสรรค์

2.3 ปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว ตามลำดับ

2.3.1 รายได้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว นิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียน รายได้ต่อเดือนของครอบครัว นิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว นิสิตออมเงินส่วนหนึ่งเพื่อการเรียนระดับนี้ไว้ก่อนตัดสินใจเข้าเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ บิดามารดาหรือญาติของนิสิตสามารถสำรองค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนให้นิสิต

2.3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวแสดงความยินดีต่อการเรียนระดับนี้ของนิสิต สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจนิสิตเมื่อนิสิตอ่อนล้ากับการเรียนและสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือด้านความสะดวกในการเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือด้านวิชาการตามความเหมาะสม

2.3.3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิด นิสิตมากที่สุด ช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นิสิต เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิด นิสิตมากที่สุด รักใคร่ห่วงใย นิสิต สมาชิกในครอบครัว มีความสามัคคีรับใคร่กลมเกลียวกัน และนิสิตมีความรู้สึกที่สมาชิกในครอบครัวให้ให้ความอบอุ่นกับนิสิตระหว่างเรียนตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิด นิสิตมากที่สุด ช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นิสิต

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียนและและด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. วิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีสัมประสิทธิ์พหุคูณสะสมทั้ง 8 ตัว ได้แก่ ความพร้อมทางอารมณ์ (X_3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน (X_3) การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว (X_2) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (X_3) ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (X_2) คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา (X_1) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต (X_4) ความพร้อมทางสังคม (X_1) และสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 78.23 ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.186 + .576(X_3) + .315(X_3) + .282(X_2) - .230(X_3) - .488(X_2) + .218(X_1) + .173(X_4) - .101(X_{21})$$

หรือ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .640(Z_{23}) + .414(Z_{13}) + .349(Z_{32}) - .242(Z_{33}) - .558(Z_{12}) + .265(Z_{11}) + .251(Z_{14}) - .130(Z_{21})$$

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ในปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียน กับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยมีการอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ความสุขต่อตนเองในการเรียนอยู่ระดับมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสุขต่อตนเองในการเรียน ด้านความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น และความสุขต่อวิชาที่เรียน

ทั้งนี้เนื่องจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียน การสอนที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของนิสิต และบุคลากรภายนอก เมื่อนิสิตมีความต้องการที่จะเข้า ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก จึงเลือกเรียนต่อในที่แห่งนี้ อีกทั้งคณาจารย์เป็นผู้มี ความรู้ ความสามารถ อาจารย์ที่ปรึกษาให้การดูแล และช่วยเหลือในการเรียน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ นิสิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ให้ความเป็นกันเอง ทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียน ดังที่ Sotat (2016, p. 71) กล่าวไว้ว่า การที่ครูผู้สอนมีความรัก ความเอาใจใส่ มีความเมตตาอ่อนโยนและยุติธรรม กับนักศึกษา จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข อีกทั้งนิสิตที่เลือกเข้าเรียนต่อส่วนใหญ่ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมทางด้านอารมณ์ การเข้าถึง และความรู้ ความสามารถ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้สำเร็จ เพื่อนำวุฒิการศึกษา และความรู้มาใช้ในการทำงานจริง จึงส่งผลให้นิสิตมีความสุขในการเรียน ดังแนวคิดของ Srisopa (2013, p. 28) ที่กล่าวว่า นิสิตที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะทำให้มีความสุขในการเรียนสูง อีกทั้งครอบครัวของนิสิตที่เข้าศึกษาต่างเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงให้การสนับสนุนให้นิสิตได้เรียนตามความต้องการสนใจ ทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียน ดังแนวคิดของ Boonsue (1997, p. 21) ที่ให้แนวคิดว่าการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciating) จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้ และพ่อแม่ที่เข้าใจศักยภาพ ของนิสิต คอยดูแลเอาใจใส่ จะทำให้นิสิตมีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าการเรียนรู้ ส่งผลให้ เกิดความสุขในการเรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาในระดับมาก สอดคล้องกับงานของ ศิริพร ทองย้อย (2557) ได้ศึกษาความสุขและแนวทางเสริมสร้างความสุขในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า ความสุขในการเรียนของ นักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวม ปัจจัยด้าน ครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านเพื่อน อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละมัย แก้วสุวรรณ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนนำโสมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน นำโสมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมและรายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข ด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นคณะที่ก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา แล้วพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นคณะที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรแกนนำในหน่วยงานการศึกษา ภาคตะวันออกของประเทศไทย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะของคณะศึกษาศาสตร์ตามหลักวิชาแล้ว ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นิสิต ดังที่ วิสูตร จำเริญ (2543, หน้า 61 - 72) ได้ทำการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษา ในสถาบันราชภัฏธนบุรี อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษาและด้านวิชาชีพ เมื่อเปรียบเทียบแล้ว พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีอายุ เพศ วุฒิการศึกษา และ โปรแกรมวิชา แตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทให้คำปรึกษาที่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาและความรู้ด้านกิจการนักศึกษาแตกต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน ด้านทักษะความสามารถของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนส่งผลต่อการเรียนที่มีความสุข ความสามารถในการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เริ่มจากศักยภาพของอาจารย์ในการระดมองค์ความรู้ กลุ่มทฤษฎีที่อธิบายปรากฏการณ์ของสาระวิชาที่สอน มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านการประยุกต์ใช้ และการนำไปสู่การวิจัยหาความรู้ใหม่ เฉพาะการวิจัยอาจารย์ผู้สอนต้องมองทิศทาง กระบวนการวิจัย และชี้นำนิสิตได้อย่างชัดเจน แม่นยำ ประการต่อมาคือ การนำเสนอองค์ความรู้ได้อย่างน่าสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้ทำหายความอยากรู้อยากเห็นของนิสิต และประการสุดท้าย คือ การเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพครู ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน ๆ การเรียนระดับบัณฑิตศึกษาวัฒนธรรมเหล่านี้ไม่เข้มแข็งเทียบเท่าปริญญาตรี แต่ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม ลักษณะการเรียนประการหนึ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมห้อง คือ งานค้นคว้ากลุ่มหรือกิจกรรมของกลุ่มที่นิสิตต้องทำงานร่วมกัน องค์ประกอบของกลุ่มสมาชิก อาจแตกต่างกันทั้งเพศและวัยรวมถึงสถานภาพทางสังคม นิสิตจำเป็นต้องปรับตัวให้กลมกลืนกับ ค่านิยมกลุ่ม หรือวัฒนธรรมกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ลิทธิพรหม และน็อน พิณประดิษฐ์ (2548) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การที่จะเรียนรู้อย่างมีความสุขต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน กล่าวคือ นักศึกษาจะต้องรู้จักเพื่อนในชั้นเรียน มีเพื่อนที่คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนด้วยกันและด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยร่วมสมัยเทคนิคหนึ่ง คือ Collaborative Learning (Barkley, Cross & Major, 2005) เทคนิคการสอนนี้พัฒนามาจากทฤษฎี Social Constructivism (ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์นอกจากจะเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วยังสามารถเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนหรือคนอื่น ๆ ได้) Matthews, 1996 p. 101 อธิบายว่า “เทคนิคการเรียนรู้แบบ Collaborative Learning เกิดขึ้นเมื่ออาจารย์ผู้สอนกับนิสิตผู้เรียนร่วมมือกันสร้างความรู้ใหม่ โดยมีข้อตกเบี่ยงต้นว่า “มนุษย์สร้างความรู้ร่วมกัน กระบวนการสร้างความรู้แบบนี้จะทำให้เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง” ความรู้ต่าง ๆ ในจักรวาลรอคอยให้มนุษย์ไปสืบค้นด้วยตนเอง Collaborative Learning เชื่อความรู้เหล่านั้นจะถูกค้นพบโดยเพื่อนร่วมวิชาชีพที่มีความรู้ (Knowledgeable peers) ที่มาร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปในองค์ความรู้ที่นั้น ๆ (Bruffee, 1993, p. 3) จุดมุ่งหมายของเทคนิคการสอนนี้ ป้องกันไม่ให้นิสิตเป็นฝ่ายรับจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุมล อุดม (2548, หน้า 13-14) ที่ได้สังเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข พบว่า องค์ประกอบด้านครูผู้สอน คือ ความพร้อมของครูผู้สอน เพราะจะสามารถดำเนินการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมั่นใจ การสอนจึงจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ นอกจากนี้ ยังมีบุคลิกลักษณะของครูผู้สอน พฤติกรรมและเจตคติที่ครูผู้สอนแสดงออกต่อนักเรียน ต้องมีความเมตตา จริงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียน ไม่เลือกปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความปลอดภัยและไว้วางใจครูผู้สอน ทำให้สบายใจและพร้อมที่จะเรียนรู้

2.2 ปัจจัยด้านผู้เรียน ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพร้อมทางอารมณ์ทั้งนี้ เนื่องจาก นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนมากจะมีภาระหน้าที่รับผิดชอบทั้งด้านครอบครัวที่ต้องรับบทบาท สามี ภรรยา พ่อ หรือแม่ ภาระด้านการเงินที่ต้องใช้จ่ายในครอบครัว หรือภาระจากงานประจำที่ต้องทำไปด้วย และเรียนไปด้วย โดยเฉพาะภาระหนักที่เกิดจากการเรียน ทำให้นิสิตเกิดความเครียด ความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อความฉลาดทางสมอง หากเกิดอาการเครียดแล้วศักยภาพทางสมองย่อมลดลงหรือหยุดการทำงานเป็นอุปสรรคต่อการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา การเรียนรายวิชา การเรียนภาษาอังกฤษ การสอบประมวลความรู้ การสอบเค้าโครงและการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ ล้วนเป็นงานหนัก ก่อให้เกิดความเครียด นิสิตบัณฑิตศึกษา ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์สูงจึงจะผ่านภาระการเรียนดังกล่าวมา สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์

(2543, หน้า 30 - 34) และอมรรัตน์ วรรณีย์ (2545) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้หลักที่มีผลต่อการเรียนรู้ว่า คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ อายุ เพศ ความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ฯลฯ แตกต่างกันระหว่างผู้เรียนแต่ละคน เช่น บางคนมีความตั้งใจเรียนเพราะเป็นสิ่งที่ตนเองถนัด แต่สำหรับอีกคนหนึ่งไม่ตั้งใจเรียนเพราะไม่ถนัดในวิชานั้น ไม่ชอบวิชานั้นจึงไม่สนใจ ซึ่งความสนใจเป็นตัวกระตุ้นอย่างสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ความสนใจทำให้ผู้เรียนมีจุดหมายแน่นอน บางครั้งความสนใจเกิดจากความถนัดและเจตคติที่ดีต่อเรื่องนั้น รวมทั้งวิธีเสริมแรงและเครื่องดึงดูดใจให้เกิดความอยากเรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนได้ดีส่วนด้านความพร้อมทางสังคมระหว่างที่เป็นบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ นิสิตต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลายกลุ่ม หลายสถานภาพ เช่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนการสอนหากนิสิตสามารถแสดงพฤติกรรมทางสังคมของนิสิตเพื่อการยอมรับจากคณาจารย์และเพื่อนนิสิตและบุคลากรที่ต้องทำงานร่วมกันในคณะและมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มในการเรียน การทำงานร่วมกับเพื่อนนิสิต มีทักษะการสื่อสาร แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่ตนเรียน นิสิตต้องร่วมกิจกรรมการเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นซึ่งมีจำนวนมากตลอดการเรียนรายวิชา ต้องร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับเพื่อนร่วมชั้นและร่วมสาขาวิชา อาทิ การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การสัมมนาทางวิชาการ การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ งานเหล่านี้ต้องอาศัยทักษะพื้นฐานในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีอันได้แก่ กริยามารยาทที่ดีทางสังคม ทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์ที่ดี ทักษะในด้านควบคุมบุคลิกภาพของตนเองเมื่อปรากฏตัวในสังคมในฐานะ นิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาเอก ควรแสดงความเป็นนักวิชาการชั้นสูงต่อสาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพาพะงา จิตส์สวาส (2553) พบว่า อาจารย์ควรร่วมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ให้มากขึ้น และสนับสนุนให้มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกับนิสิต จัดการศึกษาให้มีการทำงานร่วมกันเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือพึ่งพากันด้านการเรียน ส่งเสริมนิสิตให้ได้มีโอกาสเรียนรู้อะไร การประพฤติปฏิบัติตนในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยการทำงานกลุ่มและด้านสังคม ได้แก่ การปฏิบัติตนระหว่างเพื่อน การปฏิบัติตนระหว่างรุ่นพี่ - รุ่นน้อง การคบเพื่อนเพศเดียวกัน การคบเพื่อนต่างเพศ การเข้าสังคมและการเข้าร่วมกิจกรรมและด้านความพร้อมทางสติปัญญาการเรียนระดับปริญญาโทเป็นการค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ในวิชาชีพนั้น ๆ ต่อยอดจากปริญญาตรี การเรียนระดับปริญญาเอกเป็นการหาองค์ความรู้ใหม่ต่อจากปริญญาโท การหาความรู้ต่ออดในวิชาชีพนั้นเป็นการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นมาใหม่ การสร้างนวัตกรรมจำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัยซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ ศาสตร์องค์ความรู้ในการวิจัย สถิติเพื่อการวิจัย การใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าเอกสารทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อหาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยมาสนับสนุนความคิดรวบยอดของเค้าโครงวิจัย ทั้งวิจัย สถิติ ภาษาอังกฤษจำเป็นต้องใช้

ศักยภาพของสมอง รวมทั้งทักษะพื้นฐานของนิสิตจึงจะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเรียกว่า วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท หรือวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกได้ภายในเวลาที่กำหนด ก่อนที่นิสิตจะได้รับอนุญาตให้ทำวิทยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ นิสิตจะต้องสอบประมวลความรู้ (Comprehensive) ที่เป็นการนำสาระสำคัญที่เรียนในรายวิชา สรุปเป็นภาคทฤษฎีและสถิติวิจัย นำมาสอบในคราวเดียวกัน แล้วตัดสินใจผ่านหรือไม่ผ่าน หากไม่ผ่านต้องสมัครสอบใหม่ ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและสถิติวิจัย เมื่อนำมารวมกันมีปริมาณมาก เมื่อต้องสอบในคราวเดียวกันต้องใช้ เวลาทบทวนตำราอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นศักยภาพของสมองของนิสิต จึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศักยภาพในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า (สร้างความรู้ใหม่) ประกอบกับทักษะในการเรียบเรียง นำเสนอองค์ความรู้ที่นำไปสู่ความคิดรวบยอดที่คมชัด สอดคล้องกับแนวคิดของ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8 - 14) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือ ความพร้อมทางด้านสมอง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สมองของผู้เรียน

2.3 ปัจจัยด้านครอบครัวของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวทั้งนี้ระดับบัณฑิตศึกษา โดยส่วนมากมีสถานภาพสมรสแล้ว หรืออาจมีบุตร ที่ต้องดูแล การที่ต้องมาเรียนในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งที่ต้อง อยู่ดูแลครอบครัวมาเรียน จึงส่งผลอย่างสูงในด้านสุขภาพจิตและกำลังใจในการเรียน ปัญหา การหวาดระแวงเรื่องชู้สาว ความใกล้ชิดกับเพื่อนนิติตั้งเพศเดียวกันและต่างประเทศ อาจก่อให้เกิด ปัญหาต่าง ๆ ตามมาเริ่มตั้งแต่การใช้จ่ายเพื่อรักษาสัมพันธภาพของกลุ่ม ความใกล้ชิดกับเพื่อนต่างประเทศ อาจเกินเลยไปเป็นเรื่องชู้สาว อาจเกิดปัญหาจากการหึงหวง หรือสถานภาพทางสังคมของกลุ่มเพื่อน ทำให้ต้องใช้จ่ายมากขึ้นทั้งเครื่องประดับ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ปัญหาที่ตามมาคือครอบครัว ที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและสุขภาพจิตที่เห็นการเปลี่ยนแปลงของนิสิต หากเกิดปัญหานี้ ย่อมกักร่อนความสุขในการเรียน หรือหากสถานการณ์เป็นไปในทางลบมากขึ้น อาจเกิดการหย่าร้างทำลายความสุขของครอบครัวและมีความสุขในการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสานาด ถิน ทะเล (2550) ได้วิจัยเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสุขของประชาชน ในด้านชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความสุขด้านการมีรายได้และ การกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนความสุขด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมและ

ด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในภาพรวมสรุปได้ว่า ความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย อำเภอเกาะขาม จังหวัดพังงา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว ทั้งนี้หากครอบครัวสนับสนุนให้นิสิตได้มีโอกาสมาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมก็จะเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง ที่ครอบครัวเข้าใจแต่หากสมาชิกในครอบครัวไม่เห็นด้วยแล้วก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่บั่นทอนกำลังใจในการเรียนของนิสิตดังที่อุมาพร ตรังสมบัติ (2543, หน้า 8 - 14) อธิบายว่า การเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียน ครอบครัวของผู้เรียน และสถาบันที่เรียน ในส่วนของครอบครัวนั้น มีบทบาทสำคัญมาก กล่าวคือ ความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวการถ่ายทอดทางการศึกษา ครอบครัวที่เห็นความสำคัญการศึกษาจะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้มีความสุขในการเรียนรู้ การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ เป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ การฝึกวินัยมีผลต่อวินัยในการเรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข รวมทั้งจัดสภาพบ้านให้เหมาะสมสนับสนุนการเรียน เมื่อนิสิตเริ่มเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา เป็นระยะที่เรียนรายวิชา (Course work) นิสิตจะต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ตามข้อกำหนดของแต่ละรายวิชา เวลาเป็นสิ่งจำเป็นที่นิสิตจะต้องมีเพียงพอ สมาชิกในครอบครัวต้องมีความเข้าใจและปกป้องให้นิสิตใช้เวลาได้เต็มที่ กำลังใจในการเรียนเป็นสิ่งทีนิสิตควรได้รับจากสมาชิกในครอบครัวด้วยเช่นกันเมื่อเรียนรายวิชาครบตามข้อกำหนดนิสิตจะต้องสอบประมวลความรู้ การสอบประมวลความรู้เป็นการวัดความรู้ภาคทฤษฎีว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจและการนำทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้เพียงใดรวมทั้งศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ นิสิตต้องมีสมาธิในการทบทวนตำราใช้เวลาหลายเดือนก่อนสอบ การสนับสนุนของสมาชิกในครอบครัวจะช่วยให้ นิสิตเตรียมตัวสอบได้ดี เมื่อผ่านการสอบประมวลความรู้แล้ว นิสิตต้องเตรียมที่ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ทั้งความเครียดและอ่อนเพลียจะเกิดกับนิสิตต้องการความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวทั้งด้านกายภาพและจิตใจและด้านรายได้ของครอบครัวทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอีกปัจจัยหนึ่งเพราะการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษามีค่าใช้จ่ายที่สูงมากหากรายได้ของครอบครัวไม่เพียงพออาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้ ดังนั้นหากนิสิตตัดสินใจมาเรียนต้องมีความพร้อมและวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอกับรายจ่ายในครัวเรือนหรือหากต้องกู้ยืมมาเพื่อจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษา ก็ต้องคิดถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องผ่อนรายเดือนด้วยว่าสามารถชำระได้หรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวปัจจัย

ด้านผู้เรียนศึกษาและด้านเพื่อน มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเรียนอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข = 0.33 ปัจจัยด้านครอบครัว + 0.28 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา + 0.14 ปัจจัยด้านเพื่อน หลักสูตรการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาใช้เวลาหลายปี ค่าใช้จ่ายในการเรียนค่อนข้างสูง การเรียนรายวิชาต้องใช้จ่ายที่พัก ค่าเดินทาง ค่าตำรา ค่าจัดทำเอกสารต่าง ๆ แต่ละภาคเรียนใช้เงินจำนวนมาก การทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ยังต้องใช้เงินจำนวนมาก ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศเพื่อการวิจัย ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสอบ การจัดทำเอกสารรายงานการวิจัย ฯลฯ รายได้รวมของครอบครัวที่จะมาหล่อเลี้ยงค่าใช้จ่ายในการเรียนต้องมีจำนวนเพียงพอ นิสิตส่วนใหญ่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้ที่มีงานทำแล้ว รายได้จากการทำงานของนิสิตเองจำเป็นต้องเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียน หากไม่พอให้พิจารณาความสามารถในการช่วยเหลือด้านการเงินจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว อาทิ คู่สมรส บิดามารดา ญาติ เพื่อน หรือสถาบันการเงินที่ปล่อยสินเชื่อเพื่อการศึกษา หากบริหารจัดการด้านการเงินให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการเรียนแล้ว นิสิตก็จะเรียนได้อย่างเป็นสุข

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียนและและด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการที่นิสิตตัดสินใจมาเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้านความรู้ การเตรียมงบประมาณให้เพียงพอ การบริหารจัดการจัดด้านเวลา ที่ต้องแบ่งให้สมดุล ทั้งด้านการงานประจำ การดูแลครอบครัว หรือการต้องเผชิญกับความเครียดจากการเรียน การปรับตัวกับสังคมใหม่ ๆ ดังนั้น หากนิสิตต้องการเรียนอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียนแล้ว ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียนและและด้านครอบครัวต้องมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) อธิบายว่า พื้นฐานการเรียนอย่างมีความสุขก็คือ ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จุดดี รู้จุดด้อยของตนเอง ขอมรับสภาพแห่งตน ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างยอมรับและปรับปรุงแก้ไข รู้จักระดับอารมณ์ มีความมั่นใจ และตั้งใจจริง ประกอบกับแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551) ทือธิบายว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมช่วยเหลือให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจสูงใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน (Learner centered) การเรียนรายวิชา (Course work) ผู้เรียนมีเสรีภาพในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางตามหัวข้อเรื่องที่ได้รับมอบหมาย มีอิสระในการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า มีอิสระในการเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ คุษฎีนิพนธ์สอดคล้องกับแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารณ์ ทองงอก (2555) พบว่า องค์ประกอบหลักของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี คือ ด้านตัวนักเรียน ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน ด้านครอบครัว และชุมชน ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 20 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อย 73 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลเชิงโครงสร้างการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี อนันต์นารี (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของนิสิต ปัจจัยการเรียน การสอน ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ปัจจัยลักษณะกลุ่มเพื่อน ปัจจัยการสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยการบริการทางการศึกษา ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนิสิตได้ร้อยละ 97

4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขกับการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้เนื่องจากการที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้น ต้องได้รับแรงสนับสนุนจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่ดีทั้งเรียนการเรียน การงาน การเงิน การบริหารจัดการเวลา รวมถึงการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวที่ยินดี และเสียสละเพื่อให้นิสิตได้มาเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง และเพื่ออนาคตที่ดีของครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิดของ Prescott (1963 อ้างถึงใน ธารณ์ ทองงอก, 2555) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อนักเรียนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและให้นักเรียนเกิด

ความสุข คือ องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน องค์ประกอบด้านความสนใจในการเรียน เมื่อนักเรียนมีความสนใจ จะมีความตั้งใจและเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8-14) กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยใหญ่ ๆ 3 ด้าน คือ ด้านตัวเด็กเอง ประกอบด้วยความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางด้านสมอง ความพร้อมทางด้านอารมณ์ ด้านครอบครัว ซึ่งครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในการเอื้อเด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ผ่านทางปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ต่อพ่อแม่พี่น้องการถ่ายทอดทางการศึกษา ครอบครัวที่เห็นความสำคัญของการศึกษาจะส่งผลให้ทัศนคติต่อการเรียนรู้ดี ส่งผลต่อการมีความสุขในการเรียนรู้การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ เป็นตัวอย่างในการชอบอ่านหนังสือ การแสวงหาความรู้ใหม่เสมอการฝึกวินัย ส่งผลให้เด็กมีวิสัยต่อการเรียนด้วยการสร้างแรงจูงใจ ให้เด็กพ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญในการกระตุ้นให้ลูกมุ่งไปสู่เป้าหมายได้สนับสนุน เปิดโอกาส ให้ลูกได้เรียนรู้อย่างอิสระจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความสุข ไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกัน ภายในครอบครัวด้าน โรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก มีผลต่อการกระตุ้นหรือยับยั้งการเรียนรู้ ของเด็กได้ เช่น นโยบายของโรงเรียน ควรชัดเจน มีเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กทักษะ ความสามารถของครู วิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องมีทักษะการสอนที่ดี สามารถสอน ในสิ่งที่ซับซ้อนให้เป็นเรื่องเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาที่ง่ายจะทำให้นักเรียนสนุกสนานและมีความสุข ในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็น และเมื่อนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ดีกับครูผู้สอนแล้วจะทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ไม่กดดันความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้เด็กอยากมาโรงเรียน ไม่เป็นกังวล และมีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา แก้วนิมชัยศรี (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเทศบาลที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ จำนวน 197 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของ เทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ ปัจจัยบวกในการทำงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ปัจจัยด้านสภาพโสดและปัจจัยในการทำงานด้านสวัสดิการ ผลตอบแทน ส่วนปัจจัยด้านลบ คือ ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน และปัจจัยตำแหน่งงานกลุ่มการเงิน และการคลัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Plelan (1999, p. 2880 อ้างถึงใน ธารณ์ ทองอก, 2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียน

ศาสนา จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันนอกจากนี้ยังพบว่า คุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียน มีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่ใน โรงเรียน

5. วิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียนของนิติระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์และการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิติระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งนี้ เนื่องจาก การจะเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ หรือตามที่นิสิตวางแผนไว้ก็ตาม จำเป็นต้องมีการวางแผนบริหารจัดการล่วงหน้าตั้งแต่ก่อนเรียน ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทั้งจากข้อมูลรอบ ๆ ตัวนิสิต แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้นการสร้างสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุข จากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียนปัจจัยด้านครอบครัว ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิติระดับบัณฑิตศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของปรีศณี จีรวงศ์ รุ่งเรือง (2542, หน้า 28 - 32) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุขนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ดี เมื่อนักเรียนเดินเข้ามาในโรงเรียน ห้องเรียน ซึ่งมีบรรยากาศที่แจ่มใส มีรอยยิ้มการทักทายอย่างเป็นกันเอง ไม่มีเสียงไม่เรียว นักเรียนไม่ต้องนั่งนิ่ง ๆ คอยฟังคำสั่งของครูแต่เพียงผู้เดียว เมื่อมีปัญหาที่มีครูเป็นที่ปรึกษา มีคำแนะนำที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สภาพการเรียนการสอนที่เปิดกว้างให้อิสระ การมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกันเกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ จะส่งผลทำให้เกิดสังคมเล็ก ๆ ที่มีความสุขการรู้จักธรรมชาติของเด็ก เด็กนักเรียนเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีสมอง หัวใจ มีความคิดเป็นของตัวเอง เพียงแต่เขาว่าวัยกว่าผู้ใหญ่ ความต้องการของเด็ก จึงเป็นเรื่องพื้น ๆ ไม่ซับซ้อน ต้องการความสนุกสนานร่าเริง บางครั้งเด็กก็มีความทุกข์ทั้งจากตัวเด็กเอง เช่น รูปร่าง หน้าตา ความไม่มั่นใจในตนเอง สุขภาพ ความสามารถในการไอช่วยต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เกิด ความเป็นเฉพาะของตัวนักเรียนแต่ละคน ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ให้นักเรียนได้สัมผัส และได้ศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง จะทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขได้จัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด ตามทราบนักเรียนจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ตามลักษณะเฉพาะของ

แต่ละบุคคลตั้งเป้าความสามารถความสนใจ หรือความถนัดของแต่ละคนก็จะไม่เหมือนกัน ดังนั้นเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่นักเรียนควรได้รับการสนับสนุน จุดแข็งหรือความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเป็นการร่วมมือกันของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว และครูอาจารย์ผู้สอน บทเรียนสนุกและแปลกใหม่ การจะเรียนรู้อย่างมีความสุขได้นั้น บทเรียนก็เป็นเรื่องสำคัญ ควรจะมีความหลากหลายและแปลกใหม่อยู่เสมอ กระตุ้นความอยากรู้ของนักเรียนการอยากมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความตื่นตัว นำค้นหา สามารถเชื่อมโยงความรู้ของนักเรียนได้ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และที่สำคัญเด็กสามารถนำไปใช้ได้

ในชีวิตประจำวัน จะส่งเสริมพัฒนาความรู้และสติปัญญาของนักเรียนได้เป็นอย่างดีคือครูควรมีความเมตตาและจริงใจ อ่อนโยนต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูเป็นผู้ให้ความรู้กับนักเรียน ดังนั้นนักเรียนจะมีความรู้สึกมีความสุขกับการเรียนรู้ ก็ขึ้นอยู่กับครูเป็นส่วนหนึ่ง เพราะครูเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเรียนการสอน ครูต้องมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ดูแลนักเรียนในทุก ๆ ด้าน เอาใจใส่นักเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมารุต พัฒนา (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับตัวนักเรียนและระดับห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวและเจตคติต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hood (2002) ได้วิจัย การจัดการเรียนรู้อย่างเอาใจใส่ นักเรียน: สัมพันธภาพระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐคาโรไลนา และพบว่าองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ครูต้องทำให้นักเรียนมีความสุขทั้งที่โรงเรียนและบ้าน 2) ครูมีความคาดหวังที่ดีสำหรับอนาคตของนักเรียน 3) ครูต้องทำให้นักเรียนมีความรู้ที่ดี 4) ครูสร้างโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความทรงจำที่ดี 5) ครูเชื่อมั่นในกฎระเบียบ ข้อบังคับและเห็นความสำคัญต่อการเคารพกฎระเบียบ 6) ครูสอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย 7) ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้แก่นักเรียนและช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Roberta (2002 อ้างถึงใน ชารณ์ ทองเอก, 2555) ได้ทำวิจัยสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีม โดยเป็นการวิจัย

เชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมินนักเรียน พบว่า การสอนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์สิ่งใดบ้าง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 มิติ คือ กลุ่มครูที่รวมกันสอน และกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมดังกล่าว ซึ่งการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยที่ดำเนินการสัมภาษณ์กับนักเรียนทั้งหมด 8 ข้อ 1) นักเรียนคาดหวังสิ่งใดจากการเรียนในห้องเรียน 2) นักเรียนคิดว่าห้องเรียนนี้แตกต่างจากห้องเรียนอื่นอย่างไร 3) นักเรียนคิดว่าอย่างไรที่ได้เรียน 2 วิชาในช่วงเวลาเดียวกัน 4) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำแฟ้มสะสมผลงาน 5) นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ในห้องเรียนอื่น ๆ หรือไม่ 6) นักเรียนประทับใจหรือชอบอะไรมากที่สุดจากการเรียนในห้องนี้ 7) นักเรียนไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดในการเรียนในห้องนี้ 8) ถ้านักเรียนต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนในลักษณะนี้ คือ นักเรียนประเมินผลจากการเรียนของตนเองว่าประทับใจและไม่อยากเปลี่ยนแปลงเพื่อนและระยะที่อยู่ในช่วงการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย 1.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา 1.2 ความสามารถในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต 1.5 สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน 1.6 การอำนวยความสะดวกในการเรียนจะเห็นว่า ทุกฝ่ายมีส่วนในการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิต ดังนั้น ควรมีการปลูกฝังให้นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชาต่าง ๆ โดยอาศัยทักษะความสามารถของผู้สอน สร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางการศึกษา เพื่อให้นิสิตเกิดความใส่ใจใฝ่หาความรู้ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อให้นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ครอบครัวควรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และครอบครัวควรให้คำแนะนำและคอยส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนคอยชื่นชมหรือยกย่องเมื่อนิสิตประสบความสำเร็จ และคอยให้กำลังใจเมื่อมีปัญหาเพราะครอบครัวปัจจัยที่ใกล้ชิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด

3. ปัจจัยด้านผู้เรียน โดยนิสิตต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สมอ และด้านอารมณ์ การที่ตัวนิสิตจะมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ต้องอาศัยด้านอื่น ๆ นั่นคือ การสนับสนุนจากครอบครัวและการส่งเสริมจากทางโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และเพื่อน ๆ จะเห็นว่าเป็นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม ตัวนิสิตเองก็เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงควรมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีจิตใจที่อยากเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

4. จากสมการพยากรณ์การเรียนอย่างมีความสุขที่ พบว่า ตัวแปรที่สำคัญในการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน คือ ความพร้อมทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต ความพร้อมทางสังคม ดังนั้น ในการจะสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในการเรียนของนิสิต ต้องสร้างความพร้อมทางอารมณ์ของนิสิตให้มีพร้อมที่จะเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครูผู้สอนต้องเน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ให้นิสิตเกิดความไว้วางใจและเกิดความรู้สึกที่ดีในการเตรียมการที่จะเรียน นอกจากนั้น ทั้งครูผู้สอนและครอบครัวต้องเข้าใจในความพร้อมทางสมองของนักเรียน เข้าใจศักยภาพของนิสิตในการเรียนรู้ด้วย ไม่บังคับหรือให้นิสิตฝืนเรียนในเรื่องที่เกินความสามารถจะทำนิตเรียน ได้อย่างไม่มีความสุขหรืออาจไม่เกิดการเรียนรู้ขึ้นเลย ความพร้อมของนิสิต ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนิสิต ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขให้ครอบคลุมในอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น เจตคติในการเรียน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ฐานะทางครอบครัว แรงจูงใจในการเรียนรู้ และอื่น ๆ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตคณะอื่น ๆ ด้วย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีความสุข
3. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตเป็นรายวิชา เช่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตในสาขาวิชาชีววิทยา เคมี คณิตศาสตร์ และอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับให้กระบวนการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสุขภาพจิต. (2548). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กิจการ โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *ดัชนีวัดความสุขของคนไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระธรรมจันทร์.
- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2552). *คู่มือการศึกษาประจำปีการศึกษา 2552*.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติยาดี บุญเชื้อ, ปิตินันท์ สุทธาร, สุนทร ช่วงสวนิช และวิภา ตันกุลพงษ์. (2540). *ทฤษฎี*

การเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2560). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

จรรยารัตน์ ขวัญรัมย์. (2545). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น*

ผู้เรียนเป็นสำคัญ: การสอนแบบกระบวนการกลุ่มเล่นและเรียนคณิตศาสตร์ให้มีความสุข.

กรุงเทพฯ: กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี.

จรัส เปรียวน้อย. (2541). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด*

สำนักงานการประถมศึกษาเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จักรกฤษ จันทะถน. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างสมรรถนะนิสิตครู*

ด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่เน้นบูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน. *วารสารการวิจัย*

เพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 10(1), 156 - 169.

จรัส นองมาก. (2547). *การสอนที่ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข*. *วารสารวงการครู*, 1(4),

17 - 20.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2541). *การปฏิรูปการศึกษา: ทางออกเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

ของประเทศอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ศิรณ พงศ์มพัฒน์. (2553). *นโยบายความสุข จิต วัตถุ และความต้องการที่ไม่สิ้นสุด*. กรุงเทพฯ:

แปลน พรินติง.

ถนัด เดชทรัพย์. (2550). *การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอ*

ทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท,

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *องค์การและการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช

- ชร สุนทรายุทธ. (2553). การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา: หลักการ การประยุกต์ และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธารณี ทองอก. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตานถ ถินทะเล. (2550). *การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยาวน้อย อำเภอกะยง จังหวัดพังงา*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพนัฐ จำปาเทศ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอนกับความสุขในการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสาร มลก. วิชาการ*, 19(37), 1 - 14.
- นุสราน นามเดช. (2549). ความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. ใน *รายงานการวิจัย, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี*. สระบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.
- บพิตร อิศระ. (2550). *การพัฒนาโมเดล โมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *วารสารวัดผลการศึกษา มศว.มหาสารคาม*, 3(1), 24.
- ประสงค์ ปุกคำ. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรีศนี จิรวงศ์รุ่งเรือง. (2542). การเรียนรู้ที่มีความสุข. *เอกสารทางวิชาการ เทคโนโลยี - ทับแก้ว*, 2 (มิถุนายน-ตุลาคม), 28 - 32.
- ปริญญา เรื่องทิพย์. (2550). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน*

- ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัทมา ทองสม. (2553). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุข. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(1),
10-12.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญา นันทภิกขุ). (ม.ป.ป.). *ชีวิตที่เป็นสุข ความสุขยิ่งกว่าความสงบใจไม่มี*.
กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพาพะงา จิตต์สวาสดี. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิตหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พิระศักดิ์ ศรีฤาชา. (2545). ชีวิตที่มีความสุขของผู้สูงอายุในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น:
กรณีศึกษาบ้านไถ่ อำเภอมือเือง. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 11(1), 13 - 14.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำ
ทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2560). *รายงานประจำปี*. ชลบุรี: เก็ทกู๊ดครีเอชัน.
- มารุต พัฒนาผล. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา
พยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้*. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.
- เริงชัย ต้นสุข และธรรมชนก คำแก้ว. (2551). *ดัชนีวัดความสุขและความอยู่ดีมีสุขของสมาชิก
ชุมชนในมูลนิธิโครงการหลวง*. เชียงใหม่: ฝ่ายวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง.
- ละมัย แก้วสุวรรณ (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ที่ 6 โรงเรียนน้ำโสมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20*.

งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรรณิ หิรัญญากร. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
กับสภาพองค์การ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วนิช สุชาติรัตน์. (2544). *การประยุกต์ใช้จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพิมพ์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้: ในกระบวนการทัศน์ใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
เอส.อาร์.พรินติ้ง.

วิทยา นาควัชระ. (2552). *ความสุข 3 อย่าง... สร้างได้*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

วิภาดา แก้วนิยมาชัยศรี. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์การแห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัด
บึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2555). *แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ*.
เข้าถึงได้จาก <http://wiruch.com>

วีระ พลอยครบุรี. (2542). *แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. ม.ป.ท.

วิสูตร จำเนียร. (2543). *การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่
นักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีทิพย์ ลดาวัลย์. (2543). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา: กรณีศึกษา
วิทยาลัยพาณิชยการเซดุน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

ศศิธร สิทธิพรหม และนิออน พิณประดิษฐ์. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมี
ความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 22(4), 112 - 124.

ศันสนีย์ ฉัตรกุลปต์, อุษา ชูชาติ, อวยพร ประพฤทธิธรรม และทัศนีย์ ดันดิฤทธิศักดิ์. (2544).
การเรียนรู้มีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ:
สกายบุ๊กส์.

ศิริพร ทองย้อย. (2557). *ความสุขและแนวทางเสริมสร้างความสุขในการเรียนของนักเรียน โรงเรียน*

- ชัยรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2560). *นิยามความพร้อมทางสังคม*. เข้าถึงได้จาก
www.research.ksu.ac.th/?option=filetype@id=23&
- สมชาย ศักดาเวคิอิศร. (2551). การบริหารจัดการที่ดีความหมายและแนวคิด. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 45(3), 65 - 72.
- สลักใจ ศรีธราดล และจิราพร บุญช่วย. (2557). *บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวัง ที่ปฏิบัติจริง และปัญหาเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สายทิพย์ แก้วอินทร์. (2548). การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์). ใน *รายงานการวิจัย*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาลินี เทพสุวรรณ. (2550). ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย: ความสำคัญภาคประชาชน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 24(45).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558*. เข้าถึงได้จาก www.mua.go.th/user/bhes
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2560). *การนิเทศการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีกาวิทยาอำเภอสีดาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรางค์ ไส้หวดระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2552). *องค์กรแห่งความสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>

สุขุมล อุดม. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

สุทธิณี ทองหล่อ. (2552). *ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และปัจจัยด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อธิคุณ สิ้นชนาปัญญา. (2557). *การบริหารความสุขในสถานศึกษา. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อรสา สร้อยคำ. (2552). *องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.*

Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Barkley, E. F., Cross, K. P., & Major, C. H. (2005). *Collaborative Learning Techniques: A Handbook for College Faculty*. USA. Jossey - Bass.

Bruffee, K. A. (1993). *Collaborative Learning: Higher education, interdependence, and the authority of knowledge*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.

Boonsue, K. (1997). Happy Learning. *Journal of Education Studies*, 26(1), 7 - 22.

Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.

Hood, H. C. (2002). Learning to care: A qualitative study of the relationship twelve veteran teachers form with their students. *Dissertation Abstracts International*, 2(3), p. 287 - A.

Klein, S. B. (1996). *Learning: Principles and applications* (3rd ed.). New York: McGraw - Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 608 - 609.

Likert, S. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw - Hill.

Matthews, R. S. (1996). Collaborative learning: Creating Knowledge with students. In R. J. Menges, M. Weimer, & Associates (Eds.) *Teaching on solid ground: Using scholarship to improve practice* (pp. 101 - 124) San Francisco. Jossey - Bass.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Journal Psychology Review*, 50, pp. 370 - 396.

Shen, K. (1993, October). Happy chemical education (HCE). *Journal of Chemical Education*, 70, 816 - 818.

Srisopa, P. (2013). Happy learning and its associated factors among nursing students. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 27(2), 16 - 29.

Sotat, S. (2016). Causal Factors of Learning in a Happy Way According to the Basis for Success (Iddhipada 4) of University Students in a Bachelor of Arts Programme in Buddhism Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Wang Noi, Phra Nakhon Si Aayutthaya Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(1), 56 - 72.

Wikipedia. (2017). Constructivism. Retrieved from <http://en.Wikipedia.org/wiki/constructivism>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา โทร. 2052

ที่ ศธ6218/

วันที่ พฤษภาคม พ.ศ. 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางอังคณา เสียงวัฒนาวงศ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) **เชษฐ ศิริสวัสดิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา โทร. 2052

ที่ ศธ 6218/

วันที่ พฤษภาคม พ.ศ. 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางอังคณา เสียงวัฒนาวงศ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) **เชษฐ ศิริสวัสดิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

- สำเนา -

ที่ ศธ 6218/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอังคณา เสียงวัฒนาวงศ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา” ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **เชษฐ ศิริสวัสดิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3839-3486 โทรสาร 0-3874-8511

ผู้วิจัยโทร.095-939-6941

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามงานวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน
 ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข แบ่งออกเป็น
 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว
 ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเรียนรู้มีความสุขแบ่งออกเป็นความสุขต่อตนเอง
 ในการเรียน ความสุขต่อวิชาเรียน ความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น
2. ในการตอบให้นิสิตอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาแต่ละข้อความ
 ว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ซึ่งแบ่งระดับคิดเห็น
 ออกเป็น 5 ระดับ
3. ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียนของนิสิต
4. กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ และขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ ณ โอกาสนี้ด้วย

นางอังคณา เสียงมวัฒนาวงศ์
 นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

คำชี้แจง ให้นิสิตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงของนิสิต

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปาน
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ						
1.	<u>คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา</u> อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์ มีทักษะในการถ่ายทอดการให้ คำปรึกษาเป็นอย่างดี					
2.	เมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและ ปัญหาด้านอื่น ๆ สามารถพบอาจารย์ ที่ปรึกษาได้					
3.	อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามผลการเรียนและ ให้คำปรึกษาเมื่อผลการเรียนมีปัญหา					
4.	อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการวางแผน การเรียนและการลงทะเบียนเรียน					
5.	อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบ อย่างสม่ำเสมอและเป็นกันเอง					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน					
1.	อาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
2.	อาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน					
3.	อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่ทำให้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
4.	อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี					
5.	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และค้นคว้าด้วยตนเอง					
6.	อาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7.	อาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายข้อสงสัยเกี่ยวกับวิชาที่เรียนได้อย่างชัดเจน					
8.	อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง					
	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน					
1.	นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้					
2.	นิสิตรู้สึกอบอุ่นสบายใจเมื่อได้อยู่ในหมู่เพื่อน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	นิสิตได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อเกิดปัญหา					
4.	นิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับในการเข้ากลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อน					
5.	นิสิตได้รับความเชื่อถือจากเพื่อนในการให้คำปรึกษา					
6.	นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
7.	นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน					
ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต						
1.	อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดูเอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน					
2.	อาจารย์ผู้สอนให้โอกาสเข้าพบเพื่อให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา					
3.	อาจารย์ผู้สอนให้การยกย่องชมเชยนิสิตที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์หรือเสนอความคิดเห็นที่ดี					
4.	อาจารย์ผู้สอนค้นหาสาเหตุและให้คำปรึกษาแนะนำนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ					
5.	อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	อาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคน					
7.	อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียน					
	สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน					
1.	สภาพห้องเรียนของบัณฑิตศึกษาสะอาดเป็นระเบียบน่าเรียน					
2.	อุปกรณ์ทำความเย็นปรับอากาศของห้องเรียนได้เหมาะสม					
3.	แสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
4.	แสงสว่างในอาคารเรียนเหมาะสม					
5.	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีคุณภาพดีสำหรับใช้ในการเรียนการสอน					
6.	แหล่งสืบค้นมีสารสนเทศเพียงพอ					
7.	เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของคณะมีคุณภาพในการสืบค้น					
	การอำนวยความสะดวกในการเรียน					
1.	การประสานงานเกี่ยวกับเอกสารธุรการการเรียนสะดวกรวดเร็ว					
2.	การรับทราบผลการเรียนรายวิชาเป็นไปตามที่คณะและภาควิชากำหนด					
3.	ประธานที่ปรึกษางานนิพนธ์วิทยานิพนธ์หรือคู่มือวิทยานิพนธ์ดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ขั้นตอนการสอบเก่าโครงวิจัย การสอบปากเปล่าเหมาะสม					
5.	หอสมุดกลางมีสารสนเทศเพียงพอ ตอบสนองความต้องการของนิสิต					
6.	แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ของคณะ ตอบสนองความต้องการของนิสิต					
7.	ขั้นตอนการขอจบการศึกษาเหมาะสม รวดเร็ว					
ปัจจัยด้านผู้เรียน						
1.	ความพร้อมทางสังคม เพื่อนร่วมชั้นเรียนให้การยอมรับงาน และครอบครัวของนิสิต					
2.	คณาจารย์ผู้สอนและบุคลากร ในมหาวิทยาลัยยอมรับงานและ ครอบครัวของนิสิต					
3.	นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ร่วมชั้นเรียน					
4.	นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคณาจารย์					
5.	นิสิตมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร อื่น ๆ ที่นิสิตต้องประสานงาน					
6.	นิสิตมีทักษะในการสื่อสารเพื่อสร้าง ปฏิสัมพันธ์ที่ดี					
7.	นิสิตแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับ ระดับการศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความพร้อมทางสติปัญญา นิสิตมีผลการเรียนที่ผ่านมาทุกระดับอยู่ในกลุ่มสูงของเพื่อนร่วมชั้น					
2.	นิสิตมีทักษะในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและคำตอบอย่างเป็นระบบ					
3.	นิสิตมีทักษะในการสังเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผลเพื่อสร้างความคิดรวบยอด					
4.	นิสิตสามารถสร้างสิ่งใหม่จากข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับ					
5.	นิสิตมีความสามารถในการใช้ภาษาและคณิตศาสตร์ในการเรียนได้ดี					
1.	ความพร้อมทางอารมณ์ นิสิตมีเป้าหมายในชีวิต					
2.	นิสิตมีความภาคภูมิใจในตัวเอง					
3.	นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้					
4.	นิสิตยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ					
5.	นิสิตมีความตั้งใจ สนใจ ทำสมาธิและหมั่นทำความเข้าใจในบทเรียน					
6.	นิสิตมีอารมณ์แจ่มใสในการเรียน					
7.	นิสิตรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองโดยไม่เป็นคนโกรธง่าย					
8.	นิสิตคิดและทำในสิ่งแปลกใหม่อย่างสร้างสรรค์					
9.	นิสิตเห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านครอบครัว						
รายได้ของครอบครัว						
1.	รายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว					
2.	รายได้ต่อเดือนของครอบครัวนิสิตเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเรียน					
3.	นิสิตออมเงินส่วนหนึ่งเพื่อการเรียนระดับนี้ไว้ก่อนตัดสินใจเข้าเรียน					
4.	บิดามารดาหรือญาติของนิสิตสามารถสำรองค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนให้นิสิต					
การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว						
1.	สมาชิกในครอบครัวแสดงความยินดีต่อการเรียนระดับนี้ของนิสิต					
2.	สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือด้านความสะดวกในการเรียน					
3.	สมาชิกในครอบครัวให้ความสนใจกับผลการเรียนของนิสิต					
4.	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจนิสิตเมื่อนิสิตอ่อนรั้ากับการเรียน					
5.	สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือนิสิตด้านวิชาการตามความเหมาะสม					
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว						
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน					
2.	สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดคือนิสิตมากที่สุดรักใคร่ห่วงใยนิสิต					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดจินตนาการมากที่สุดช่วยแก้ปัญหาการเรียนให้นักเรียน					
4.	นิสิตมีความรู้ดีกว่าสมาชิกในครอบครัวให้ให้ความอบอุ่นกับนิสิตระหว่างเรียน					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข

คำชี้แจง ให้นักิตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงของนิสิต

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสุขต่อตนเอง ในการศึกษา					
1.	นิสิตมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงไร					
2.	นิสิตมีความตื่นตัวยินดีที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ					
3.	นิสิตไม่เคยรู้สึกว่าคุณบังคับให้เรียน					
4.	นิสิตพอใจในผลการเรียนของตนเอง					
5.	นิสิตให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน					
6.	นิสิตมีความตั้งใจในการเรียนเสมอ					
7.	นิสิตเพลินเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
8.	นิสิตรู้สึกสนุกกับการเรียน					
9.	นิสิตนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
	ความสุขต่อวิชาที่เรียน					
1.	นิสิตรู้สึกสนุกในการเรียนทุกวิชาหรือบางวิชาที่ชอบ					
2.	นิสิตได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้สอนในทุก ๆ เรื่อง					
3.	นิสิตเข้าถึงห้องเรียนก่อนเวลาเสมอ					
4.	นิสิตเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	นิสิตทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
6.	นิสิตเอาใจใส่ทุกวิชาที่เรียน					
7.	นิสิตทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่เรียนได้					
8.	นิสิตพอใจในผลการเรียน					
1.	ความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น นิสิตยกย่องเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนทำถูกต้อง และนิสิตสามารถปรับตัว ให้เข้ากับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้					
2.	นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ					
3.	นิสิตทำความรู้จักกับผู้อื่นได้ง่าย					
4.	นิสิตให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ ในชั้นเรียน.					
5.	นิสิตคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจาก ความร่วมมือ					
6.	เพื่อน ๆ ยอมรับความคิดเห็นของท่าน					
7.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นท่านสามารถ อธิบายด้วยเหตุผลที่เขายอมรับได้					
8.	นิสิตรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ					
9.	นิสิตชอบทำงานกลุ่มเพราะได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้อื่น ทำให้ได้ผลงานที่ดี					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 28 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ในปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา		ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต	
1	.32	1	.67
2	.30	2	.62
3	.49	3	.60
4	.60	4	.65
5	.56	5	.67
		6	.58
		7	.58
ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน		สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน	
1	.63	1	.69
2	.68	2	.69
3	.56	3	.72
4	.67	4	.60
5	.38	5	.71
6	.69	6	.38
7	.67	7	.79
8	.74		
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน		การอำนวยความสะดวกในการเรียน	
1	.63	1	.70
2	.64	2	.75
3	.52	3	.63
4	.64	4	.75
5	.69	5	.72
6	.36	6	.52
7	.53	7	.74
8	.63		

หมายเหตุ: ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97

ตารางที่ 29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมี
 ความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ในปัจจัยด้านผู้เรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ความพร้อมทางสังคม	
1	.55
2	.69
3	.64
4	.75
5	.67
6	.60
7	.36
ความพร้อมทางสติปัญญา	
1	.60
2	.68
3	.76
4	.79
5	.70
ความพร้อมทางอารมณ์	
1	.46
2	.59
3	.56
4	.67
5	.86
6	.62
7	.64
8	.70
9	.47

หมายเหตุ: ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ตารางที่ 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ในปีจจัยด้านครอบครัว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
รายได้ของครอบครัว	
1	.49
2	.53
3	.35
4	.49
การส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว	
1	.45
2	.43
3	.64
4	.53
5	.61
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	
1	.34
2	.70
3	.37
4	.34

หมายเหตุ: ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .92

ตารางที่ 31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิต
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปัจจัยปัจจัยด้านผู้เรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
<u>ความสุขต่อตนเองในการเรียนรู้</u>		<u>ความสุขในสัมพันธภาพต่อผู้อื่น</u>	
1	.65	1	.86
2	.87	2	.80
3	.83	3	.66
4	.77	4	.76
5	.73	5	.76
6	.87	6	.79
7	.90	7	.83
8	.92	8	.85
9	.65		
<u>ความสุขต่อวิชาที่เรียน</u>			
1	.84		
2	.76		
3	.68		
4	.69		
5	.38		
6	.66		
7	.63		
8	.75		

หมายเหตุ: ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97